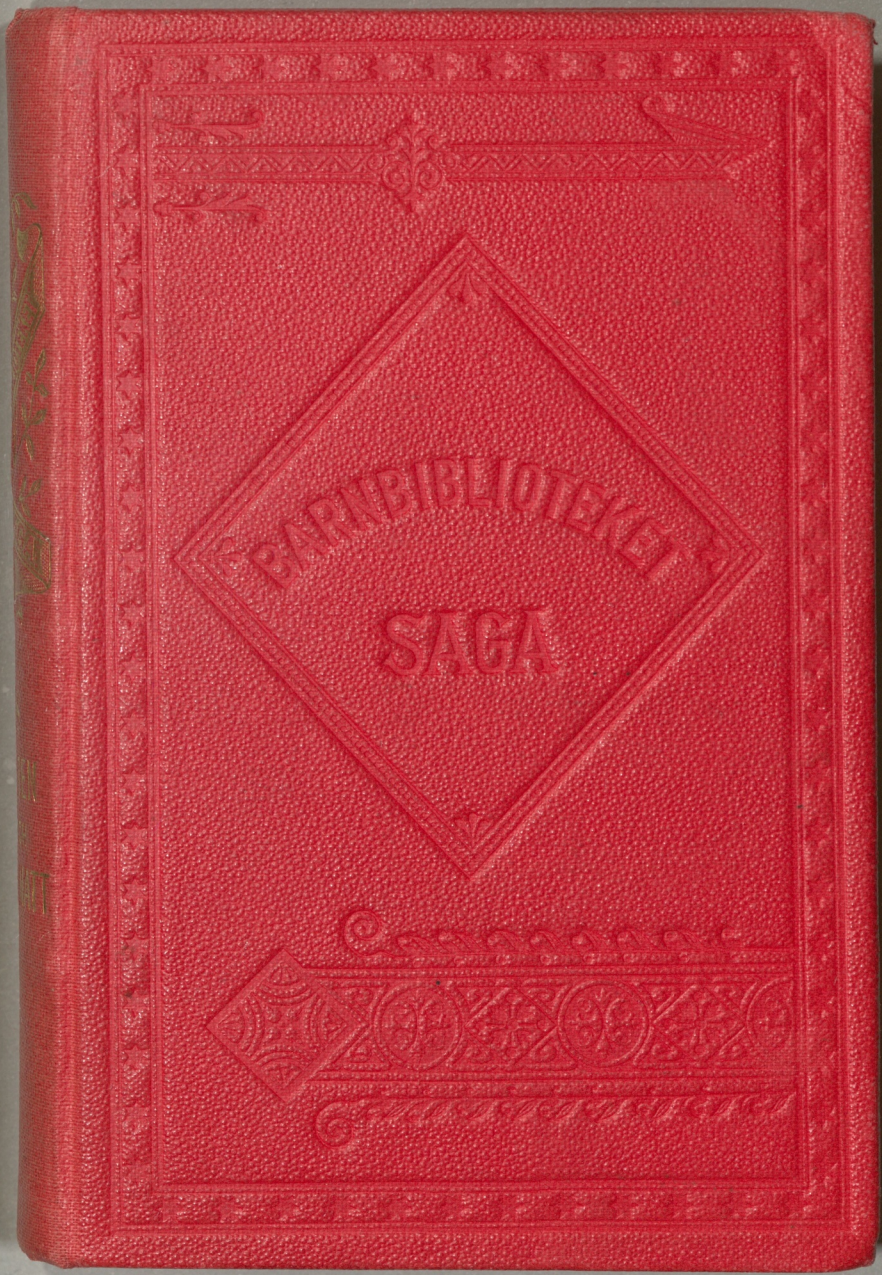
BARNBIBLIOTEKET
SAGA

BARNBIBLIOTEKET SAGA

8.

SAGOR UR

TUSEN OCH EN NATT

BERÄTTADE FÖR SVERIGES BARN

AF

ANNA WAHLENBERG

ANDRA SAMLINGEN

MED ORIGINALTECKNINGAR

AF

LOUIS MOE

STOCKHOLM

SVENSK LÄRARETIDNINGS FÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1901
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

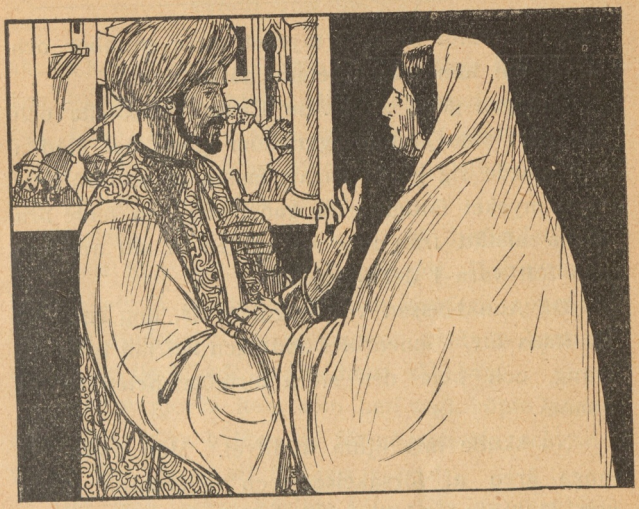

Kalifen för en dag.

På kalifen Harun al Raschids tid lefde i Bagdad en köpman, som var mycket rik och mycket snål.

Han hade endast ett barn, en son, som kallades Abu Hassan. Denne blef mycket strängt uppfostrad, fick gå klädd som en fattig gosse, äta samma mat som en dagsverkare och unnades aldrig ett nöje, men trakte-

rades däremot med så mycket mera snubbor och stryk, om han inte arbetade hårdt nog.

Mången gång stod Abu Hassan suckande och såg efter sina jämnåringar, som gingo fint klädda och gjorde sig glada dagar, fastän deras föräldrar voro mycket fattigare än hans, och han hade bra gärna afstått från mer än hälften af sitt arf, om han fått vara i deras ställe.

Då Abu Hassan var tjugufem år, dog emellertid hans far. Sonen blef ändtligen befriad från allt tvång, och hela den stora förmögenheten tillföll honom.

Nu skulle han njuta af lifvet. Men under de långa åren af försakelser och vedermödor hade han lärt sig åtskilligt och blifvit försiktigare, än han skulle varit, om han icke haft någon erfarenhet af pengars värde.

En morgon gick han in till sin mor, som han höll mycket af, och rådgjorde med henne om, hur han bäst skulle ställa det för sin framtid. Han sade henne, att han ville lära känna andra unga mäns glada lif. Han tänkte hålla fester och roa sig utan tanke på att spara. Men hade han en gång kommit i farten, var han rädd att icke kunna hushålla, så att det räckte hela lifvet ut, och därför ville han dela förmögenheten i två lika stora delar. För den ena skulle han köpa egendomar och jord, som icke var lätt att sälja, och den andra

skulle han använda till sina nöjen. Ginge den så sin kos, kunde ingen hjälpa det. Han visste då i alla fall, hvad det ville säga att föra ett gladt lif, och hade ändå tillräckligt öfver för att lefva sorgfritt och rikligt i alla sina dagar.

Modern klappade sin son på hufvudet och sade, att hon tyckte, han gjorde rätt. Hon unnade honom att få ersättning för sin sorgliga uppväxttid och gladdes åt de nöjen, som väntade honom, ehuru de beröfvade henne hans sällskap.

Och så gjorde han, som han sagt, köpte landtegendomar för hälften af förmögenheten och använde den andra att förlusta sig på.

Det gick också härliga till. Alla upptänkliga nöjen var han med på. Sitt hus lät han pryda och förse med de dyrbaraste mattor, divaner och husgeråd. En taffeltäckare anställdes för att styra om, att det alltid stod till reds att taga emot gäster. Själf gick han klädd i siden och juveler, och vänner skaffade han sig i hundratal.

Slutligen blef det alldeles för bullersamt för hans gamla mor att dela hans bostad, där festerna pågingo både natt och dag, och hon flyttade till ett litet hus, som hon ägde i stadens utkant. Men då lefde Abu Hassan än vildare. Hans tillställningar voro de öfverdådigaste, man kunde tänka sig, och alla unga män af fina familjer sökte hans sällskap, ty ingenstädes kunde man ha så roligt

som hos honom, dels för att allting gick så präktigt till, dels för att värden själf var så munter, angenäm och gästvänlig.

För hvem som behöfde hans hjälp, stod hans börs öppen, och hans lof sjöngs i alla möjliga tonarter rundt kring staden. Det fanns väl ingen ung man, som var så omtyckt och beundrad som han, och han tänkte med belåtenhet på, hur många och trogna vänner han hade.

Men en morgon kom hans taffeltäckare til honom med bekymradt utseende och begärde mera pengar.

— Hvad? utbrast Abu Hassan, jag har ju lämnat dig hela min kassa med villkor, att du skulle hushålla förståndigt.

— Ja, hvad har det hjälpt att hushålla, när du ville ha det på ditt sätt! svarade taffeltäckaren.

Och så bevisade han honom tydligt och klart, att allt gått ärligt till väga, och att pengarna, som anförtrotts i hans vård, slukats till sista öret af det kostbara lefnadssättet. Endast ett par år hade förflutit, sedan Abu Hassan tillträdt sitt arf, och nu var det redan till hälften förstördt, utan att han haft en aning om det.

Bedröfvad öfver, att de glada dagarna så snart tagit en ända, gick Abu Hassan till sin moder och berättade henne, hur det stod till. Nu måste han inrätta sig på helt annat sätt, om hans åter-

stående förmögenhet skulle räcka till att lefva af, och det förekom honom i synnerhet svårt att afstå från umgänget med sina många vänner, som blifvit honom så kära.

Men den goda modern tröstade honom, så godt hon kunde.

— Jag skall flytta till dig igen, sade hon, och med litet omtanke skola vi nog få det godt och bra, om du också inte

kan hålla så stora fester som förut. Och hvad dina vänner beträffar, så komma de nog att bjuda dig, såsom du förut har bjudit dem, när de se, att du inte längre har råd till det.

Det sista sade hon dock med ett litet illparigt leende, ty hon hade sett åtskilligt af världen och visste, att alla vänner icke voro att lita på.

Emellertid blef det, som hon sagt. Hon flyttade hem till sin son igen. Denne afskedade de flesta af sina tjänare, sålde sina hästar och vagnar och drog på allt sätt in på staten.

Men när hans vänner fingo höra talas om denna förändring och inte längre blefvo bjudna till några storartade fester, drogo de den slutsatsen, att han var alldeles ruinerad, och sedan funno de honom inte alls så älskvärd som förr.

Då de mötte honom på gatan, fingo de alltid så brådtom, att de icke hade tid att stanna och prata. Somliga sågo honom icke ens, fastän han gick rakt emot dem, och inga bjudningar hördes af, hur tåligt än Abu Hassan satt och väntade på dem.

Slutligen måste han beklaga sig för sin mor och yttra sin förvåning öfver, att ingen af alla hans bekanta lät höra af sig.

Då log modern och nickade helt menande.

— Ja, ja, sade hon. Det var inte utan, att det anade mig. Men sådana vänner som de, du

tycks ha haft, kan man lika gärna vara af med, och du kan vara glad att till så billigt pris ha fått lära känna, hvad de gå för.

Hassan blef emellertid förargad och tog sina vänner i försvar. Så dåliga vore de inte, att de öfvergåfve honom. De hade naturligtvis sina giltiga skäl, hvarför de gjort sig osynliga, och för att visa modern att så var, ville han pröfva dem. Han skulle låtsas ha blifvit alldeles utfattig och gå till dem för att be om hjälp, så skulle det nog visa sig, att de hade hjärta för honom.

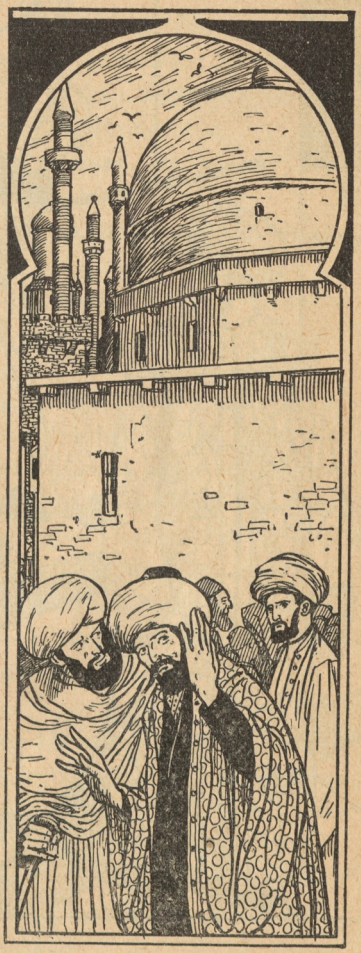

»Den femte befallde sina tjänare att kasta Abu Hassan på dörren.»

Sagdt och gjordt. Han gick till den närmaste, men denne svarade, att han för tillfället icke kunde göra något för honom, ty han hade händelsevis själf blifvit försatt i penningeförlägenhet.

Och ändå såg Abu Hassan, att en stor hög med guldmynt låg på bordshörnet.

Den andre, han gick till, hade omöjligt tid att tala med honom.

Den tredje stirrade på honom och frågade, hvem han var. Han kunde inte erinra sig, att han någonsin sett honom.

Den fjärde lät säga, att han var bortrest, fastän Abu Hassan såg honom genom fönstret. Och den femte befallde sina tjänare att kasta honom på dörren.

När Hassan sålunda gått omkring hos dem alla, var det ingen, som gifvit honom ens en enda liten slant. Alla hade de vändt honom ryggen utan att komma ihåg de vänligheter och gåfvor, hvarmed han öfverhopat dem. Hans moder hade rätt. Vänner i lyckan äro talrika, men vänner i nöden äro sällsynta.

Och han blef bitter till sinnes vid denna upptäckt. Aldrig mer ville han ha något att göra med dessa falska människor. Aldrig mer skulle han lita på någon. Och han afgaf ett heligt löfte, att ingen af Bagdads invånare skulle med hans vetskap och vilja komma innanför hans dörrar och bli hugnad med hans gästvänskap.

Hädanefter stängde han sig inne i sitt hus och lefde tillsamman med sin moder i största tillbakadragenhet. Men hans forna glada lynne var borta, och han gick och såg så grubblande och dyster ut, att modern började bli orolig.

— Sök dig något sällskap, min gosse! sade hon. Du kan väl få nya vänner, och hvem vet, om du inte till slut kan träffa på dem, som äro goda och uppriktiga?

Men Abu Hassan hade blifvit tillräckligt bedragen på vänner, och han ville icke bli det på nytt.

En dag kom han likväl in till sin mor och bad henne att ställa om en riklig aftonmåltid åt honom och en person till.

— Jag har fått en god idé, sade han. Visserligen har jag dyrt lofvat att icke undfägna någon af Bagdads invånare i mitt hus, men däremot är det ingenting, som hindrar mig att bjuda till mig främlingar. Jag har tänkt att söka upp resande, som komma till staden, och föra dem med

mig hem. Bland dem finnas många angenäma människor med stor erfarenhet, och jag tror, att jag kan få mycket nöje af dem, på samma gång som jag förvärfvar mig deras tacksamhet. Men för att icke bli besviken af dem, skall jag göra till villkor, att de aldrig komma igen eller bjuda mig tillbaka, ty jag vill aldrig mera fästa mig vid någon lefvande varelse.

Modern blef glad öfver, att han hittat på något, som kunde förströ honom, och lofvade genast att besörja uppköpen, medan han gick ut och sökte sig en passande gäst.

De resande främlingarna måste för det mesta passera en bred bro, som ledde öfver floden in i staden, och här ställde sig Abu Hassan att granska de förbigående. Många lät han gå oantastade, men då han slutligen såg en man, hvilkens ansikte föreföll honom klokt och sympatiskt, gick han fram till honom och bjöd honom till sig för att dela sin aftonmåltid, under det han på samma gång förklarade, att ett löfte band honom att inskränka deras bekantskap till denna enda sammanvaro.

Främlingen samtyckte förtjust öfver vänligheten och följde Abu Hassan hem. Där gjorde de sig en treflig afton, åto, drucko och pratade, tills det blef sent, då värden visade sin gäst in i ett rum, i hvilket en bädd var iordningställd åt honom.

Nästa morgon tackade den främmande och tog afsked, och de skildes åt för att aldrig mera råkas.

Men om ett par dagar gick Abu Hassan åter ned till bron och bjöd till sig en ny gäst, och på så sätt skaffade han sig många glada stunder. Han blef munter och frisk till lynnet igen, och hvar och en, som gästade hans hus, hade gärna velat komma tillbaka. Men det hände icke, att de blefvo bjudna dit igen. Om Abu Hassan tyckte aldrig så mycket om en af sina gäster, så svek han icke sin föresats utan undvek honom, om han såg honom, eller ock gick han honom förbi med en kort hälsning.

Men en dag, då Abu Hassan efter vanligheten stod på bron och spejade efter någon, som han kunde taga med sig hem, fick han syn på en främling, hvars utseende tilltalade honom i hög grad.

Det var en stor och ståtlig man med högburet hufvud och ädla, vackra anletsdrag. Men hans dräkt var mycket neddammad och hans min ganska trött.

Beslutsamt steg Abu Hassan fram till honom.

— Herre och främling, sade han till honom med en vördnadsfull hälsning, jag ser, att du är trött efter resan. Skulle du vilja hvila ut dig efter dess besvärligheter hemma hos mig, så gjorde du mig ett stort nöje. En sak måste jag likväl säga dig, nämligen att det icke kan bli för mer

än en dag, ty jag har gjort ett heligt löfte att aldrig mer än en gång se samma gäst i mitt hus.

Den resande var emellertid ingen annan än kalifen Harun al Raschid själf, som klädt ut sig till köpman och i sällskap med sin storvisir Giafar rest utåt landsbygden för att taga reda på förhållandena där och nu efter fullgjordt värf var på hemvägen till sitt palats.

Han skrattade åt Abu Hassans egendomliga bjudning, och som han tyckte om hans ansikte, beslöt han att antaga den.

— Jag tackar dig, sade han, och skall gärna följa dig, men med villkor att din gästfrihet äfven sträcker sig till min tjänare.

Därmed visade han på Giafar, som gått ett par steg bakom honom men nu kom fram.

Som Giafar såg ut som en hygglig och väluppfostrad tjänare, ja, till och med betydligt herrelik, så hade Abu Hassan ingenting emot förslaget, utan de vandrade alla tre till hans bostad under det muntraste samspråk.

Kalifen fann Hassan vara en ovanligt angenäm ung man, och som värd var han den älskvärdaste, man kunde träffa på. Bordet stod färdigdukadt, när de kommo fram, och dignade under de läckraste rätter. Men den bästa kryddan på maten var Abu Hassans skämt och glada lynne. Och

när de ätit och voro mätta, gick han efter det ljufligaste vin, som han satte framför sina gäster.

— I vanliga fall är det ju icke tillåtet för oss muhammedaner att dricka vin, sade han, men fester äro undantag, och i dag har jag fest.

Medan han talade, slog han i vinet, och som hvarken kalifen eller Giafar voro några kostföraktare, så läto de sig väl smaka. Stämningen blef allt gladare, och de lågo dubbla af skratt åt alla Abu Hassans roliga infall. Men då de blifvit så upprymda och förtroliga, kunde kalifen icke längre styra sin nyfikenhet angående Abu Hassans underliga sätt att bjuda till sig främmande från gatan och sedan aldrig vilja se dem mera, och han frågade honom rent ut om orsaken därtill.

Abu Hassan var heller icke förbehållsam. Han berättade sanningsenligt, hur saken förhöll sig, och att han icke längre kunde tro på någon människa, efter det han blifvit så skamligt behandlad af sina vänner, utan inrättat sitt lif så, att han kunde lefva nöjd dem förutan.

Denna bekännelse kom honom att stiga ännu högre i kalifens ögon än förut.

— Jag beundrar dig verkligen, sade Harun al Raschid, ty aldrig förr har jag hört talas om någon, som kunnat stäfja sina begär, då han en gång öfverlämnat sig åt slöseri och ännu ägde medel att tillfredsställa dem. Men erkänn, att du

i alla fall känner dig missnöjd ibland och har en hel hop önskningar att kämpa emot!

Men Abu Hassan svarade nej. Han försäkrade, att han lefde fullkomligt nöjd och belåten och hade alls inga önskningar.

Detta svar behagade emellertid icke kalifen. Han hade fattat stort tycke för sin kloke och angenäme värd och ville gärna gifva honom ett

bevis på sin nåd. Därför lät han heller icke afspisa sig så lätt utan fortsatte att utforska honom.

— Min käre vän, det är inte möjligt, att du kan vara så till freds, sade han. Hvarje människa längtar efter något, som hon icke kan ernå, och om jag kunde hjälpa dig till att få en önskan uppfylld, så vore det mig en glädje. Jag är visserligen bara en köpman från Stambul, men jag är rik och har stort inflytande. Säg nu uppriktigt, om det inte är någonting, som lekt dig i hågen?

Den främmandes vänlighet gladde Abu Hassan, och han tryckte därför hjärtligt hans hand.

— Tro mig, svarade han. Jag lefver fullkomligt lycklig och belåten, och om det skulle vara något, som jag önskade mig, så kan du åtminstone inte göra något åt det.

— Men du kan väl ändå säga mig, hvad det är, som jag inte kan göra något åt, bad kalifen.

— Å, då skratta ni bara åt mig.

Nej, de skulle inte skratta åt honom. Det lofvade både kalifen och hans storvisir.

— Nå, då skall jag väl säga det, då, sade Abu Hassan. Jo, jag önskar, att jag bara för en dag skulle kunna vara kalif, för jag vet åtskilligt, som vår gode härskare Harun al Raschid inte har någon aning om.

— Hvad skulle du då ta dig till? frågade kalifen.

— Jo, det skall du få höra. Du vet, främling,

att vår stad är indelad i kvarter, och hvart kvarter har sin moské, och hvar moské sin iman, som skall sköta gudstjänsten och vara ett föredöme för sin församling. Men den, som är iman i vårt kvarter, gör ingenting, af hvad han skall göra. Att tolka koranen bryr han sig alls inte om, men däremot tolkar han sina medmänniskors ord och handlingar på ett nedrigt sätt, förtalar och tyranniserar dem och tar mutor af dem, för att han skall lämna dem i fred. Vore jag kalif, skulle mitt första göra bli att ge honom fyrahundra slag på fotsulorna och sedan låta honom rida genom gatorna sittande bakfram på en åsna med svansen som tygel och en förare, som gick bredvid och ropade: »Bakfram skall den rida, som bakfram tolkar Guds ord.» Mitt andra göra skulle bli att låta utdela tvåhundra slag på fotsulorna åt hvar och en af de fyra köpmännen på gatan bredvid, hvilka blanda sand i mjölet, som de sälja åt de fattiga. Och mitt tredje göra skulle bli att spela ett spratt åt mina forna vänner.

— Och hvari skulle det bestå? sporde kalifen.

— Det vet jag inte. Men det blefve väl någon råd, bara jag blefve kalif, sade Abu Hassan.

— Ja, ja, hvem vet, hvad som kan hända!

Kalifen satt och nickade och skrattade. Abu Hassans önskningar roade honom mycket, och han började att fundera på, hur han skulle kunna uppfylla

dem. Skämtet var godt, och den nya kalifen skulle nog inte bli så tokig, så förståndigt och rättskaffens som han talade. Det kunde sannerligen vara roligt nog att se, hur han skulle bära sig åt.

— Min kära vän, sade han, din önskan tilltalar mig verkligen så mycket, att jag af allt mitt hjärta skulle vilja uppfylla den, om jag kunde. Men dricka för den kunna vi åtminstone!

Han tog själf vinkruset och hällde i åt de andra, men genom att fästa Abu Hassans uppmärksamhet vid ett buller från gatan narrade han honom att ett ögonblick se bort. Och i detsamma passade han på att hälla ett sömnpulver, som han alltid bar på sig, i sin värds bägare.

Nästa ögonblick drucko de, och så fort Hassan satt ner sin bägare, svindlade det för hans ögon. Hans kropp sjönk ihop i stolen, och hans hufvud föll ned mot bröstet. Han hade redan somnat.

Då vinkade kalifen åt Giafar och befallde honom att genast skynda efter två starka bärare. Giafar lydde, och efter några minuter var han tillbaka med ett par slafvar, som lyfte upp Hassan på sina axlar. Och följda af kalifen och Giafar buro de honom till det kungliga palatset, där de fingo lägga ner honom på divanen i Harun al Raschids eget sofgemak.

Sedan de afskedats, tillkallades kammartjänarne och tillsades att kläda af Abu Hassan, iföra ho-

»Då vinkade kalifen åt Giafar och befallde honom att genast skynda efter två starka bärare.»

nom kalifens egen nattdräkt och bära honom till dennes säng, hvarest han fick sofva i lugn och ro.

Men Harun al Raschid skickade bud på hela sin hofstat och lät kungöra för alla, som funnos i palatset, att de dagen därpå måste betrakta Abu Hassan som deras rätta kalif, utföra alla hans befallningar och visa honom samma vördnad, som de visade Harun al Raschid själf.

Alla de församlade bugade sig till golfvet till tecken, att de hörde och lydde, och aflägsnade sig så hvar och en åt sitt håll, hvarefter äfven kalifen gick till hvila.

Morgonen därpå steg han likväl upp i god tid, ty han hade sagt till om att bli väckt för att kunna vara med om nöjet att få se Abu Hassan vakna upp midt i sin glans och härlighet.

Mellan det rum, där han låg, och det angränsande fanns det i väggen ett litet gallerfönster, hvarigenom man oförmärkt kunde se dit in, och där ställde sig Harun al Raschid som osynlig åskådare.

Just som han var i ordning med ögonen intill gallret, trädde också alla de, som annars uppvaktade kalifen om morgnarne, in till Hassan. Ministrar och visirer, hofherrar och ämbetsmän, kammartjänare och slafvar, allesammans ställde de upp sig högtidliga och vördnadsfulla kring Abu Hassans säng, och ingen vågade ens draga på

munnen, ty de visste, att kalifen åsåg hela scenen och strängt skulle straffa dem, som bröto mot hans befallning och förstörde hans skämt.

Sedan hvar och en intagit sin plats, steg emellertid Giafar fram och höll en svamp, doppad i ättika, under Hassans näsa, hvarpå han tyst drog sig tillbaka.

Hassan nös, sträckte på sig och öppnade ögonen. Men med detsamma reste han tvärt upp hufvudet och såg sig yrvaken och bestört omkring. Hvar var han? Hur hade han kommit hit? Nu påminde han sig likväl det samtal, han föregående kväll haft med köpmannen från Stambul. Det var väl pratet om hans önskan att få vara kalif för

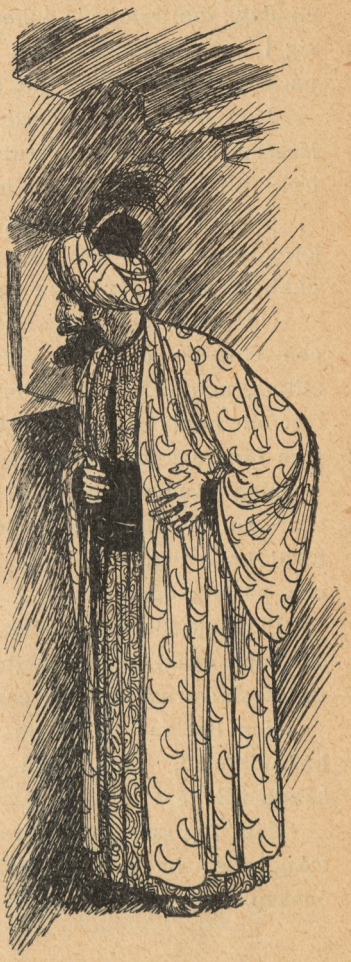

en dag, som spökade i hans hufvud och blandade sig i hans drömmar. Och han lade sig lugnt ned på kuddarne igen för att slumra vidare.

Men det blef emellertid ingenting af med det. Mesrur, slafvarnas öfveruppsyningsman, trädde nu fram till hans bädd och bugade sig djupt.

— Stormäktigste herre, alla rättrognas behärskare, värdigas stiga upp för att förrätta din andakt, ty solen går strax upp! sade han.

Nu reste sig Abu Hassan åter upp i sängen och stirrade omkring sig mållös af häpnad, ty allting, människorna, rösterna, rummet, dagsljuset, föreföll honom så verkligt och lefvande, att han icke längre kunde tro, att han drömde.

Men hvar var han då? Ingen af dessa människor kände han igen, inte ens Giafar, ty dagen förut hade denne ju varit förklädd med lös-skägg och påsatta ögonbryn.

Plötsligt föll hans blick på den präktiga, guldstickade dräkt och den juvelprydda turban, som en af slafvarna sträckte emot honom.

Men det var ju Harun al Raschids dräkt och hufvudbonad, som alla invånarna i Bagdad kände till!

Han tog sig om hufvudet. Hade han blifvit tokig, eller hade Allah verkligen lyssnat till hans önskan och gjort honom till kalif? Allt folket

omkring honom bugade sig ju också till jorden, som om han varit det.

Nej, det var i alla fall inte möjligt! Han visste ju med sig, att han var Abu Hassan, sin mors son och ingen annan, om än gyckelbilderna rundt omkring voro aldrig så lefvande. Och så lade han sig ned att sofva igen.

Någon ro blef honom dock icke förunnad. Knappt låg hans kind mot kudden, förrän Giafar var framme och talade i hans öron.

— Allernådigste herre och kalif, sade han, aldrig har du sofvit så länge. Solen står redan högt på himmelen, och bönestunden är således förbi. Men värdigas nu stiga upp och begifva dig ner i rådssalen, ty där vänta dig sändebud från alla rikets provinser, och folk ha infunnit sig från östan och västan för att höra dina visa domar och beslut.

Hassan reste sig på armbågen och strök sig öfver ögonen. Men när synvillan ändå inte ville gå bort, skrek han så högt, att det kunde höras ut på gatan:

— Men hvar är jag då?

Alla hofmännen, ministrarna och slafvarna lade handen på hjärtat och böjde sig mot golfvet som bugande vass.

— I ditt eget palats, stormäktigste herre, svarade de.

Då vinkade Abu Hassan till sig den närmaste af slafvarna.

— Säg mig uppriktigt, hvem tror du, att jag är? frågade han.

— Alla rättrognas behärskare, genmälde slafven högtidligt, utan att något annat än den största vördnad lästes i hans ansikte. Och under upprepade bugningar gick han baklänges till sin plats.

Men Hassan blef ursinnig öfver, att han icke kunde få någon bukt med denna underliga lek af sin fantasi, för hvilken han ansåg sig vara utsatt.

— Kom hit! ropade han till Mesrur. Kan du verkligen inbilla dig, att ni skola lyckas slå i mig så'na galenskaper, som att jag skulle vara kalifen? Nej, du min gubbe, så dum är jag inte.

Mesrur korsade armarna och gjorde en underdånig bugning.

— Tillåt mig, allernådigste herre och kalif, att fråga, hur du mår, sade han. Du måtte ha haft svåra drömmar i natt, då du icke känner igen ditt eget palats och dina egna tjänare, ja, icke en gång vet, hvem du själf är. Men på oss, dina trogna slafvar, som varit i din tjänst så många år, borde du väl ändå kunna lita. Skulle icke jag, som hjälpt dig på med din rock och hållit ditt tvättfat hvarenda dag, veta, att du är min kärälskelige herre och kalif! O, herre, om

»Mesrur korsade armarna och gjorde en underdånig bugning.»

vi förbrutit något, och du vill straffa oss med din onåd, så säg oss, hvad vi gjort, men förneka oss icke och säg icke, att du inte känner oss!

Detta tal, som tycktes prägladt af djup sorg, gjorde behörig verkan. Kunde väl en tjänare tala så utan att ha en allvarlig mening med sina ord?

Abu Hassan kastade med ens ifrån sig allt grubbel.

— Nå, sade han, eftersom det verkligen ser ut, som om det behagat Allah att göra mig till eder herre och kalif, så skall jag väl inte längre fundera öfver hur det gått till utan taga saken, som den är. Var så goda, jag tillåter, att ni klär på mig!

Därmed sträckte han fram fötterna för att få skorna pådragna. Och alla slafvarna rusade fram på en gång, somliga med tvättvatten, andra med välluktande oljor och åter andra med kläder och gördlar och dyrbara prydnader, hvarmed de smyckade den nye kalifen.

Då denne var färdig, ropade Giafar:

— Plats för kalifen!

Och alla tjänarna och hofherrarna ställde upp sig i dubbla rader för att lämna rum för Abu Hassan och Giafar. Och medan dessa gingo förbi, bådo de alla högt med en röst:

— Måtte Allah förläna vår nådige härskare en god dag!

Men Harun al Raschid, som stått och skrattat och haft mycket roligt bakom sitt gallerfönster, begaf sig på en omväg till rådssalen, där han dolde sig bakom ett draperi för att äfven nu osedd få åskåda, hvad som tilldrog sig.

De stora dörrarna öppnades också snart af vakterna, och Hassan trädde in följd af Giafar och hela sin uppvaktning.

Utan att visa sig det ringaste generad gick han rakt fram till tronen, tog spiran i handen och satte sig, medan ministrarna och rådsherrarna togo plats omkring honom. Trumhvirflar ljödo från lifvakten bakom, och nu öppnades dörrarna ännu en gång. Emirerna i sina lysande dräkter trädde in i salen och efter dem alla de främmande sändebuden.

Hvar och en af dem gick högtidligt och långsamt fram till Abu Hassan och hälsade honom med en djup bugning och ett:

— Välsignad vare du, o herre och kalif, och den dag, då mina ögon skådat dig!

Sedan inträdde ett ögonblicks tystnad, och så började förhandlingarna.

Sändebuden stego fram och föredrogo sina ärenden. Emirerna lade den nya kalifen en mängd angelägenheter på hjärtat, och storvisiren framförde åtskilliga klagomål, som staden Bagdads invånare hade att anföra mot hvarandra.

»Emirerna i sina lysande dräkter trädde in i salen.»

I allt detta skulle nu Abu Hassan döma, och han gjorde det äfven med en värdighet och skarpsinnighet, som förvånade den rätte kalifen, där han stod gömd i sitt hörn. Han måste verkligen erkänna, att han icke skulle gjort det bättre själf.

Då alla ärenden slutligen voro afgjorda och Giafar ville upplösa rådsförsamlingen, hejdades han emellertid af Abu Hassan.

— Låt ännu en gång öppna dörrarna! sade han.

Giafar gaf en vink åt vakterna, och genom de uppslagna dörrarna släpptes nu in en iman med ynkligt utseende, fasthållen af två män tillhörande lifvakten.

Saken var nämligen den, att Abu Hassan under en paus i förhandlingarna hade vändt sig om och sagt till, att man skulle skicka efter den ovärdige gudstjänaren, om hvilken han föregående dag talat med Harun al Raschid. Han hade icke glömt, hvarför han velat bli kalif.

— Usle iman! sade han till honom. Jag känner ditt ogudaktiga lefverne, som blifvit en skamfläck för hela den stadsdel, där du bor. Men till varnagel för alla dina gelikar dömer jag dig att först erhålla fyrahundra slag på fotsulorna och sedan sättas bakfram på en åsna med svansen till tygel och föras rundt staden af en vakt, som skall ropa ut för allt folket: Bakfram skall den rida, som bakfram tolkar Guds ord!

Det blef ett jubel i salen, ty det var många, som kände till den ogudaktiga imanen, hvilken så länge gått ostraffad. Och alla tyckte, det var rätt åt honom, när han nu hopsjunken af förskräckelse fördes ut för att undergå sitt straff.

I detsamma han leddes ut, förde emellertid nya vakter in fyra andra brottslingar. Det var de fyra köpmännen, som brukade blanda sand i mjölet, som de sålde åt de fattiga. Abu Hassan hade oförmärkt äfven sändt bud efter dem.

— Ni skurkar!

sade han hotande med fingret, då de kommit fram till honom. Det var er mening att bli rika genom att bedraga era fattiga medmänniskor. Men er vinst skall bli tvåhundra slag på fotsulorna åt hvar och en af er, och ni skola hädanefter alltid bära en påse med sand hängande på ert bröst för att tynga ert hjärta.

På nytt jublade man i salen, ty det gladde alla, att dessa bedragare blifvit afslöjade och straffade. Det kunde vara en hälsosam påminnelse för alla andra bedrägliga köpmän, som det nog fanns godt om i staden.

Men när de fyra syndarna gingo ut med hängande hufvuden, stodo dörrarna fortfarande öppna, ty en stor skara med lysande kavaljerer trängde sig in i salen.

Det var alla Abu Hassans forna vänner, som han likaledes låtit sända efter.

De sågo åtskilligt frågande ut, ty de kunde icke begripa, hvarför kalifen låtit hämta dem så brådstörtadt, men på samma gång sträckte de på sig med viktiga och högförnäma miner, ty det var ju ingen liten utmärkelse att få bjudning upp till kungliga palatset.

— Träden närmare, mina vänner, och sen på mig! sade Abu Hassan.

Och vännerna stego fram ända till tronen och tittade på honom. Men då blefvo de så besyn-

nerliga i ansiktet. Somliga blefvo gröna, andra gula. En del drogo till med ett grin, som skulle se ut som ett leende, och en del började hacka tänderna.

— Känner ni igen mig? frågade Abu Hassan.

Men då föllo allihop ner på knä, så att det blef ett dån och ett gungande i golfvet.

— Det är bra. Jag ser, att ni gör det, sade Abu Hassan. Tack för sist! Det var då, när ni körde mig på dörren, det.

— Nåd, nåd, nåd! ropade alla vännerna, där de lågo på magen kring tronen och darrade som asplöf.

— Ja, sade Abu Hassan, jag förstår nog, att det inte var ert allvar att visa er ovänliga mot en gammal vän. Ni skämtade nog bara. Och det är för att förvissa mig om det, som jag låtit kalla er. Själf behöfver jag naturligtvis inte er välvilja, nu när jag stigit så högt i graderna och blifvit kalif. Men fattiga finns det godt om här i staden. Gå nu hem och kom sedan tillbaka så fort som möjligt och ge mig för deras räkning, hvad ni skulle vilja ge mig, om jag behöfde det.

Det blef ett sus som af hundratals fågelvingar, så fort reste sig alla vännerna från golfvet och rusade ut för att springa hem till sig efter skänker åt kalifen. Och Abu Hassan hade icke hunnit mer än samspråka en liten stund med de främ-

»Nåd, nåd, ropade alla vännerna och darrade som asplöf.»

mande ländernas sändebud, förrän hans forna dryckesbröder voro tillbaka igen, belastade med de mest storartade gåfvor.

Somliga hade med sig tunga börsar med guldmynt, andra hade smycken och silfverpjeser, ty alla hade icke hunnit skaffa pengar. Några skänker voro till och med så betydliga, att de utgjorde fjärdedelen af deras förmögenhet, ty hvar och en ville ge mest för att komma högst i gunsten hos den nye kalifen.

— Godt, godt, sade Abu Hassan, nu ser jag i alla fall, att ni har medlidande mot de fattiga. Ni kan gå.

Därmed gaf han alla skatterna åt den kungliga allmoseutdelaren, och vännerna, som tänkt, att de skulle bli bjudna till taffeln som tack för deras stora uppoffringar, fingo loma af med sina långa näsor.

Men rundt omkring hela salen skrattade hofmännen och visirerna och emirerna, ja, till och med slafvarne, ty det gjorde hvar och en godt att se, hur falska vänner blefvo behandlade efter förtjänst.

Abu Hassan drog emellertid den vackraste ringen af sitt finger. Mesrur hade räckt honom den på morgonen, då han gjorde toalett, och diamanten, som strålade ur dess guld, var stor som ett körsbär.

— Tag denna ring, sade han till en af tjä-

narne, och bär den till Abu Hassans moder med många hjärtliga hälsningar från hennes son, kalifen!

Han gaf honom nogsam anvisning på bostaden, och därefter reste han sig värdigt och lugnt från tronen, gaf Giafar befallning att upplösa rådsförsamlingen, vinkade afsked åt de närvarande och begaf sig ut ur salen samma väg, han kommit.

Men Giafar skyndade efter honom och förde honom in i den festliga matsalen, där en kör af femhundra sångare och sångerskor stämde upp de härligaste sånger i samma ögonblick, han trädde in. Sju gyllene ljuskronor hängde ned från taket och spridde ett ljus, som var klarare än dagens. Väggarna skimrade af förgyllningar och inläggningar med ädla stenar, och midt på golfvet stod ett stort bord dukadt med all upptänklig prakt och dignande under doftande, aptitretande rätter.

På Giafars inbjudan satte han sig och började äta, under det en ljuflig musik af strängaspel ljöd bakom en lund af palmväxter, och sju unga, sköna flickor sväfvade in med solfjädrar i händerna för att vifta svalka åt hans ansikte och passa upp honom under måltiden.

— Nå, drömmer jag ännu, tänkte Hassan, så är det då den härligaste dröm, man kan ha här på jorden.

Och i sin upprymda sinnesstämning bad han

flickorna sätta sig vid bordet och äta tillsammans med honom, hvilket de också gjorde, ehuru de voro så blyga, att de knappast vågade röra vid rätterna. Men då lade han själf för dem, skämtade gladt med dem och frågade, hvad de hette.

Jo, den första hette Månstråle, den andra Liljestängel, den tredje Sötblomster, den fjärde Ögonfröjd, den femte Silkestass, den sjette Klaröga och den sjunde Rosenknopp.

Och han var så artig och så rolig, att han narrade dem alla att skratta, som de aldrig gjort förr, och den rätta kalifen, som stod gömd bakom de uppassande tjänarne, skrattade också.

Sedan måltiden var slut, gaf Månstråle en vink åt slafvarna, som genast sprungo fram med ett tvättfat af guld och en handduk af blommigt silke. Abu Hassan doppade sina händer i vattnet, torkade dem på silkesduken och reste sig.

Genast spelade musiken upp en marsch. Dörrarna till ett angränsande rum slogos upp på vid gafvel, och de sju flickorna förde Hassan ditin.

Här var prakten ändå större än i den förra salen. Guld och juveler gnistrade kring fönsterkarmarna, mattan bestod af grön sammet, så tjock, att man kunde tro sig gå i det mjukaste gräs, och då man lade sig på divanerna, gungade man som på lätta moln.

Ett bord, fullt med de läckraste frukter, stod i ett

hörn, och när Abu Hassan tagit plats på en af divanerna, kommo sju andra unga flickor inspringande, togo de gyllene fruktskålarna och bjödo honom. Men han bad äfven dem slå sig ned hos honom, och glädjen steg ännu högre.

Tiden flög snabbt förbi på detta angenäma sätt, och Hassan märkte icke, att det redan blifvit kväll. Då öppnades dörrarna till en ny sal, och han fördes ditin, omringad af alla de unga flickorna.

Ett bländande ljushaf slog emot honom, ty fjorton stora ljuskronor af renaste guld och fullsatta med brinnande vaxljus kastade sitt sken ifrån taket. Men härinne fanns icke något dukadt bord. I stället kommo där emellertid in ytterligare sju sköna unga flickor, klädda i hvita dräkter, broderade med pärlor och guld, och hvar och en af dem höll ett gyllene, fint arbetadt vinkrus och en gyllene bägare i händerna.

Då Abu Hassan lagt sig på den vackraste silfvertygsdivanen, dansade de fram till honom. En af dem utträdde ur ringen, kredensade knäböjande sin bägare och räckte honom den.

Dess innehåll var det kostligaste vin, hvars make han aldrig hade druckit, och så fort han åter ville känna det på sina läppar, vinkade han blott åt de dansande flickorna, så var strax en af dem framme och fyllde hans dryckeskärl.

»En af dessa utträdde ur ringen» och räckte honom sin bägare

För att de skulle få hvila sig mellan danserna, bjöd han dem likväl sitta ned omkring honom, och han skämtade och pratade med dem alla, så att en sådan munterhet aldrig förr hade rådt i Harun al Raschids palats.

När midnattstimman slagit, tyckte dock den rätte kalifen, att det kunde vara nog. Oförmärkt gjorde han ett tecken åt den närmaste af de hvitklädda flickorna, gaf henne ett sömnpulver och befallde henne att hälla det i Hassans vin.

Hon smög det i den bägare, hon bar i handen, hällde den full med vin och bjöd den åt Abu Hassan med en bön, att han skulle tömma den för sina undersåtars välgång.

— Må ske, sade denne. Måtte de lefva i sällhet och frid för att välsigna min spira!

Så snart den sista droppen runnit genom hans strupe, föll han emellertid baklänges mot kuddarna, försänkt i en lika djup sömn som den, hvarunder han blifvit förd till palatset.

Harun al Raschid trädde nu fram ur tjänarnes led tillsamman med Giafar och Mesrur, aflägsnade alla flickorna och slafvarna utom två, som fingo befallning att hämta Abu Hassans egna kläder och iföra honom dem, hvarefter de åter skulle bära honom tillbaka till hans bostad.

Men kalifen hade hela dagen haft så roligt åt sin ställföreträdare, att han icke kunde sluta skämtet

på detta vis. Han fick också lust att se, hur det skulle gå till vid hans uppvaknande, och dessutom hade han lärt sig sätta så stort värde på Hassan, att han tyckte sig skyldig honom en förklaring.

Iklädd hela sin kalifståt och ledsagad af Giafar följde han därför efter bärarne till Hassans hem.

Då de omsider hunnit dit, klappade slafvarna på porten till det mörka huset, och efter en stunds väntan syntes ljus i fönstren. Hassans gamla moder hade väckts af bullret och kom och öppnade med en lampa i handen.

Men hon ryggade bestört tillbaka, då hon fick se sin sons orörliga kropp buren af de två främmande männen och bakom dem kalifen i all sin kungliga prakt. Hon hade varit mycket bekymrad öfver Hassans bortovaro och grubblat storligen öfver den underbara present, hon fått från sin »son kalifen», som budbäraren utlåtit sig, men nu blef hon fullt öfvertygad om, att någonting var alldeles på tok.

Kalifen lugnade henne dock snart.

— Var icke rädd, min goda kvinna! sade han. Låt oss bara komma in i din sons rum och lägga honom i hans bädd, så skall jag sedan förklara alltsamman för dig.

Hon gick före med lampan, och de bägge männen buro Hassan till hans bädd, där modern ord-

nade allt omkring honom, som han brukade ha det hvar natt. Slafvarne gingo därpå sin väg, men kalifen och Giafar stannade kvar.

— Nu, sade Harun al Raschid, skall du få veta, hvarför vi äro här.

Och han berättade alltsamman ända från början, då Abu Hassan träffade honom på bron, och till nu, då denne för andra gången blifvit söfd, prisade hans för-

stånd och kvickhet och talade om, hvilket nöje han beredt honom.

— Men det skulle icke vara fullständigt, slutade han, om jag icke också finge vara med om hans uppvaknande. Och därför ber jag dig, min goda kvinna, att härbergera mig och min visir Giafar öfver natten. Dessutom måste du lofva att gömma oss så, att han icke ser oss, då han vaknar, under det vi däremot se och höra honom. Men framför allt får du icke förråda oss.

Abu Hassans moder kände sig naturligtvis ytterst hedrad och smickrad öfver kalifens nedlåtenhet och skyndade sig att göra allt i ordning för att bereda de höga gästerna nattkvarter.

Tidigt morgonen därpå väckte hon dem emellertid och lät dem taga plats bakom ett förhänge, som skilde Hassans sängkammare från hans toalettrum. Där kunde de höra allt, hvad som sades i rummet utanför, och hade präktiga titthål genom ett par uppsluppna sömmar i förhänget.

Giafar gaf nu Hassans moder en svamp, doppad i ättika, och lärde henne, hur hon skulle hålla den under sin sons näsa för att få honom att vakna. Den gamla kvinnan begaf sig också genast till hans bädd och gjorde, som hon blifvit tillsagd, hvarefter hon hastigt drog sig undan.

En stark nysning var första verkan af ättikan,

och därpå öppnade Hassan ögonen och såg sig ännu helt sömnig omkring.

— Giafar! ropade han. Mesrur! Hör ni inte?

Ett par ögonblick låg han och väntade, men så började han att ropa om igen fastän andra namn.

— Månstråle! Silkestass! Ögontröst! Rosenknopp!

Då ingen kom, blef han förvånad och reste sig på armbågen, under det han strök sig öfver pannan för att bättre klara sina tankar.

— Hvar hålla mina slafvar hus? mumlade han för sig själf. Jag skall minsann lära dem att passa på. Och hvar äro alla de andra, som voro så artiga i går? Ha de försofvit sig?

Sedan han nu riktigt fått upp ögonen och sett sig omkring, blef han emellertid ännu mera häpen. Det föreföll honom, som om han befann sig i det rum, som han bebott, när han var Abu Hassan. Men hur var det möjligt nu, när han blifvit kalif? Han måste drömma ännu.

Nå, det kunde man då öfvertyga sig om. Och han bet sig i fingret så hårdt, att blodet strömmade fram och fläckade hans dräkt, och han själf skrek till af smärta.

Nej, sof gjorde han inte. Då måste man ha ordnat det för honom så, som han var van att ha det, för att göra honom till behag. Men

att lämna honom ensam så här var ett oskick. Och han började skrika, så högt han orkade:

— Giafar! Mesrur! Hvar äro ni? Skynda er bara!

Kalifen och Giafar höllo på att kikna af skratt bakom sitt förhänge. Men när Hassan inte ville sluta med att skrika utan hotade att väcka upp grannarna med sitt oväsen, gick hans mor in till honom och frågade, hvad det var för ett spektakel, han ställde till.

Hassan mätte henne med ögonen från hufvud till fot, rätade upp sig och sträckte stolt afvisande ut handen.

— Hvem tror du, jag är, eftersom du vågar behandla mig på detta sätt? frågade han.

— Hvem du är! upprepade modern. Hvem skulle du väl vara om inte min egen älskade son, Abu Hassan?

Men då föll Abu Hassan i raseri.

— Hvad är det, du vågar påstå? skrek han. Vet du inte, ser du inte, att jag är kalifen, alla rättrognas behärskare? Jag är ingen Abu Hassan. Allah har upphöjt mig på tronen, för att jag skall skipa rättvisa bland människorna. Skickade jag dig kanske inte en ring från mitt finger i går med hälsningar från din son kalifen, för att du skulle få veta af min upphöjelse?

— Jo, visserligen, stammade den gamla kvinnan.

»Kalifen och Giafar höllo på att kikna af skratt.»

Men hon hann icke längre, förrän Abu Hassan stod upprätt framför henne med utsträckt pekfinger.

— Du erkänner? ropade han. På knä då, och be om förlåtelse, för att du vågat tala till mig, som du gjort!

Att hon tillstod sig ha fått ringen var ju det klaraste bevis för, att han var kalif och icke offer för en inbillning.

Den gamla modern skakade emellertid på hufvudet och började tala förstånd med honom. Hon bad honom icke tänka på i går. Han kunde väl se, att han åtminstone nu inte var någon kalif. Han låg ju i sin egen säng, klädd i sina egna kläder. Alla föremålen i rummet voro hans egna välbekanta saker. Genom fönstret kunde han se grannarnes hus, och hans egen gamla mor, som han hållit så mycket af, måtte han väl känna igen.

Så småningom blef Hassan lugnare. Han började förstå, att det icke kunde vara riktigt helt med kalifskapet.

— Ack, min goda moder, sade han, det förefaller mig nästan, som om du hade rätt, och att jag inte kan vara någon annan än Abu Hassan. Jag måtte icke varit riktigt klok.

Men när han så kom att tänka på alla härligheterna i kalifens palats: de strålande salarna, där han varit härskare, alla visirerna och emirerna,

som legat på knä för honom, Månstråle, Silkestass, Rosenknopp och alla de andra, som passat honom upp, började det åter gå rundt i hans hufvud.

— Men jag är kalifen, utbrast han med dundrande stämma och slog näfven i bordet. Jag skall lära dig, din gamla häxa, att bära vördnad för alla rättrognas behärskare!

Och han ville rusa emot modern för att ruska henne. Men då slog plötsligt den rätta kalifen undan förhänget och stod där framför Abu Hassan i sin kungliga prakt med kalifmanteln hängande från skuldrorna.

Vid denna syn blef Hassan som förstenad. Han såg ögonblickligen, att detta var Harun al Raschid, de rättrognas verklige behärskare, och hans egen förmätenhet att vilja uppträda som kalif kom honom att rysa af skräck. Men på samma gång som han förstod, att det var Harun al Raschid, som stod framför honom, igenkände han också i honom köpmannen från Stambul, som gästat hans hus, och en aning om hur saken förhöll sig genomfor hans hufvud.

Utan ett ord föll han slutligen på knä med händerna knäppta och upplyfta mot kalifen.

— Stig upp! sade denne och hjälpte honom vänligt att resa sig. Du har ingen orsak att be mig om nåd. Tvärtom är det jag, som måste be

dig om förlåtelse, för att jag skämtat med dig.

Och han berättade, hur han fått lust att uppfylla Abu Hassans önskan att en dag regera som kalif, och hvilket nöje han haft af att bevittna hans uppträdande som de rätttrognas behärskare.

— Ja, tack skall du ha för hjälpen! slutade han, i det han tryckte hans hand. Det är riktigt skönt att få hvila sig från regeringen en hel dag, i synnerhet när man har en, som sköter sysslan så bra åt sig som du gjorde. Men det värsta är, att jag inte längre tror mig kunna vara din

hjälp förutan. Nåja, inte precis för att regera, för det kan nog jag med, men för att hålla glädjen vid makt i mitt gamla palats.

Och därmed bjöd han Hassan att flytta till honom och taga sin moder med sig.

En hel våning inreddes åt dem i det kungliga slottet, och Hassan lefde hela sitt lif lycklig och glad i närheten af sin höge beskyddare, muntrande honom med sitt glada lynne och solande sig i hans nåd. Men den lyckligaste dagen i hans lefnad var dock den, då han var kalif och fick skipa rättvisa öfver orättrådiga människor och falska vänner.

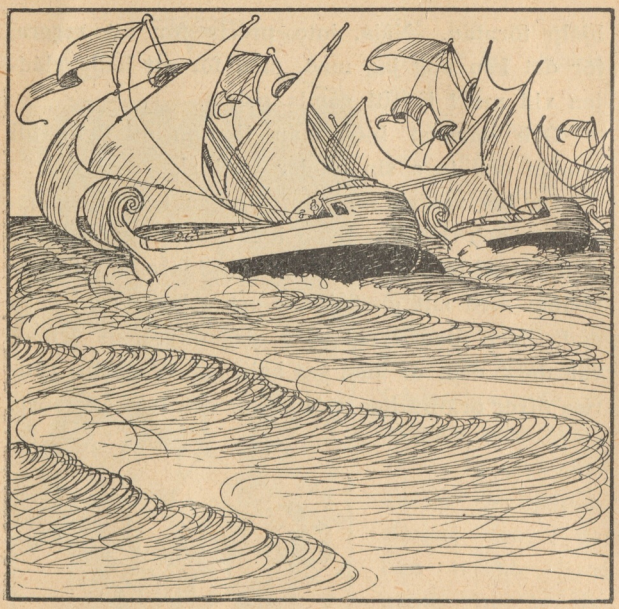

Konung Agib.

Det var en gång en gammal konung vid namn Kassib, som hade skaffat sin son Agib en utmärkt uppfostran, delgifvit honom alla sina egna erfarenheter och invigt honom i konsten, hur man bäst skulle styra ett rike och inrätta sitt eget lif för att bli lycklig. Därför dog

Kassib också lugn och tänkte, att han skyddat sin son och sitt land från alla möjliga faror, ty Agib hade ju bara att sitta på sin faders tron och handla efter de vishetsregler, denne skänkt honom, och då skulle nog allt gå bra.

Men när Agib kom på egen hand, fann han icke alls något behag i att sitta så där stilla och bara tänka på sitt folk och lyda sin faders råd. Han längtade ut i världen och beslöt sig snart för att ge sig ut på äfventyr och se sig omkring. Hur mycket man än försökte afråda honom, så hjälpte det inte. Storvisiren bad honom betänka, hur olyckligt hans folk skulle bli, om han lämnade det vind för våg, och en fé, som man rådfrågat, förutsade, att den unge konungen skulle råka ut för många och stora faror, om han reste. Ingenting gjorde intryck på honom. Han lät bygga tio ståtliga skepp, och när de voro färdiga, gick han ombord på det största och seglade ut på vida hafvet.

En hel vecka gick resan lyckligt. Vindarna voro gynnsamma, och solen strålade från morgon till kväll. Men en afton stego mörka moln upp vid horisonten, och snart blåste det full orkan. Flottan skingrades åt alla håll, och när det blef dager, seglade konung Agibs skepp alldeles ensamt. Stormen fortsatte emellertid med oförminskad styrka, fartyget lydde icke rodret utan kastades

hit och dit, och seglen hängde i trasor. På det hela taget stod sig likväl det stora, välbyggda kungsskeppet ganska godt i kampen mot vind och vågor, och fastän stormen varade i sju dagar, tog det ingen allvarlig skada.

Stor fröjd rådde således, när hafvet åter blef lugnt. Agib öfverlämnade sig åt en stärkande sömn och gick sedan upp på däcket för att njuta af det strålande solskenet och höra af kaptenen, hvar de kunde befinna sig.

Bäst som de båda stodo och talades vid, fäste emellertid kaptenen sin blick på en fläck af horisonten, där haf och himmel nyss gått ihop, liksom öfverallt rundt omkring dem, men där det nu förmärktes någonting, som hade tycke af en långsamt uppstigande molnvägg.

— Hvad är det? frågade konungen, som blef orolig, då han såg, hur envist kaptenen stirrade, och hur blek han hade blifvit.

— O, min herre och konung, sade denne darrande, om det förhåller sig, som jag tror, så äro vi alla räddningslöst förlorade. Jag har undrat på, hur vi kunnat segla så fort, då det knappt är någon vind, men nu har jag fått förklaringen. Det lilla molnet, du ser därborta, är det fruktansvärda magnetberget, som förorsakat så många fartygs undergång. Stormen, som kastat oss hit och dit, har drifvit oss inom området för dess

dragningskraft, och nu suger det till sig allt järn, som finns ombord, alla spikar, alla naglar, hvarmed skeppet är hopfogadt, och vi måste följa med. Men när vi kommit på ett visst afstånd, blir sugningen så stark, att allt detta järn, som binder plankorna tillsamman, flyger ur och fäster sig vid magnetberget. Och då, ve oss! Vi kunna icke en gång rädda oss upp på magnetberget, ty det är halt och glatt och helt och hållet af magnetiskt järn så när som på en liten jordfläck högst uppe. Där står ett tempel af blankpoleradt stål, och i dess midt sitter en harneskklädd bronsryttare på en bronshäst, och sagan säger, att tills han blifvit störtad i hafvet, skall magnetberget fortfara att reda grafvar åt de sjöfarande.

Besättningen hade under tiden skockat sig omkring dem och hört kaptenens ord. Jämmern och förtviflan blef allmän, och man kastade sig på knä och bad den högste om hjälp.

Men konung Agib stod vid förstäfven med manligt, högburet hufvud och mötte frimodigt sitt öde.

Fastän det nu blifvit alldeles lugnt, flög skeppet så snabbt som en fågel fram emot magnetberget, och snart såg man tydligt det öppna templet på bergets spets och den därunder stående bronshästen med bronsryttaren, som höll emot dem sin blänkande sköld. Plötsligt hördes så ett väldigt brak. Alla spikar, naglar och järnstänger

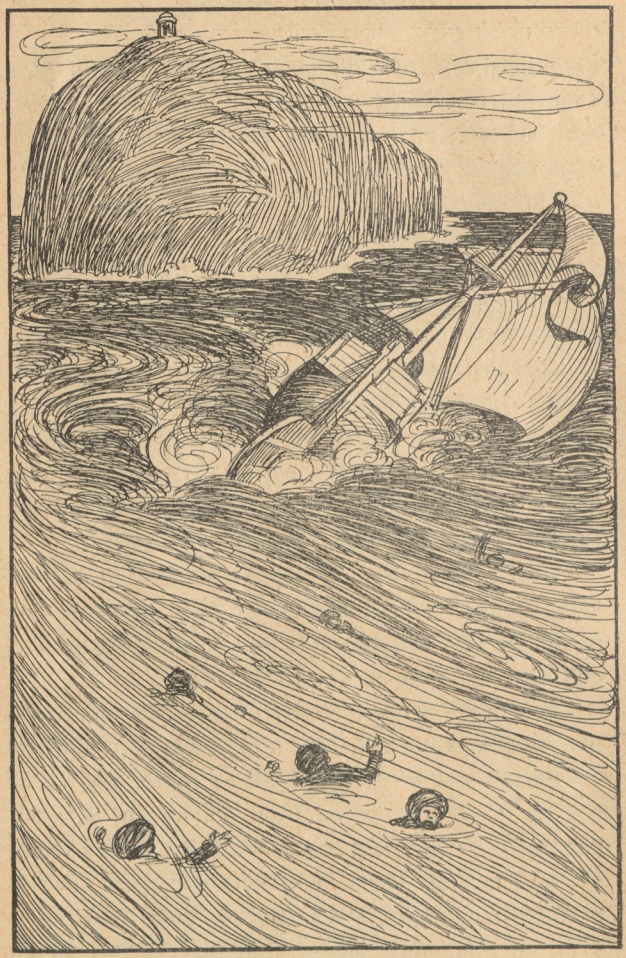

»Plötsligt hördes ett väldigt brak.»

i skeppet hade lossnat från sina fästen och foro klingande mot magnetberget, som sög dem fast. Men fartyget sjönk tillsamman. Skrik och nödrop skuro genom luften. Folket sjönk till botten utom en del, som höll sig uppe på de kringflytande bräderna, och slutligen tröttnade äfven de och släppte taget, så att konung Agib, som ännu hade krafter att hålla sig kvar vid en planka, fann sig vara den ende öfverlefvande.

Så småningom hade han kommit alldeles intill berget, och då varseblef han till sin glädje en trappa, uthuggen i det blanka järnet. Efter åtskilliga svårigheter lyckades han haka sig fast vid några ojämnheter i metallen, svingade sig upp på trappan och började stiga uppför den. Färden var lång och farlig. Hade hans fot råkat slinta, skulle han ha störtat i hafvet. Men till sist stod han på det öfversta trappsteget, och då var han också på toppen af berget.

Framför honom glimmade det underbara ståltemplet med sina smäckra, blankpolerade pelare och sitt tak af rent guld. Och på den kolossala bronshästen med den fladdrande manen satt bronsryttaren, väldig och hotande, och sträckte sin blixtrande sköld mot hafvet.

Konungen stod länge och betraktade honom samt försökte att tyda de besynnerliga skriftecken, som voro ingraverade på skölden, men då hans

möda icke kröntes med framgång, lade han sig ned på marken och föll uttröttad i sömn.

Medan han sof, hade han emellertid en märkvärdig dröm. Han tyckte, att en vördnadsbjudande gammal man med långa silfverlockar och hvitt skägg stod framför honom, och den gamles ögon lyste milda och vänliga.

— Välkommen, konung

Agib! sade han. Himlen har fört dig hit för att tillintetgöra den mörkrets makt, som så länge bringat död och fördärf åt hafvets vandringsmän. När du vaknar i soluppgången, så gör din bön, och drag sedan ditt svärd och gräf upp jorden, du nu hvilar på! I den skall du finna en båge och ett koger med tre gyllene pilar. Tag bågen och afskjut de tre pilarna mot bronsryttaren! Han aller då från hästen och störtar i hafvet, hvarefter också hästen faller omkull. Honom måste du gräfva ned i jorden. Men så fort du gjort det, börjar hafvet att stiga. En man af koppar kommer roende till dig i en båt af metall, och du skall anförtro dig åt honom, ty han för dig till räddning. I tio dagar skall din färd vara, under hvilken tid du hvarken skall känna trötthet eller köld, hunger eller törst. Men akta dig, o konung, att uttala Guds namn, så länge du är kvar i båten!

Då Agib vaknade på morgonen, stod drömmen ännu lifligt för hans minne, och så snart solens första strålar glittrade på vattnet, gjorde han sin bön och började därpå gräfva i jorden med sitt svärd. Mycket riktigt fann han bågen med pilarna, och darrande af ifver sköt han af dem mot bronsryttaren.

De träffade, och vid den tredje störtade ryttaren i hafvet med ett örondöfvande brak. Hästen

föll likaledes, men endast till marken, och Agib gräfde ner honom.

Då började hafvet med ens att stiga, och han såg långt borta den väntade bronsmannen, som i snabb fart rodde emot honom. Framkommen gjorde denne tecken åt Agib att stiga i båten, och konungen lydde utan betänkande. Båten vändes därefter om. Dygn efter dygn foro de jämnt och lugnt öfver vågorna, utan att det yttrades ett ord, och utan att konungen kände hvarken trötthet eller köld, hvarken hunger eller törst.

Men då solen rann upp på den tionde dagen, märkte Agib, att de icke voro långt ifrån land, och i sin fröjd däröfver utbrast han:

— Gud vare tack och lof!

Knappt hade han likväl sagt det, förrän ett åskslag dånade genom luften. Kopparmannen kastade en mörk blick på den förfärade konungen, och båten sjönk i vågorna.

Uppbjudande alla sina krafter simmade emellertid konungen mot land. Det föreföll honom också, som om själfva böljorna hjälpte honom, och då han tyckte sig icke längre förmå röra en lem, rullade en stor våg honom upp på den främmande stranden. Där låg han halft vanmäktig under flera timmar. Men slutligen hämtade han sig, steg upp för att se, hvar han befann sig, och

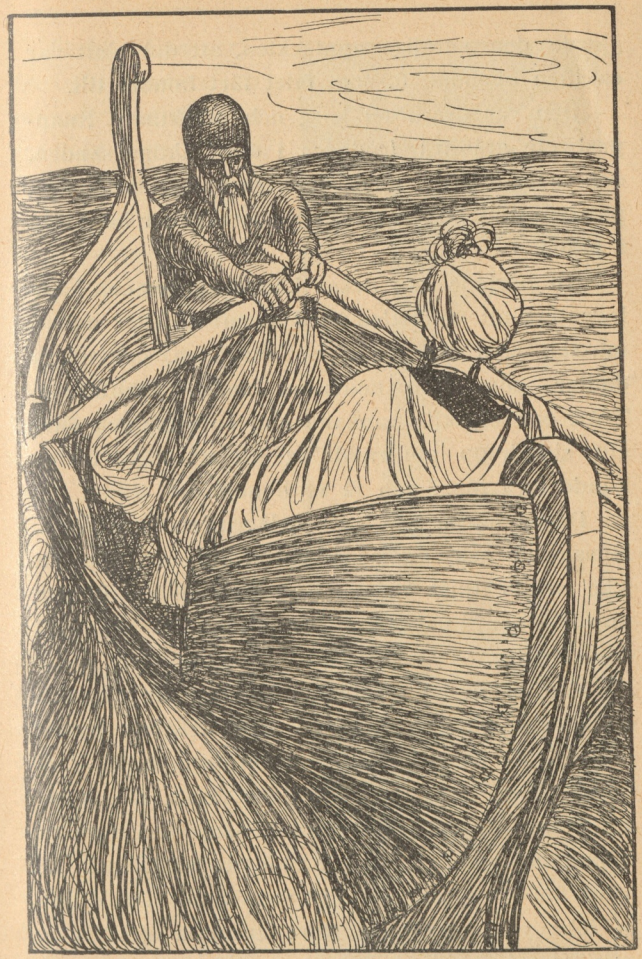

»Kopparmannen kastade en mörk blick på konungen.»

gjorde den sorgliga upptäckten, att det blott var en liten obebodd ö, som ödet fört honom till.

Den var dessutom karg och ofruktbar. Knappast ett grässtrå frodades i den fuktiga sanden, och nästan hela dess växtlighet bestod i några palmer, som sträckte sina yfviga kronor högt upp i luften.

Nu började han också känna hunger och hade ingenting att stilla den med utom en eller annan mussla, som han fann vid stranden, och några dadlar, som lågo nedfallna under palmträden. Trött och olycklig vankade han omkring och satte allt sitt hopp om räddning till att något fartyg kunde fara förbi och få se honom.

Dagen därpå var hans belägenhet ännu värre. Musslorna och dadlarna voro slut, och för att icke svälta ihjäl måste han med lifsfara klättra upp i en af palmerna för att mätta sig med dess frukter.

Men sedan han lyckligen kommit dit upp och stillat sin hunger, skådade han ut öfver hafvet och märkte då till sin förtjusning ett skepp, som tycktes styra rakt mot ön. Hans första tanke var att lämna trädet och gifva nödsignaler, men så besinnade han sig och beslöt att vänta och se, hvad för slags folk det var, som kom. Man kunde ju icke veta, om det ej vore grymma sjöröfvare, som vore i stånd att taga hans lif.

Skeppet kom verkligen allt närmare och ankrade i en vik. En båt firades ner, fylldes af en skara män och roddes mot land. Karlarna hoppade upp på stranden, kastade hackor och spadar öfver axeln och togo vägen rakt till det palmträd, i hvilket Agib satt. Där stannade de och började gräfva i jorden, tills de hunnit ett visst djup, då en af dem böjde sig ner och lyfte upp en stor fallucka. Sedan försvunno de en efter en genom öppningen och dröjde borta en god stund, kommo så upp igen och gingo ner till båten, hvarefter de återvände med en mängd korgar och säckar, hvilka sågo ut att in-

nehålla lifsmedel. Efter att ha fört in dessa i det underjordiska gömstället, stego de åter upp, gingo ner till stranden och rodde tillbaka till skeppet.

Men Agib gissade, att deras ärende på ön ännu icke var uträttadt, ty de hade lämnat falluckan öppen efter sig. Och han fick rätt. Efter en kort stund sattes båten åter ut ifrån skeppet och närmade sig ön, men utom roddarna fanns nu i båten en gubbe, som satt med armen sluten kring en ovanligt vacker sexton års yngling och syntes nedtryckt af en djup sorg.

När båten nått land, gingo gubben och ynglingen med långsamma steg tillsamman mot falluckan och försvunno genom det mörka hålet.

Agib satt nu och väntade och väntade för att få se dem komma upp igen, och slutligen syntes också gubbens gråa hufvud. Men han var ensam. Då han väl var uppe, slog han igen falluckan och tecknade åt båtfolket, att de skulle lägga den uppkastade jorden och grästorfvorna tillbaka öfver nedgången till hålan och noga utplåna hvarje spår af det skedda. På några ögonblick var detta äfven gjordt, och så begåfvo de sig alla ner till båten och rodde åter till skeppet, som strax lättade ankar och seglade bort, drifvet af gynnande vindar.

Brinnande af nyfikenhet att få reda på orsaken till hela detta gåtfulla skådespel dröjde Agib endast så länge kvar i trädet, tills han var säker

»Gubben och ynglingen gingo med långsamma steg tillsamman mot fallluckan.»

på, att man icke kunde se honom från skeppet, steg sedan ner och gräfde genast upp jorden från falluckan, lyfte upp den och gick ned för en trappa, upplyst af lampor och facklor. Den förde honom in i ett gemak, hvars väggar voro behängda med dyrbara sidendraperier. Och där, på en svällande divan bredvid ett bord, dukadt med läckerheter, blommor och vaxljus, låg den vackre ynglingen, som han nyss sett i sällskap med den sorgsne gamle mannen.

Vid hans åsyn stod ynglingen med ett språng på golfvet, och förskräckelse präglade hans drag.

Men Agib skyndade sig att lugna honom.

— Var icke rädd, unge herre! sade han. Jag är endast en stackars skeppsbruten och vill er icke något ondt.

Därmed berättade han, hur han lidit skeppsbrott nära stranden men räddat sig upp på ön, och hur han suttit uppklättrad i palmen och därigenom fått reda på den underjordiska bostaden.

Under hans beskrifning försvann förskräckelsen från ynglingens ansikte och efterträddes af ett leende.

— Gud ske lof, sade han, att det endast var ni, min vän! Ni kan inte tro, hur ni skrämde mig. Jag tänkte, att ni var konung Agib.

— Konung Agib? upprepade konungen, högst förvånad öfver att höra sig omtalas på detta sätt.

Men ynglingen bad honom taga plats bredvid sig på divanen, så skulle han få höra hans historia.

— Mitt namn är Duban, började han, så snart Agib hade satt sig. Jag är son till en rik juvelhandlare, och som jag är min faders enda barn, älskar han mig mycket högt. Då jag föddes, tillkallade han i sin glädje stjärntydare för att förutsäga mitt öde, ty han trodde icke, att det kunde bli annat än lyckligt. Men de ruskade på sina hufvuden och sade, att en stor fara hotade mig, sedan jag fyllt mitt sextonde år. Vid den tiden skulle en viss konung Agib komma att störta kopparstatyn på magnetberget i hafvet, och femtio dagar därefter skulle mitt lif hotas af hans hand. Men öfverlefde jag denna fara, skulle jag ärad och lycklig uppnå hög ålder. Nu ha vi emellertid fått veta, att konung Agib verkligen för elfva dagar sedan störtat statyn i hafvet och, upprörd öfver att spådomen slagit in så till vida, har min far i hemlighet inredt denna bostad åt mig, ty här skall väl konung Agib icke kunna upptäcka mig. Och om trettionio dagar kommer min far åter hit för att hämta mig, död eller lefvande.

Konung Agib förvånades allt mer och mer, då han hörde denna historia, men han log för sig själf vid tanken på stjärntydarnas förutsägelse, att han skulle bringa fara och död öfver Dubans hufvud. Hur skulle han kunna göra honom nå-

gon skada, då han icke hade något ondt i sinnet emot honom? Men han beslöt i alla fall att förtiga sitt namn för att icke onödigtvis skrämma honom, omfamnade honom blott och sade hjärtligt:

— Min käre unge herre, jag är också en smula stjärntydare, och jag spår, att ni kommer härifrån lika frisk som ni kommit hit. Men om ni vill, skall jag stanna hos er, medan ni väntar på er befrielse, och så hjälpas vi åt att fördrifva tiden.

Det gick Duban in på med nöje, ty han hade redan fattat stort tycke för Agib. Han visade honom omkring i sin präktigt utstyrda boning, och de njöto tillsamman af de utsökta lifsförnödenheter, hvarmed han blifvit försedd. Så svann tiden bort under prat och skämt, och den trettionionde dagen bröt in, utan att någon olycka inträffat.

Den ena timmen gick efter den andra. Bägge gjorde de sig lustiga öfver stjärntydarna, som studerat sina stjärnor så illa, och bägge längtade de till kvällen, då den gamle mannen skulle komma och befria dem.

Så sutto de tillsamman vid den sista middagen, de skulle äta i sin underjordiska fristad, och Duban bad Agib att räcka honom en melon. Men då han skulle skala den, hittade han icke knifven.

— Ack, sade Duban, jag tror, den ligger här ofvanför mig på hyllan.

Och Agib sträckte sig öfver honom för att taga den, men just som han fått den i handen, trasslade han in sin fot i mattan, snafvade och föll så olyckligt, att knifspetsen trängde rakt in i Dubans hjärta. Utan ett ljud sjönk denne död ned på divanens kuddar.

Sålunda gick spådomen i fullbordan, trots allt hvad man gjort för att hindra det.

Men Agib sprang förtviflad omkring, ref sitt hår, slet sönder sina kläder och sargade sitt bröst, ty han hade hållit mycket af den döde ynglingen. Sedan låg han en lång stund sanslös vid hans fötter, men då han slutligen vaknade ur sin dvala, steg han upp och lämnade hålan, ty Dubans far kunde väntas hvart ögonblick, och hur oskyldig Agib än var, skulle nog ändå den gamle tillräkna honom skulden för sonens död.

Återigen klättrade Agib upp i palmen, och därifrån såg han snart skeppet komma. Gubben stod spejande i fören med sina hvita lockar, fladdrande för vinden. Så lät han ro sig i land och gick fram mot falluckan. Men när han såg, att mullen öfver den var lös och nyuppkastad, satte han händerna för ansiktet och grät. Darrande steg han ner genom öppningen, och Agibs hjärta skälfde, då han strax därpå hörde klagoropen och

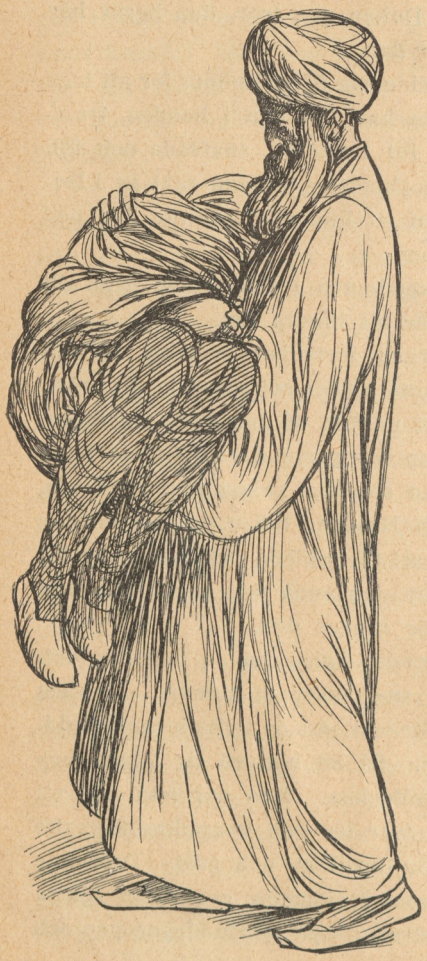

jämmern under jorden. Men ännu värre var det att uthärda synen af den stapplande gamle mannen, då han kom upp igen med den älskade sonens lik i sina armar.

Agib vände sig bort. Han ville hvarken höra eller se något mer, och icke förr än han kunde antaga, att skeppet var långt ut på hafvet, steg han ned ur palmen, gömde sig i hålan och satt flera dagar i stillhet och sörjde sin vän.

Slutligen gick han likväl åter

upp, i hopp om att få sikte på någon seglare. Men han såg sig häpen omkring.

Hvar var hafvet?

Allt, hvad han såg af vatten, var en smal strimma långt borta, som icke tycktes bredare än en vanlig flod.

Då förstod han, att han befann sig på en förtrollad ö, och att dolda makter alltjämt länkade hans öden.

Han gick och gick hela dagen, vadade öfver floden och vandrade vidare utan att träffa på en enda människoboning, där han kunde få hvila öfver natten. Först då solen höll på att gå ner och han var nära att digna af trötthet, såg han ändtligen ett starkt sken, som han trodde kom från en eld och tydde på människors närhet. Men då han hunnit närmare, märkte han, att det kom från ett ståtligt palats af rödaste koppar, hvilken var så blankpolerad, att den kastade omkring sig en strålglans af riktiga eldflammor.

Bäst som han stod och betraktade det vackra slottet och undrade, om han skulle våga knacka på, öppnades porten, och tio vackra ynglingar trädde ut, åtföljda af en gubbe med ett klokt och forskande utseende. Men allesamman hade de den egenheten, att de saknade det högra ögat.

De bådo Agib icke stå där utanför utan stiga in, ty han vore hjärtligt välkommen. Och så togo

de honom emellan sig, förde honom in genom en mängd vackra salar och gemak och kommo slutligen till ett stort rum, hvari funnos elfva bäddar för de tio ynglingarna och gubben och en stor mjuk divan, på hvilken de bådo konung Agib taga plats.

Gubben gick efter mat och vin, och under måltiden berättade konungen dem sin historia, i tanke att han till gengäld skulle få höra deras, men de visade sig icke alls meddelsamma, och då han gjorde dem några frågor, skakade de endast på hufvudet.

— Spörj ingenting om oss! sade de. För att förstå vårt öde måste du undergå det själf. Men därifrån må Gud bevara dig!

Därefter vände de sig till gubben och sade, att det var tid att sofva. Denne gick ut men återvände strax med tio skålar och tio ris, satte en skål och ett ris framför hvar och en af ynglingarna, och dessa började kläda af sig ända till midjan, svärtade sig med ett mörkt pulver, som togs ur skålarna, och gisslade sedan sig själfva och hvarandra med risen, under det de ropade:

— Detta är straffet för att vi icke ville lära annat än med våra egna ögon! Vi voro lyckans skötebarn, men vår nyfikenhet och vårt egensinne har störtat oss i olycka.

Slutligen tröttnade de dock, tvättade sig och

lade sig att sofva. Men konung Agib hade svårt för att somna, ty han grubblade öfver deras underliga beteende, och morgonen därpå kunde han icke låta bli att återigen fråga dem om deras öde och lefnadsförhållanden. Han tyckte sig icke kunna lefva, om han icke finge veta deras hemlighet. Det enda svar, de gåfvo, bestod likväl i att på nytt skaka sina hufvuden.

— Du har ju hört, sade då gubben, att de icke kunna förklara dig något. Det enda sättet för dig att få erfara, hvad du vill, är att gå samma vägar som de. Men jag varnar dig, ty det är föga troligt, att du råkar bättre ut än de.

Konung Agib lät dock icke öfvertala sig att behärska sin nyfikenhet, och när gubben såg honom så bestämd, tog han honom med sig ut på ängen, lockade till sig en bock, som betade i närheten, slaktade honom och drog af honom skinnet.

— Nu skall jag sy in dig i detta bockskinn, sade han, och låta dig ligga här på marken. Men sedan jag gått, dröjer det icke länge, förrän fågeln Rock kommer flygande, tar dig i sina klor och flyger bort med dig. När han så sänker sig och lägger dig ifrån sig, så tag din knif, rista upp skinnet och öfverlämna dig åt ditt öde!

Som gubben sagt, så skedde det. Agib lät sy in sig, och efter en stund förnam han ett starkt susande i luften, ett par klor grepo honom

och han kände sig lyftad och framsväfvande i rymden med en hastighet, som beröfvade honom hans sinnens bruk.

Då han åter kom till sans, märkte han, att han låg på fast mark, hvarför han drog sin knif, skar upp skinnet och kröp ut. I detsamma hörde han ett dånande vingslag och såg, hur fågeln Rock flög sin väg, skrämd af att se sitt byte så förvandladt.

Men konung Agib reste sig upp och varseblef då framför sig ett praktfullt slott, som i glans och härlighet öfvergick allt, hvad han hade tänkt sig. Det kunde icke vara byggdt af människohänder eller uppfördt af något jordiskt byggnadsämne, ty det skimrade, som om det varit sammansatt af solstrålar och regnbågsfärger. Den stora porten stod på vid gafvel, och då konung Agib trädde in genom den, befann han sig i en rymlig förgård, prydd med bildstoder och blommande häckar, från hvilka de ljufligaste dofter slogo emot honom. Men rundt omkring sig såg han en mängd tillslutna dörrar, hvilka han räknade till hundra, och hvaraf nittionio voro af silfver men en af guld. Midt emot honom öppnade sig dock den hundraförsta på vid gafvel liksom porten.

Då han satte sin fot på dess tröskel, blef han emellertid stående som fastnaglad af häpnad vid

»Den stora porten stod på vid gafvel.»

den underbara prakt, som nu mötte hans blickar. Hela den stora salen strålade i ljus, som bröt sig genom de tusentals diamanter, rubiner och smaragder, hvarmed väggarna voro inlagda. Statyer af guld uppburo glittrande urnor, fyllda af de skönaste blommor. Springbrunnar plaskade under nedhängande löfverksgirlander, och fjärilar och brokiga fåglar flögo omkring, spridande svalka med sina fläktande vingar.

Men plötsligt sväfvade fyrtio vackra flickor emot honom, utan att han visste, hvarifrån de kommo, och den vackraste utaf dem, som bar krona och slöja på sitt hufvud, räckte honom leende sin hand.

— Välkommen, konung Agib! sade hon. Vi ha länge väntat dig hit till féernas slott, och jag, som är deras drottning, bjuder dig att vara vår gäst, så länge du vill.

Därefter förde hon honom med sig in i ett präktigt gemak, som var iordningställdt för hans räkning. Féerna tvättade hans fötter, buro till honom dyrbara dräkter, ingnedo hans hår med doftande oljor och bekransade hans hufvud. Sedan ledsagade de honom till festsalen, där de bjödo honom sätta sig vid ett bord, dignande af läckra rätter, medan de själfva dansade för honom behagfulla danser och läto sång och strängaspel ljuda omkring honom.

Då natten kom, sof han på sidenkuddarna i sitt gemak, men nästa dag tillbragte han som den föregående. Och dag efter dag gick på detta sätt under nöjen och lustbarheter, så att han alls icke visste, hvart tiden tog vägen.

Då kommo en morgon alla féerna emot honom med tårar i ögonen och sade, att de måste taga afsked af honom.

— Vet du, hur länge du har varit hos oss? frågade fédrottningen.

— En vecka, svarade konungen.

— Nej, ett år. Och mer än ett år få vi icke utan afbrott vistas i vårt slott. Vår härskare, den store andekonungen, har kallat oss till sig, och vi komma icke tillbaka förrän efter hundra dagar.

För att tiden icke skall bli dig lång, medan vi äro borta, så ger jag dig emellertid dessa nycklar, så att du kan öppna de många dörrarna, du sett i förgården, och fröjda dig åt alla härligheterna därinnanför. Men om du önskar återse oss och vill, att det skall gå dig väl i lifvet, så rör icke vid gulddörren! Öppnar du den, så är olyckan nära, men kan du

behärska din nyfikenhet, så lofva vi dig ett paradis på jorden.

Konung Agib tackade henne, tog nycklarna, af hvilka nittionio voro af silfver och en af guld, och lofvade dyrt och heligt, att han icke skulle öppna gulddörren.

Då nickade alla féerna åt honom, troppade ut genom slottsporten och stego upp i de näpnaste små vagnar förspända med dufvor och svanar. Så viftade de med sina slöjor, och i ett nu flögo de i luften som ett ljust moln.

En god stund stod Agib och såg efter dem, men till sist gick han sorgsen tillbaka in i slottet. Det föreföll honom öde och dystert, sedan féerna rest, och han visste icke, hvad han skulle taga sig till. Då kom han hastigt ihåg nycklarna, som fédrottningen gifvit honom, och han beslöt att för hvar dag öppna en af dörrarna, så skulle han nog få tiden att gå i sin ensamhet.

Utan vidare dröjsmål öppnade han den första silfverdörren och kom in i en stor, vacker fruktträdgård. Men den var icke som andra fruktträdgårdar, som måste rätta sig efter årstiderna, så att träden ibland bära blom, ibland frukt. Här stodo en del träd höljda i skärblommiga dräkter, en del nedtyngda af mogna frukter och en del med frukterna framlysande mellan nya blommor. Och vinden tog med sig de gyllene frukternas doft och

förde den till Agib, så att han skulle hitta vägen till dem. Han vandrade också omkring hela dagen utan att tröttna, smakade på drufvor och frukter och gladde sig åt allt det nya och sköna, han såg.

Följande dag öppnade han den andra silfverdörren och blef öfverraskad att se hela världens vilddjur sitta i stora gyllene burar kring väggarna en väldig sal. Han gick från bur till bur, roade sig åt dess invånare, matade dem och lekte med dem. Och så blef det slut på den dagen.

Den nästa öppnade han tredje silfverdörren och såg en sal så hög, att han knappast skönjde taket. Där hängde väggarna fulla med taflor och konstverk af sådan bländande skönhet, att han timtals försjönk i betraktande och glömde både att äta och dricka.

Fjärde dagen trädde han in genom den fjärde silfverdörren och förvånades öfver nya underskóna ting, och så fortsatte han dag ifrån dag att förlusta sig bland féernas skatter och härligheter, tills han öppnat alla de nittionio dörrarna och icke hade någonting mer att se, ty den hundrade fick han ju icke röra.

På morgonen af denna hundrade dag låg han stilla på sina kuddar och funderade på, hvad han skulle göra. Att gå och ånyo se någonting, som han sett förut, kunde inte falla honom in. Det

»Följande dag öppnade han den andra silfverdörren.»

skulle bara ha förargat honom nu, när han var van vid bara nytt och nytt. Men hvad skulle han göra? Han låg, som han tyckte, långt inpå förmiddagen, men när han steg upp, var det ändå bara morgon. Han gjorde en promenad på flera timmar efter sin uträkning, men då han kom tillbaka till slottet, hade slafvarna ännu inte slutat frukosten. Solen stod alldeles stilla på himmelen, och han tyckte, att han på denna halfva förmiddag genomlefvat tio år.

Då tänkte han, att han åtminstone kunde gå och se på gulddörren. Och så stod han och såg på den rätt länge. Till sist föll det honom in, att det inte kunde vara farligt att titta genom nyckelhålet. Och det gjorde han, men han såg rakt ingenting, och det förargade honom så, att han blef retlig till sinnes och började känna sig ovänligt stämd mot feerna.

Innanför gulddörren fanns nog det allra vackraste i hela slottet, tänkte han. Men det unnade feerna honom inte att se. Eller också kanske de bara ville pröfva, om han hade mod att öppna den, fastän han visste, att det var farligt.

Jo, nog hade han mod!

Han tog genast fram nyckeln men gömde den igen. Han hade ju lofvat.

Men tänk! Snart skulle feerna komma. Han skulle få lof att ge igen nycklarna, och aldrig

mer skulle han få tillfälle att skåda det underbara, som naturligtvis fanns inom denna dörr.

Åter tog han fram nyckeln och förde den sakta mot låset. Då tyckte han sig höra någon hviska bakom sig:

— Akta dig, akta dig, kung Agib! därinne bor olyckan.

Men han hörde icke på den rösten, ty han hade redan till hälften stuckit in nyckeln i låset, och i detsamma tonade det genom dörren en svag, berusande musik. Han drog ut nyckeln, och det blef tyst. Men när han åter stack in den, ljöd den på nytt och starkare, ju längre han stack in nyckeln. Det föreföll honom, som om han hört änglastämmor. Han måste höra tydligare. Och så vred han på nyckeln.

Dörren sprang upp, och i samma nu trängde en stark ljuflig doft emot honom. Men den var så bedöfvande, att han nästan blef vanmäktig. Då han hunnit vänja sig vid den, steg han emellertid på och såg sig omkring. Han stod i ett högt och bredt hvalf, matt upplyst af vaxljus i väldiga guldkandelabrar, och från rikt utsirade rökelsekar hvirflade balsamiska, blå ångor mot taket.

Men längst inne i hvalfvet bakom vaxljusen och rökhvirflarna varseblef han en ståtlig, svart häst, sadlad och betslad och smyckad med gyllene remtyg.

Vid första anblicken intogs han af förtjusning öfver det ädla djuret och fick en okuflig lust att rida det. Han tog hästen vid tyglarna och ledde ut den på gården, och ju mer han betraktade den, ju lifligare blef hans beundran för dess ädla former och dess stolta hållning.

Utan att betänka sig kastade han sig upp i sadeln och manade på hästen. Men denne rörde sig icke ur fläcken. Hvarken ord eller ryckningar i tyglarna hade någon verkan. Till slut lyfte han ridspöet, som han tagit med sig ur hvalfvet och slog till ett duktigt rapp.

Men då utbredde det vackra djuret plötsligt ett par stora vingar, som Agib icke sett förut, lyfte sig högt upp i luften och flög med konungen öfver berg och dalar. Det gick i svindlande hast, och innan konung Agib hunnit tänka en redig tanke, sänkte sig hästen ner mot ett stort lysande slott, stannade på dess flata tak och skakade sig så kraftigt, att ryttaren föll af. Därpå sparkade han konungen i ansiktet med hofven, så att högra ögat slogs ut, flög så upp i molnen igen och försvann lika hastigt, som han kommit.

Agib hade förlorat sansen vid det våldsamma slaget, men när han uppvaknade, märkte han, att han åter befann sig i kopparslottet hos den gamle mannen och de tio enögda ynglingarna. De hade burit ner honom från taket, dit hästen fört honom,

»Hästen lyfte sig upp i luften och flög med konungen.»

lagt honom på en bädd och stodo nu alla omkring honom.

— Ja, nu känner du vår historia, sade ynglingarna, ty det har händt oss detsamma som dig. Vi ville icke låta varna oss utan låto vår oförståndiga nyfikenhet förleda oss och draga oss ifrån den lycka, vi njöto.

Då förde konung Agib handen öfver sitt värkande öga och tänkte på hur lycklig äfven han varit, då han lefvat bland sitt folk, och hur dåraktigt han betett sig, som öfvergifvit det för att jaga efter alltjämt nya äfventyr och nöjen.

— Ack ja, sade han, jag ångrar, att jag icke följt ert råd. Jag finner mitt straff rättvist, och jag skulle med glädje bära förlusten af mitt öga, om jag kunde få återvända till mitt älskade folk och skänka det frukterna af min dyrköpta erfarenhet.

Under dessa ord hade den gamle mannens ansikte ljusnat, och då Agib tystnat, lade han sin hand på hans hufvud.

— Konung Agib, sade han, din uppriktiga ånger har rört andekonungen, som under hela denna tid styrt dina öden. Han förlåter dig ditt egensinne och din nyfikenhet och vill uppfylla din önskan. Sträck ut ditt högra pekfinger och berör denna talisman!

Och han drog ur sin barm fram en ring med

en blixtrande sten och höll den mot konungen. Denne lade sitt pekfinger på stenen, och i samma ögonblick försvann kopparslottet, ynglingarna och gubben för hans syn, och i stället såg han sig sitta hemma i sitt eget slott, omgifven af sitt rikes stormän, som hjärtligt hälsade honom välkommen tillbaka efter hans underbara och äfventyrliga resa.

Och konung Agib omfamnade dem alla med glädje och styrde hädanefter sitt rike så vist och mildt, att han under hela sin lefnad var högt älskad och ärad af sitt folk.

De afundsjuka systrarna.

Förr i världen brukade ofta sultaner och furstar förkläda sig och gå omkring bland sina undersåtar för att själfva göra sig underrättade om hur de hade det. Och sultan Chosru Scha, härskare öfver Persien, hörde till dem, som hyllade dessa vanor.

En afton, då han var ute på en dylik vandring, åtföljd af sin storvisir, som likaledes var förklädd, kom han till ett af hufvudstadens fattigaste kvarter. Midt i stimmet af grofva röster, tiggarnes klagan och gatuförsäljarnes gälla rop öfverraskades han af att höra några flickrösters glada skratt och upptäckte snart, att de kommo inifrån en liten förfallen stuga, som låg i början af en mörk gränd.

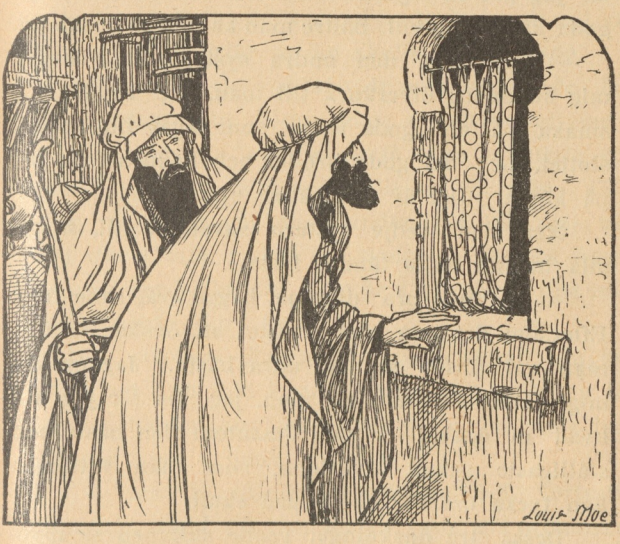

Nyfiken tittade han in genom ett af de trasiga fönstren och varseblef då tre unga flickor, som under prat och skämt höllo på att äta sin kvällsvard vid skenet af en oljelampa. Att de voro systrar, kunde han se på likheten i deras anletsdrag. Men den yngsta var den vackraste och såg också ut att vara klokare och mera godhjärtad än de två andra.

— Ja, eftersom vi äro i farten med att önska oss allt möjligt godt, sade den äldsta, så önskar jag mig också sultanens hofbagare till man. Då

får jag äta så mycket läckert bröd och så många goda kakor, jag vill. Bättre man kan ingen önska sig.

— Pytt, sade den andra systern, jag önskar mig sultanens öfverkock till man, jag. Då får jag smaka på alla goda saker, som lagas till uppe i slottet, och det goda brödet och kakorna får jag på köpet. Det är allt bättre upp, du!

Men den tredje systern skrattade till, så att alla hennes hvita tänder lyste.

— Ni äro bra dumma bägge två, sade hon. Eftersom det inte kostar något att önska, så kan man väl önska sig det allra bästa. Jag önskar mig själfva sultanen till man, jag. Då får jag allt hvad ni önskat er och dessutom den bäste och ståtligaste gemål i världen, som man verkligen kan tycka om för hans egen skull.

Dessa tre önskningar roade sultanen så mycket, att han småleende gick och tänkte på dem under hela återstoden af vandringen. Men mest tänkte han på den yngsta systern, som var så vacker och behaglig, och som sett så täck ut, då hon talat om att älska sultanen för hans egen skull.

Morgonen därpå kallade han storvisiren till sig och befallde honom att gå till det lilla förfallna huset i den mörka gränden och hämta de tre flickorna upp till slottet. Storvisiren lydde genast, och efter ett par timmar stodo de tre systrarna, bleka och darrande, inför sultanen, ty

de visste ingenting om hvarför de blifvit kallade och trodde, att de sig ovetande förbrutit sig på något sätt, hvarför de nu skulle bli straffade.

— Varen inte rädda! sade sultanen leende. Jag har endast låtit skicka efter er därför, att jag i går händelsevis råkade att få höra er uttala era önskningar, om hvilka ni ville ha till män. Och som jag gärna gör mina undersåtar till viljes, när det står i min makt, så skola ni få era önskningar uppfyllda. Du, som är äldst, ville ju ha min hofbagare? Eller hur?

Den stackars flickan var så förvirrad och bestört, att hon inte kunde svara. Men sultanen lät genast hämta upp hofbagaren, och så lade han hennes hand i hans.

— Och du ville ju ha min hofkock? fortsatte sultanen, vänd till den andra systern i ordningen.

Men äfven hon var så bortkommen och förlägen, att hon icke kunde få fram ett ord till svar. Och sultanen tog hennes tystnad för »ja», skickade efter kocken och lade hennes hand i hans.

Nu stod endast den tredje systern kvar, och då sultanen fäste sina ögon på henne, skälfde hon af blygsel, rodnade öfver hela ansiktet och kunde icke taga sin blick från golfvet.

— Och du, sade sultanen, du ville ju ha mig själf till gemål? Var det inte så?

Men då kastade hon sig ned till hans fötter.

— Store sultan, sade hon, förlåt mig för mitt tanklösa prat! Det var ju endast ett skämt, och vi trodde inte, att någon hörde oss. Straffa mig icke alltför hårdt för min djärfhet!

— Jag skall straffa dig därmed, att du får din önskan uppfylld och det redan i dag, svarade sultanen.

Och därmed lyfte han upp den unga flickan, som icke ville tro sina ögon och öron. Först då hela hofvet bugade sig för henne och fyra kammarfruar kommo fram för att föra henne med sig in i de kungliga gemaken och kläda henne till brud, började hon förstå, att man icke gycklade med henne. Men ändå lefde hon som i en dröm. Och långt efteråt, sedan bröllopsfestligheterna voro förbi, och hon var ärad och firad som sultaninna, hade hon svårt att fatta sin lycka och upphöjelse.

De båda andra systrarnas önskningar gingo likaledes i fullbordan. Den äldsta fick hålla bröllop med sin bagare och den yngre med sin kock. Men fastän de sålunda fått som de ville ha det, voro de alls icke nöjda.

De kunde icke förlika sig med den stora skillnaden mellan deras ställning och deras systers, sultaninnans.

— Hvarför skall hon ha det så mycket bättre än vi? sade de till hvarandra. Hon är hvarken för-

»Och därmed lyfte han upp den unga flickan.»

nämare eller vackrare än vi, och likaväl hade en af oss kunnat bli sultaninna som hon, om vi bara hade varit nog djärfva att önska oss så där högt upp. Men allting beror på tilltagsenhet här i världen.

Och så smickrade de sig själfva med att tro sig vara så blygsamma och dygdiga och hatade allt bittrare sin syster för den lycka, hon gjort. I ansiktet voro de nog släta och smilande emot henne, men så fort de vändt ryggen åt henne, förtalade de henne, kallade henne högmodig och gingo och väntade på ett tillfälle att förödmjuka henne eller helst störta henne från hennes höghet, så att hon inte längre skulle vara för mer än de.

Efter en tid, då sultaninnan skänkte sin gemål en liten tronarfvinge, funno de också ett medel att utföra sina elaka afsikter. Innan någon annan än de hunnit få se den lille prinsen, lade de honom i ett baktråg, hvari bagaren brukade tillreda sin deg, och satte ut honom i floden, som rann förbi palatsets trädgårdar. Och i stället för barnet buro de fram till sultanen en död hundvalp, som de påstodo, att sultaninnan födt till världen.

Sultanen, som gått och gladt sig åt att få en son, blef högst förbittrad och ville i första ögonblicket förskjuta sin gemål, såsom de afundsjuka systrarna hade hoppats. Men storvisiren, hvilken var en god och rättvis man, förehöll honom det

rätta i att straffa den stackars modern, som icke kunde rå för sin olycka. Och så förlät han henne, och allt blef bra igen.

Den lille prinsen hade emellertid flutit nedåt floden och skulle säkert ha omkommit i vattnet, om icke uppsyningsmannen öfver de kungliga trädgårdarna lyckligtvis fått se honom och dragit baktråget i land.

Han blef mycket förtjust i den vackre gossen, och som han själf icke hade några barn, an-

såg han honom som en skänk af Allah och bar honom hem till sin hustru, hvilken blef lika glad som han och gärna gick in på att uppfostra honom som deras egen son.

När så ett år hade gått om, fick sultaninnan åter en liten prins, och då gick det till på samma sätt. De elaka systrarna satte ut honom i ett baktråg på floden, och i stället för gossen visade de sultanen en död kattunge och påstodo, att det skulle vara sultaninnans barn.

Hade sultanen blifvit förgrymmad vid den första missräkningen, så blef han det nu tio gånger värre. Storvisiren hade den största möda i världen att afhålla honom från att döma sin gemål till döden, men så småningom lyckades han dock att lugna honom, så att han förlät henne, och de bägge systrarna hade icke någonting för sitt besvär.

Icke heller kröntes deras afsikt att bringa den nyfödde prinsen om lifvet med framgång. Liksom den äldste flöt också han nedåt floden i sitt baktråg, blef sedd och upptagen af uppsyningsmannen för de kungliga trädgårdarna och uppfostrades af honom och hans hustru med lika stor ömhet som brodern.

Men sedan åter ett år förflutit, blef sultaninnan för tredje gången mor och fick då en liten flicka. Hennes systrar voro som vanligt hos henne och togo nu en smörbytta från kockens skafferi, lade

den lilla prinsessan däri och satte den i floden att flyta, hvart den ville.

Sedan gräfde de upp en murken trädstubbe och framvisade den för sultanen under försäkran, att detta skulle vara det barn, som sultaninnan lofvat skänka honom.

Nu var det likväl slut med sultanens tålamod. Hans vrede var omöjlig att stilla, hur mycket storvisiren och ministrarna än försökte det. En sultaninna, som gaf honom hundar och kattor och trädstubbar till barn, kunde han inte vara belåten med, och först ville han ovillkorligen döda henne. Men genom öfvertalning fick man honom slutligen att ändra domen till lifstids fängelse, och den stackars sultaninnan blef inspärrad i ett högt och mörkt torn, där hon i ensamhet framlefde sina sorg-

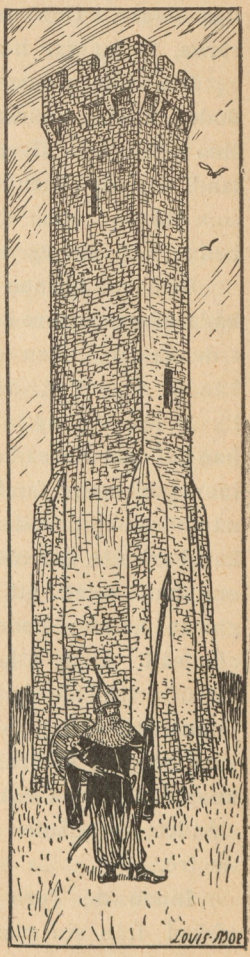

liga dagar. Och nu jublade de afundsjuka systrarna, ty nu var hon icke längre för mer än de.

Den lilla prinsessan vaggade emellertid nedåt floden i sin smörbytta, liksom bröderna gjort i sina tråg, och äfven hon blef sedd och dragen i land af den barnkäre gamle uppsyningsmannen, som förde henne till sin hustru och uppfostrade henne som sin egen dotter.

Ingen af barnen visste heller annat, än att de båda makarna voro deras föräldrar, och de växte upp i denna tro. Men ehuru uppsyningsmannen icke kände någonting om deras härkomst, hade han likväl fått för sig, att de voro af förnäm börd, och han gaf dem alla sådana fina namn, som voro brukliga inom sultanens familj. Den äldsta af bröderna benämndes Bahman, den yngste Pervis och den lilla flickan Parisade. Äfven deras uppfostran ledde han, som om han vetat, att de voro kungabarn, och de gjorde honom heder genom att utmärka sig på alla sätt. Både i kunskaper och ridderliga idrotter öfverträffade de båda prinsarna snart alla sina jämnåriga, och prinsessan Parisade, som alltid var sina bröders kamrat i läsning som i lek, gaf dem knappast efter i ridt och fäktning. Och hvad förståndet beträffade, så var hon den klokaste af de tre.

Innan de voro fullvuxna, tog deras fosterfar afsked från sin plats hos sultanen, och som han

blifvit rik i sin tjänst, köpte han en stor landtgård, där han lät uppföra ett praktfullt palats och anlägga de vackraste trädgårdar. Men länge fick hvarken han eller hans hustru njuta af denna härlighet. De dogo endast ett par år efter det de flyttat till landtgården och lämnade den i arf åt sina fosterbarn.

Dessa stannade också kvar där och lefde förnöjda tillsamman utan att för ett ögonblick längta ut i världen, ty de älskade hvarandra med den innerligaste kärlek och ansågo sig äga allt, som kunde göra en människa lycklig.

En dag, då Bahman och Pervis voro ute på jakt, satt emellertid Parisade hemma i trädgården, då en fattigt klädd gumma tittade in genom gallergrinden och bad om en bit bröd.

— Stig in, sade Parisade, i det hon öppnade grinden, så skall jag se efter, hvad jag har att bjuda dig.

Och hon förde den gamla kvinnan in i palatset, lät sätta för henne mat och dryck och förde henne sedan omkring i trädgårdarna för att visa henne alla dess härligheter.

Den fattiga kvinnan uttalade också sin beundran för allt, hvad hon såg, men då det icke var mer att se, kastade hon fortfarande spanande blickar omkring sig, som om hon sökte något.

— Hvad ser du efter? frågade Parisade. Är det något, du tycker fattas härinne?

— Ädla fröken, svarade kvinnan, här är så vackert, att jag endast förundrar mig öfver att denna trädgård icke äfven innehåller världens dyrbaraste trädgårdsprydnader: den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet, ty det vore den värdig.

Dessa ord gjorde Parisade mycket nyfiken, och hon gaf sig ingen ro, förrän hon öfvertalat den främmande att gifva henne en närmare beskrifning på de tre underbara tingen. Hennes gäst berättade då, att den talande fågeln kunde sjunga så vackert, att han lockade till sig alla himmelens sångfåglar för att stämma in i sin sång, och dessutom kunde han tala mycket visare och förståndigare än en människa. Det spelande trädet hade dallrande löf, som klingade som den skönaste musik, då vinden rörde dem. Och af det gullgula vattnet behöfde man endast hälla en droppe på marken, så sprang där upp en stråle så hög, att den räckte till skyn och höjde och sänkte sig, skimrande i tusentals färger.

Under det den gamla kvinnan pratade, hade Parisade fått en omättlig begärelse till de tre tingen, och hon började besvärja henne att säga, hvar de funnos, och hur man skulle bära sig åt för att bemäktiga sig dem.

— Du har varit god emot mig, sade den fattiga kvinnan, och därför vill jag gärna villfara

»Ädla fröken, svarade kvinnan, här är så vackert.»

din bön. För att vinna de tre klenoderna måste man följa vägen, som går härutanför, tjugo dagsresor framåt. Sedan skall man fråga den första person, man träffar på, hur man skall färdas för att komma till den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet. Han skall säga det. Men lätt blir det icke att skaffa sig de tre klenoderna. Dock, ännu en sak vill jag tala om för dig. Har du lyckligt och väl gjort dig till härskarinna öfver den talande fågeln, skall han uppenbara dig ting, som du icke hört förr. Hvarken du eller dina bröder veta, hvilka ni äro, men det vet han.

Så fort den gamla sagt dessa ord, rätade hon upp sig, så att hon blef dubbelt så hög som förut, betraktade Parisade med ett par lysande ögon, nickade åt henne och var i ett nu försvunnen.

Då kunde den unga flickan förstå, att det var en fe, som varit hos henne, och uppfylld af underliga tankar vandrade hon omkring hela dagen, ända tills hennes bröder kommo hem.

Förvånade öfver hennes tankspridda sätt frågade de, hvad som låg henne på hjärtat, och hon berättade då om den besynnerliga kvinnan, de tre märkvärdiga tingen, som denna beskrifvit för henne, och att hon sagt, att hvarken Parisade eller bröderna visste, hvilka de voro, men att den talande fågeln kunde säga det.

— Och jag känner, att jag icke får någon ro, slutade hon, förr än jag har denna underbara fågel i min ägo.

Hennes berättelse väckte emellertid hos bröderna en lika stor lust efter den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet, som hon själf hade, och Bahman sprang upp med lågande ifver.

— Älskade syster, sade han, jag skall skaffa oss de tre tingen eller också sätta lifvet till.

Men Pervis hade också sprungit upp.

— Nej, du är den äldste oeh behöfver vara hemma för att se till landtgården och skydda vår syster. Mitt lif är icke så dyrbart. Därför är det jag, som skall ut på äfventyret, sade han.

Vid tanken på att bröderna skulle kasta sig i okända faror, blef likväl Parisade helt förskräckt. Hon ångrade, att hon sagt ett ord om feen och hennes prat, och bad de båda ynglingarna innerligt om att afstå från företaget. Men därpå ville de icke gå in, och Bahman förklarade, att det var hans orubbliga vilja att försöka sin lycka. Förmådde han icke skaffa de tre tingen, så var det Pervis tur.

Och dagen därpå satte han sig upp för att anträda resan. Men då han tog afsked af sin syster, lämnade han henne en knif, som han en gång fått af en trollkarl. Till och med om dess

ägare befunne sig vid världens ända, så kunde den säga, om han var i lifvet eller ej. Var bladet rent och blankt, när det drogs ur slidan, mådde han förträffligt, men klibbade en blodsdroppe fast vid det, var han död. Den knifven skulle Parisade beskåda hvar morgon, så visste hon, hur det gick honom. Och så gaf han sig af.

Färden gick lyckligt. Inga obehag hände honom under de tjugu dagsresorna, och på den tjuguförsta dagens morgon såg han sig spejande omkring efter någon, som han kunde fråga om vägen. Efter en god stund varseblef han också en dervisch, som satt och solade sig utanför en liten, halft omkullblåst riskoja.

Men den gamle mannen, som gjort ett löfte till Allah att icke före sin död hvarken tvätta sig, klippa sig eller röra sig längre än tio steg från sin hydda, såg så fasansvärd ut, att han mera liknade en mossig trädstubbe än en människa, och Bahman tvekade, om han ens skulle tilltala honom. Som feen sagt, att man efter den tjugonde dagsresan skulle fråga den första, man mötte, om vägen till den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet, och denna varelse var den första, han sett nu på morgonen, så steg han likväl af hästen, gick bort till honom och framställde sitt spörsmål.

Dervischen mumlade något till svar, men ef-

tersom hela hans ansikte var öfverväxt med hår och skägg, kunde ingen bli klok på hvad han sade. Då tog Bahman beslutsamt sin sabel och skar af skägget kring hans mun. Och nu kunde han tala och såg till och med riktigt tacksam ut öfver tjänsten. Men de första ord, han sade, voro icke uppmuntrande.

— Begär icke, att jag skall svara på din fråga, min

ädle, unge herre! sade han. Just därför att du visat mig vänlighet och tycks vara en präktig ung man, ber jag dig, vänd om! Hundratals unga människor ha före dig försökt nå fram till den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet, men ingen har kommit till målet. De ha alla fallit offer för de osynliga röster, som råda kring »De onda tungornas berg», på hvars öfversta topp de tre underbara tingen befinna sig. Då en resande vill stiga upp för berget, hör han rundt omkring sig röster, som nedsvärta honom på det skymfligaste, men han ser ingen, och om han blott ett ögonblick lyssnar till dem och vänder sig om, är han förvandlad till sten. Ännu har icke någon människa kunnat motstå deras trollmakt, och hela berget är kantadt med svarta stenar. Lyd därför mitt välmenande råd och inlåt dig icke på äfventyret, utan rid hem igen!

Men Bahman var envis. Han tyckte, det skulle vara en lätt sak att stå emot några osynliga rösters dumma prat, och så låg han öfver dervischen med böner att visa honom vägen, ända tills denne suckande lät beveka sig.

Han tog upp en liten svart stenkula ur en påse och gaf den åt den unge mannen.

— Tag denna kula, sade han, och kasta den framför dig, så rullar den utan att stanna och

visar dig vägen till berget. Lyckas du komma uppför det, utan att de onda tungorna få makt med dig, så finner du lätt den talande fågeln, sittande i sin förgyllda bur på bergstoppen. Har du väl gjort dig till herre öfver honom, så besvarar han alla dina frågor och säger dig, hvar du skall söka det spelande trädet och det gullgula vattnet. Men betänk dig ännu en gång! Lyd mitt råd och vänd om!

Bahman hörde dock icke längre på honom utan kastade sig upp på sin häst och slängde kulan framför sig. Den rullade och rullade än i bukter, än rakt fram, och ynglingen red efter. Slutligen såg han det höga berget resa sig framför honom, och de svarta stenarna, som dervischen talat om, kantade hela vägen upp till dess topp.

Det såg kusligt ut, men Bahman tog mod till sig och sprängde på. Lång bit hade han dock icke ridit, förr än han hörde en skarp röst tätt vid sitt öra.

— Dumbom, skrek den, tror du, det finns skatter häruppe? Du är lätt att lura, du!

— En sådan gås! En sådan gröngöling! skrek någon i hans andra öra.

Och så skrattades det rundt omkring honom.

— Ynkrygg, trashank, hvad har du här att göra? Vi ska' ge dig, vi! Stick honom! Slå honom! Skjut honom! ljöd det öfverallt.

Allt högre skreko rösterna, allt flera blefvo de, och larmet och skriket var till sist så olidligt, att håren reste sig på hans hufvud, och han darrade i hela kroppen.

På en gång vrålade då en massa röster:

— Din fege stackare, nu ska du få dig ett nyp i nacken!

Bahman spratt till, glömde dervischens råd och vände sig om. Och i samma ögonblick voro både han och hans häst förvandlade till stenar.

Under hans frånvaro kunde emellertid Pervis och Parisade icke tänka på något annat än honom. Hvar morgon drog systern knifven ur slidan för att rådfråga den om hans öde, och då den var blank och ren, stack hon åter in den, glad att ingen olycka händt. Men då hon den tjuguandra dagen efter hans afresa drog fram knifbladet, klibbade en bloddroppe vid dess spets.

Både hon och Pervis stodo stumma af förfäran, tills deras sorg bröt ut i en bitter klagan.

Pervis tänkte dock snart på att handla. Han ville ut att hämnas sin brors död och bemäktiga sig de tre skatterna, som redan kostat dem så mycket. Och det var fåfängt, att Parisade försökte afhålla honom från hans föresats. Morgonen därpå reste han. Men innan dess lämnade han sin syster ett radband, som liksom Bahmans knif kunde säga, om dess ägare vore vid lif eller ej.

Hvar morgon skulle hon läsa en bön för hvarje kula, och löpte då kulorna lätt på tråden, var han frisk och sund, men klibbade de fast vid hvarandra, var han död.

Det gick Pervis på samma sätt som brodern. På tjuguförsta dagen kom han till den gamle dervischen, som likväl nu genast kunde ge svar på tal, tack vare att Bahman rakat honom.

Han ville högst ogärna uppfylla Pervis begäran om att visa honom vägen till »De onda tungornas

berg» och utbredde sig i stället om alla dess farligheter, sade, att ingen kom tillbaka därifrån, och berättade om en ung man med utseende som en prins, hvilken ridit dit för tjugutvå dagar sedan och naturligtvis nu också var en svart sten.

Pervis förstod nog, att denne unge man var hans bror. Men ingenting kunde afskräcka honom, och han gaf sig icke, förr än han fått den rullande svarta kulan.

Uppkommen på hästen, kastade han kulan framför sig, hvarefter han följde den, tills han kom till berget med de svarta stenarna. Och så fort han hunnit några steg uppför branten, började de osynliga rösterna låta höra sig.

— Vanbörding, mördare, tjuf! skreko de. Din fege usling, som inte törs se folk i ansiktet, vi skola ge dig, vi!

I början förhärdade han sig, men hvarje skymford sved i honom, ty han visste ju med sig, att han var en hederlig människa, och han bet läpparna till blods för att behärska sig.

Till slut skrek en röst:

— Din dåre! du kommer hit för att få veta, hvem du är. Och jag skall säga dig det. Du är son till en tiggerska och en hängd tjuf! Nu vet du det.

Och så skrattade det till af hundra röster, så det gaf eko i berget.

Men då var det slut med Pervis självbehärskning. Han glömde alla varningar och vände sig om för att dräpa de nedriga förtalarna. Och i samma nu blef han till en svart sten.

Den stackars Parisade satt under tiden hemma och sörjde och lät kulorna i radbandet glida mellan sina fingrar. Men en morgon fann hon till sin fasa, att de icke längre kunde skiljas åt. Då förstod hon, att också hennes andra broder var död.

Parisade var likväl en flicka, som kunde göra annat än gråta och vrida sina händer. I stället för att öfverlämna sig åt en hejdlös sorg, klädde hon sig i gosskläder, satte sig upp på sin häst och red ut i världen för att hämnas sina bröders död.

På tjugondeförsta dagen kom hon liksom Bahman och Pervis till dervischen och frågade honom efter vägen till det ställe, där man skulle söka den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet.

Dervischen betraktade henne uppmärksamt, innan han svarade:

— Min ädla fröken, sade han slutligen, ty oaktadt er manliga dräkt ser jag nog, att ni är en flicka, bed mig icke om att besvara er fråga! På er likhet med de två unga män, som nyligen bedt mig om samma upplysningar, märker jag, att ni är deras syster. Men de, liksom alla andra, som försökt närma sig de tre underbara tingen: den

talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet, ha aldrig kommit tillbaka, och sammaledes går det nog med er.

Och han berättade henne om de onda tungorna och om hur hvar och en, som lyssnade till dem, blef förvandlad till en kall, svart sten.

Parisade stod och funderade en liten stund.

— Är det förbjudet att begagna sig af list för att vakta sig emot dem? frågade hon.

— Nej, det har jag inte hört, svarade dervischen.

Parisade sprang då bort till några får, som betade på ängen, tog en liten sax, som hon bar vid gördeln, klippte af dessa ett par ulltappar och gick tillbaka till dervischen.

— Nu, sade hon, i det hon visade honom ulltapparna och förde dem till sina öron, skola de få prata, så mycket de ha lust för mig. Vill du nu vara snäll och visa mig vägen?

Dervischens ögon tindrade.

— Det skall vara en kvinna, som skall kunna hitta på något sådant, sade han. Det har ingen af alla de män, jag sett draga dit bort, kommit att tänka på. Kanske går det dig bättre än dem.

Och mindre ovilligt än han gifvit hennes bröder de svarta kulorna, öppnade han nu sin påse och gaf henne den rullande vägvisaren. Hon tackade honom hjärtligt, steg till häst och kastade kulan framför sig.

Genast trillade den i väg, och hon följde efter alla dess slingrande vägar. Till sist kom den då till »De onda tungornas berg», och knappt hade hästen börjat trafva uppför branten, förrän hon hörde de osynliga rösterna omkring sig.

— Nej, se på den där slynan! skreko de. Hon ska inte komma långt! Bussa hundarna på henne!

Men strax satte Parisade ulltapparna i öronen, och då blefvo rösterna mycket otydliga. Hon hörde dem nog men kunde icke urskilja, hvad de sade. Ju längre upp hon kom, ju högre skreko de dock, och ibland trängde skymforden genom ullen in i hennes öron, så att hon bleknade och darrade. Men då hittade hon på att ropa och stoja själf med högan röst. Och då hörde hon ingenting mera.

Ändtligen var hon nära toppen af berget och såg den gyllene fågelburen skymta däruppe. Ännu några steg, och hon såg själfva fågeln, en liten grå obetydlig stackare, flaxa bakom gallren.

Men var han liten, så hade han däremot en stark, dundrande röst:

— Våga dig inte att röra mig! skrek han högre än någon af de osynliga rösterna, så att till och med ulltapparna icke hjälpte. Kom mig icke för när, för då rasar hela berget!

Men Parisade var inte den, som lät skrämma sig så lätt. Hon steg lugnt af hästen, gick fram

»Parisade satte ulltapparna i öronen, och då blefvo rösterna mycket otydliga.»

till fågelburen och lyfte den af trädgrenen, på hvilken den hängde.

Och berget rasade inte.

— Nu är du min, sade hon till fågeln, i det hon tog ulltapparna ur öronen.

Och fågeln böjde ödmjukt på hufvudet, där den satt.

— Jag hälsar dig, min härskarinna, sade han. Och jag svär dig tro och lydnad, ty den, som eröfrar mig, den tjänar jag.

— Säg mig då, hvar jag skall finna det spelande trädet och det gullgula vattnet! befallde Parisade.

— Det hör du, och det ser du, svarade fågeln.

Och verkligen! Nu hörde hon den underbaraste musik klinga och tona och susa. Och vägledd däraf fann hon snart det spelande trädet, som stod där högt och ståtligt och sträckte sin krona med de dallrande löfven mot himmelen.

— Bryt endast en kvist! sade fågeln, som hon bar med sig i buren. Då du kommer hem, kan du plantera den, så blir den ett lika stort och högt träd som det här.

Parisade tog en liten kvist och stoppade den innanför sidenrocken. Sedan såg hon sig om efter det gullgula vattnet.

Och med detsamma såg hon det. Det sprutade upp ur en klippremna helt nära intill henne, och

dess strålar stego högt mot skyn och kommo ned igen i ett gnistrande guldregn.

— Tag den lilla silfverurnan, som står där vid trädroten! sade fågeln. Fyll den med vattnet och gör dig, sedan du kommit hem, en bassin, så behöfver du blott hälla några droppar af vattnet uti den för att få ett lika vackert springvatten som detta.

Och Parisade följde fågelns råd. Hon hittade genast silfverurnan vid trädroten, fyllde den med det gullgula vattnet och fäste den vid sin gördel.

Men hennes glädje att ha erhållit de tre underbara tingen

var blandad med stor sorg, ty de hade ju kostat hennes bröders lif, och hon suckade djupt vid denna tanke. Visserligen hade hon ju hämnats deras död genom att beröfva de osynliga makter, som härskade öfver detta berg, deras skatter, men detta kunde icke trösta henne.

— Jag vill åtminstone taga med mig de svarta stenar, hvartill mina bröder blifvit förvandlade, sade hon till fågeln i buren. Men jag kan icke urskilja dem från de andra. Visa mig dem!

Fågeln nickade med hufvudet än åt den ena sidan, än åt den andra. Han ville tydligen icke riktigt ut med språket. Men Parisade befallde honom med sträng röst att säga henne, hvad han tänkte på.

— Om jag gör det, så upphäfver jag allt, hvad mina förra husbönder, de osynliga makterna, uträttat här i världen, sade fågeln och såg betänksam ut, som om han ännu icke vore fullkomligt fri från de hemliga makternas inflytande. Men eftersom jag är din slaf, så måste jag lyda. Häll några droppar af det gullgula vattnet på hvar och en af de svarta stenarna, så skall du snart känna igen dina bröder!

Parisade började vandringen nedför berget, och den första svarta sten, hon såg, begöt hon med ett par droppar vatten ur sin silfverurna.

Men hur bestört blef hon icke, då hon märkte,

»Den svarta stenen begöt hon med ett par droppar vatten ur sin silfverurna.»

att stenen fick lif och en ståtlig riddersman reste sig framför henne.

Han gnuggade sig i ögonen och såg förvånad ut.

— Hvar är jag? frågade han. Jag har bestämdt sofvit.

Och så berättade han för Parisade, att han varit på väg för att hämta den talande fågeln, det spelande trädet och det gullgula vattnet, men på vägen uppför berget blifvit skymfad af osynliga röster och till sist vändt sig om för att tukta dem. Sedan mindes han ingenting mer. Han tyckte, att han helt tvärt hade somnat in.

Parisade talade då om för honom, hur allt förhöll sig, och han föll på knä och kysste hennes händer under innerliga tacksägelser, för att hon räddat hans lif.

Men Parisade gick vidare, begjutande hvarje sten, hon såg, med några droppar af det gullgula vattnet. Och rundt omkring henne vaknade den ene riddersmannen efter den andre upp ur sin dödssömn. Och det blef ett stort gny af utrop och sabelskrammel och hästars tramp och gnäggningar, ty äfven de oskäliga djuren hade fått lif på samma gång som deras husbönder. Och hvar och en af de återuppväckta männen ville tränga sig fram och kyssa hennes händer och välsigna henne.

Slutligen såg hon ett älskadt ansikte vändas

emot henne från en af de svarta stenarna, som fått lif. Det var hennes broder Pervis', och hon störtade med ett glädjerop i hans armar.

Äfven han tyckte sig ha sofvit och blef storligen förvånad öfver att se sin syster och hela den omgifvande riddarskaran. Men då han hörde, hur allt gått till, blef hans förtjusning ännu större än hans förvåning.

Nu gällde det också att få reda på Bahman. Och endast några steg längre ner reste han sig ur en af de vattenbegjutna stenarna. Det blef ny glädje och ny öfverraskning.

Men icke förr än alla de svarta stenarna voro förvandlade till lefvande varelser, anträdde de hemfärden, och den blef till ett verkligt triumftåg för Parisade, så dyrkades hon af alla dem, hon räddat.

Då de kommo till dervischens hydda, funno de den emellertid tom, och ingenstädes i närheten såg man till den gamle mannen. Han hade förmodligen begifvit sig bort, underrättad af högre makter om att hans vakttjänst som vägvisare till »De onda tungornas berg» var obehöflig för framtiden.

Efter att ha öfvertygat sig om att det var fruktlöst att söka honom, sprängde man vidare, och efter hand tog än den ene än den andre af riddarne ett hjärtligt afsked för att rida hvar och en åt sitt håll. Till sist voro de tre syskonen

ensamma. Men efter tjugu dagars resa hunno äfven de till sitt hem och blefvo mottagna med stor fröjd af sina tjänare och underhafvande, som knappast trott sig få återse dem.

Följande morgon gick Parisade ned i trädgården och uppsökte dess vackraste plats. Där

stack hon ned kvisten, som hon tagit från det spelande trädet, och medan hon stod där och såg på, slog den rot, sände ut skott på skott och växte högt öfver hennes hufvud, tills den blifvit ett väldigt träd, som öfverskyggade en god del af marken. Dess blad började dallra, och den mil-

daste, ljufvaste musik tonade kring nejden, så fort minsta vindfläkt stal sig mellan grenarna.

Men när den talande fågeln, som satt i ett af slottsgemakens öppna fönster, kände igen detta spel, stämde han upp en sång så härlig, att alla, som hörde den, måste stanna midt i sitt arbete eller hvad de hade för sig, knäppa ihop händerna och lyssna. Och alla skogens sångfåglar kommo flygande för att stämma in med ett sakta kvitter.

Nu återstod endast att bereda rum för det gullgula vattnet.

Strax bredvid det spelande trädet låg en liten grönskande däld. Där lät Parisade bygga en bassäng af hvitaste marmor, och när den var färdig, gick hon dit tillsamman med sina bröder och hällde några droppar af silfverurnans innehåll i botten på den stora marmorskålen.

Genast fylldes hela bassängen. En skyhög vattenstråle sprutade upp i luften och föll ner igen i ett gnistrande regn af gyllene droppar, och det glänste och skimrade så, att man knappast stod ut att se på det.

En sådan trädgård, som de tre syskonen nu ägde, fanns icke i hela världen, och dess rykte spred sig också vida omkring. Folk kom långväga ifrån och stod och tittade in genom gallergrindarna bara för att få se en skymt utaf den och få höra det spelande trädet och den talande fågeln.

Äfven sultan Chosra Scha fick slutligen höra talas om den märkvärdiga lustgården, och han fattades af ett sådant begär att se den, att han lät kalla till sig Bahman och Pervis för att tillkännagifva sin önskan att besöka dem.

Han hade aldrig förr sett de bägge ynglingarna, och när de nu stodo inför honom, blef han öfverraskad af det djupa intryck, de gjorde på honom.

Deras frimodiga väsen, deras öppna, vackra ansikten och förnäma hållning gåfvo dem utseende af unga furstesöner, och det föreföll otroligt, att de blott voro söner till en uppsyningsman öfver de kungliga trädgårdarna, isynnerhet som deras tal röjde en så öfverlägsen bildning.

Sultanen inbjöd dem att äta vid hans eget bord, och mer än en gång glömde han bort maten på sin tallrik för att frånvarande sitta och betrakta dem.

Ett par sådana söner kunde han också ha ägt, tänkte han, och han längtade ännu mer än förut att besöka dem i deras hem och att få se deras syster, som de talade om med sådan kärlek och beundran, och hvilken utfört storverket att eröfra de tre underbara skatterna, som så många ädla riddersmän förgäfves eftersträfvat. Dagen för hans tillämnade besök utsattes därför till nästa förmiddag. Och bröderna skyndade sig att rida hem för att

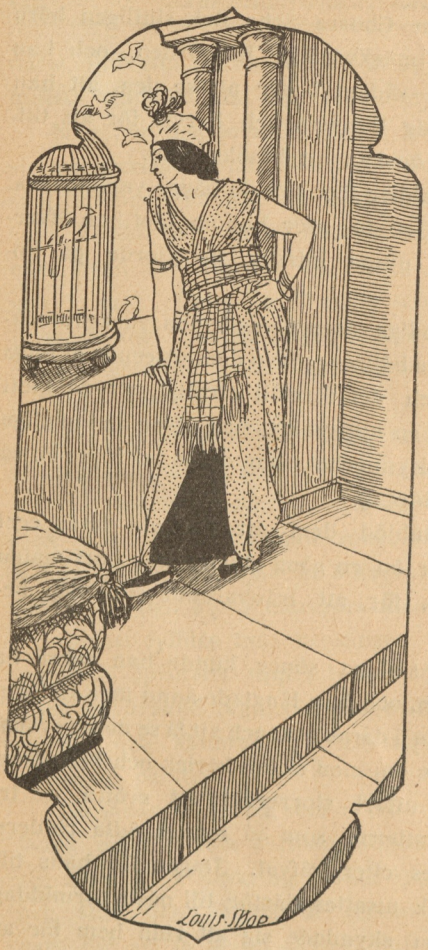

förbereda Parisade och ställa huset i ordning till ett värdigt mottagande.

En präktig måltid skulle naturligtvis anrättas åt sultanen och hans följe, och Parisade gick till den talande fågeln och bad honom om råd angående de rätter, som voro mest passande.

— Sköna härskarinna, svarade denne, du har en utmärkt kock. Låt honom laga, hvad han bäst tycker,

blott matsedeln börjar med gurkor, fyllda med äkta pärlor.

— Gurkor fyllda med äkta pärlor! Hvad menar du med det? utbrast den unga flickan förvånad.

— Fråga icke! Gör bara, som jag säger! svarade fågeln.

Men då blef Parisade ond.

— Det tycks, som om du inte längre kommer ihåg, att det är jag, som är din härskarinna, sade hon. Du nekar gång efter annan att svara på mina frågor. Hur ofta har jag inte bedt dig säga mig, hvem jag och mina bröder äro, eftersom den gamla feen påstod, att du visste det bättre än vi själfva. Men du har inte svarat mig. Och nu vill du fortsätta med att vara hemlighetsfull.

— Tålamod, min härskarinna, tålamod! genmälte fågeln. Jag nekar endast att besvara dina frågor, därför att det är bättre, att de besvara sig själfva. Och det sker, om du följer mitt råd.

— Men pärlorna! Hvarifrån skall jag taga så mycket pärlor?

— Var lugn! Gräf bara i morgon bittida tätt intill det spelande trädets rot åt den sidan, där solen går upp, och du skall finna flera pärlor än som behöfvas.

Parisade tackade fågeln och försökte kufva sin nyfikenhet. Men tidigt morgonen därpå väckte

hon sina bröder, gaf dem hvar sin spade och bad dem följa sig ut i trädgården. Hon utpekade här platsen, på hvilken de borde gräfva för att påträffa fyndet, som fågeln sagt skulle finnas där. Och verkligen, sedan de gräft några tag, stötte spadarna mot något hårdt i den lösa jorden. De togo ännu ett par kraftiga tag, och till deras häpnad kom där uppvältande i dagsljuset ett stort skrin af blänkande guld.

En nyckel satt i låset, som Parisade skyndade sig att öppna. Fågeln hade icke talat osanning. Hela skrinet var fullt af skimrande äkta pärlor.

Jublande öfver sin funna skatt sprang Parisade in i köket för att fullgöra återstoden af fågelns uppmaning, ty nu trodde hon säkert, att den skulle ha lyckosamma följder.

— Här är fyllning till gurkorna, som skola serveras som första rätt, sade hon till kocken och öppnade skrinet.

Denne spärrade upp ögonen och stod mållös af öfverraskning och rörde i pärlorna. Pärlor som gurkfyllning! Aldrig i sitt lif hade han hört talas om en så underlig rätt, fastän han varit kock i så många år.

— Det, det, det . . . det går väl aldrig an, stammade han slutligen. Gud bevare vår höge sultans nådige mage!

Men Parisade upprepade sin befallning på det

»*Hela skrinet var fullt af skimrande, äkta pärlor.*»

eftertryckligaste. Och så måste han lyda, fastän han undrade, om världen blifvit upp- och nedvänd.

Framåt middagstiden kom sultanen med ett lysande följe och togs emot af alla landtgårdens tjänare och svenner, som voro uppställda i två led från gallergrinden upp till palatset. Det spelande trädet klingade och susade vackrare än vanligt. Det gullgula vattnet kastade sin gnistrande vattenpelare högre upp än förut. Och den talande fågeln sjöng så härligt, att sultanen måste stanna halfvägs upp till slottet och knäppa ihop sina händer.

— Har jag kommit in i paradiset? frågade han.

Men när Parisade stod bugande på palatsets trappa, och han mötte hennes sköna ögon, då tyckte han ändå, att han skådade det härligaste af allt.

— Sådan skulle min dotter varit, tänkte han, om jag fått någon, och om hon blifvit sådan, jag drömt mig henne.

Han kysste henne på pannan och lät henne föra sig in i de vackra gemaken. Det mest lysande var dock matsalen, och här satte de sig till bords, under det fågeln, som hängde i fönstret i sin gyllne bur, sjöng de ljufvaste sånger, och hela traktens fåglar instämde med sitt glada kvitter.

Första rätten, som bjöds, var enligt Parisades befallning de fyllda gurkorna, och eftersom sådana

voro sultanens favoritmat, tog han den största, han såg. Med ett raskt snitt skar han upp den, och där trillade alla pärlorna ut öfver tallrik och bord.

Sultanen såg sig frågande omkring.

— Pärlor, utbrast han, de skönaste pärlor! Men aldrig i mitt lif har jag sett pärlor användas till mat. Det var sannerligen den underbaraste rätt, jag blifvit bjuden på.

Och han kunde icke hämta sig från sin förvåning. Icke heller fick han något svar af Parisade och hennes

bröder. De sutto tysta och förlägna utan att veta, hvad de skulle säga.

Men då öppnade fågeln sin näbb.

— O, herre och sultan, sade han, hur kan du bli så förvånad öfver att se en gurka fylld med pärlor, när du icke fann det underligt, att din sköna gemål kunnat få kattungar, hundvalpar och trädstubbar till barn!

Bestört sprang sultanen upp från bordet.

— Jag måste väl tro det, då hennes egna systrar sade det! svarade han, röd och blek om hvartannat.

— Hennes egna systrar, återtog fågeln, voro afundsjuka öfver den upphöjelse, som deras syster rönt, och som gjorde skillnaden dem emellan stor. Deras innerligaste önskan var att kunna störta henne från den höga plats, du gifvit henne, och därför satte de ut de små prinsarne, hon fått, i hvar sitt degtråg på floden, och den lilla prinsessan i en smörbytta. Och i deras ställe visade de dig hundvalpen, kattungen och trädstubben. Men öfveruppsyningsmannen för dina trädgårdar räddade de tre barnen och uppfostrade dem som sina egna. Här ser du dem omkring dig. Och vill du ha bevis, kan du finna degtrågen och smörbyttan på vinden. Hvar och en kan se, att de tillhört ditt kök, och om du frågar bagarens och kockens fruar, skola de icke kunna neka till att de an-

vändt dem till farkoster åt prinsarna och prinsessan.

Sultanen gaf sig icke tid till att höra mer. Han sprang själf upp på vinden, följd af de tre syskonen och hela sitt följe. Och där funno de snart de två degtrågen och smörbyttan. Och i den senare och i hvart och ett af degtrågen lågo lindor som till späda barn.

Sedan de åter inträdt i salen, tog sultanen sina återfunna barn i famnen, under det glädjetårar strömmade nedför hans kinder. Nu ångrade han bittert sin lättrogenhet, som under så många år berövat honom välsignelsen att få äga två så präktiga söner och en så älskvärd dotter i sin närhet, och som dessutom förledt honom att begå en sådan grym orättvisa mot sin älskade gemål.

Ögonblicket var dock kommet för att skipa rättvisa.

Sedan de slutat sin måltid, red sultanen genast in till hufvudstaden och lät kalla inför sig bagarens och kockens fruar.

Utan att ana oråd kommo de helt smilande och bugade sig för honom, men då han pekade på de bägge degtrågen och smörbyttan, som tre tjänare höllo i famnen, bleknade de, och deras ögon stodo vidöppna af förskräckelse.

Med sådana bevis framför sig kunde de icke

»Han pekade på de bägge degtrågen.»

längre neka, och innan kvällen hade de dömts till döden och afrättats med stegel och hjul.

När de sålunda fått sitt välförtjänta straff, begaf sig sultanen till tornet, där hans stackars gemål satt fången, och öppnade själf hennes fängelse. Sedan förde han henne hem till palatset, och i hela hofvets närvaro bad han henne om förlåtelse för sin orättvisa och satte henne bredvid sig på sin tron.

Då öppnades dörrarna till de inre gemaken, och prins Bahman, prins Pervis och prinsessan Parisade skyndade in och omfamnade sin moder, som, öfvervåldigad af så mycken lycka och af så många öfverraskningar, höljde dem med kyssar.

Och sedan lefde de tillsamman i frid och fröjd ända till sin död.

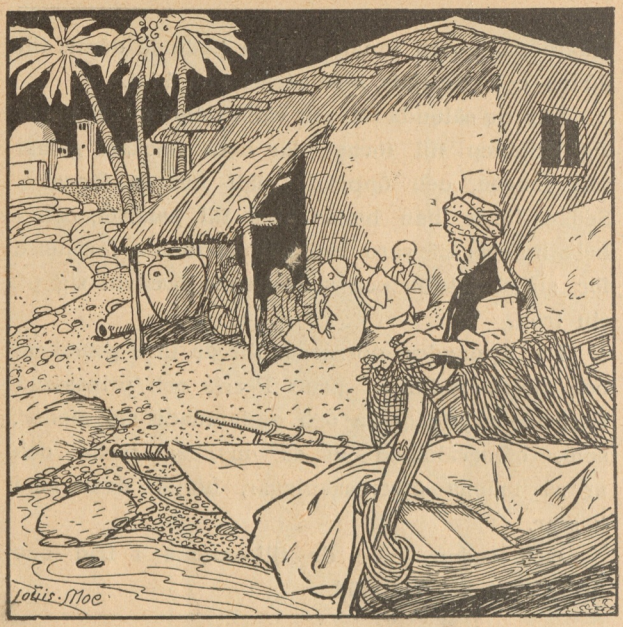

Fiskaren och anden.

Vid hafsstranden, icke långt från en stor stad, bodde en fattig fiskare med sin hustru och sina åtta barn.

Han försökte försörja sig med hvad han kunde få upp ur hafvet, men för det mesta var det mycket klent med

fisket. Det ville rakt inte förslå åt så många munnar, och barnen sögo jämt och samt på fingrarna, ty något annat fingo de så sällan att sticka i munnen.

Och värre och inte bättre blef det. Om han åtminstone hade kunnat hålla på att fiska hela dagen, skulle han kanske redt sig någorlunda. Men nu var det så olyckligt, att han en gång, när han var i sjönöd, gifvit Gud det löftet, att om han blefve räddad, skulle han aldrig kasta ut sitt nät mer än fyra gånger om dagen. Och ett sådant löfte får ingen rättrogen bryta.

En morgon, då de icke haft en brödkant i huset på öfver en dag, gick han åter ut att försöka sin fiskelycka. Det var så tidigt, att månen ännu lyste på himlen, och han kastade ut sitt nät med en brinnande bön till Gud, att han måtte hjälpa honom i hans nöd.

Knappt hade hans nät sänkt sig under vattenytan, förr än han kände, att det blef tungt. En stor mängd fisk måste ha fastnat uti det, ty han rådde knappt med den stora tyngden. Och medan han drog den till sig af alla krafter, tackade han den högste, för att han bönhört honom.

Men när han fått upp nätet öfver vattnet, hvad var det han fick se, om inte en otäck gammal åsnekropp, som slitit sönder maskorna på flera ställen.

Ledsen och bedröfvad slängde han bort den ovälkomna fångsten, lagade nätet och kastade ut det igen med nya böner.

Knappt hade det sjunkit, förrän det åter blef tungt, och han drog upp det, full af förhoppningar.

Men hvad såg han nu? Bara stenar och sjögräs, som alldeles trasslat till nätet för honom.

Djupt suckande satte han sig att reda ut det.

Gud måtte inte ha tid med mig, eftersom han så helt och hållet öfvergifvit mig, tänkte han för sig själf.

Ännu fick han dock kasta ut nätet två gånger till, och nu sänkte han det ett stycke längre bort, fortfarande under många vackra böner.

Liksom de föregående gångerna blef det åter strax tungt. Han halade och drog, och med stor möda fick han upp en trasig videkorg, till bräden fylld med lera och grönsmörja.

Då kunde han icke hålla sig från att bli ond. Han slog sig i förtviflan för sitt bröst och ropade, att onda makter gycklade med honom.

Men så lugnade han sig något, lagade maskorna, som slitits sönder af korgen, och kastade ut nätet för fjärde och sista gången på den dagen.

— Du store Allah, bad han, du vet, att jag lofvat dig att aldrig kasta ut mitt nät mer än fyra gånger på en dag! Låt nu icke mig, min hustru och mina barn svälta ihjäl, för att jag håller mitt löfte till dig!

Det hade nu blifvit full dager, och han kunde länge se nätet genom vattnet. Men plötsligt kände han återigen en stor tyngd och, rädd att åter blifva narrad, släpade han och drog, tills han fick fångsten upp till båtkanten. Då såg han någonting gult glindra emot sig, och vid närmare efterseende fann han sitt fynd vara ett stort, kupigt mässingskärl med hals som på en flaska.

— Nå, det där kan man väl åtminstone sälja i staden och få litet pengar för, tänkte han och rodde i land något gladare till mods.

Uppkommen på stranden undersökte han bättre den stora mässingsflaskan och såg då, att halsen var tillsluten med en väldig blykapsel och förseglad med ett sigill. Det måste således vara något i den.

Han skakade på den, men det hördes icke ett ljud. Då tog han sin knif och bände upp först sigillet och sedan blykapseln, tittade i flaskan utan att upptäcka något och hvälfde så upp och ner på den för att se, om ingenting skulle komma fram på det viset. Men det föll ingenting ut.

Då ställde han den upprätt igen för att ännu en gång skärskåda den, och efter ett ögonblick såg han till sin förvåning en tjock rök komma upphvirflande ur flaskhalsen. Röken hvirflade allt värre och värre, bredde ut sig rundt omkring, och när flaskan syntes tom, låg det som en dimma öfver hela nejden.

Men dimman tätnade till ett moln. Molnet sammandrog sig ytterligare och sänkte sig mot marken, och plötsligt hade det förvandlat sig till en ande af människoskapnad, men så hög och väldig, att han räckte halfvägs upp till skyarna.

Han sträckte armarna upp mot himlen.

— Salomo, Salomo! ropade han. Gud är en, och Salomo är hans profet! Förlåt mig Salomo, hvad jag förbrutit! Jag skall aldrig

mer motsätta mig din vilja utan foga mig efter alla dina befallningar.

Först hade fiskaren stått som förstenad af skräck, men då han hörde den store anden så ödmjukt bedja de himmelska makterna om nåd, sansade han sig något.

— Hvad skulle han vilja göra mig för ondt? tänkte han. Jag har ju befriat honom ur hans fångenskap, så han borde väl tvärtom visa sig tacksam.

Hans mod steg till och med så högt, att han efter ett ögonblick vågade tilltala honom.

— Store man, sade han, säg mig, hvem du är, och hvarför du åkallar profeten Salomo! Hvad har du gjort honom för illa?

Då vände anden sig emot honom och beskådade honom med flammande blickar. Och med en röst, som dånade vidt omkring likt ett åskdunder, utbrast han:

— Mask, hur vågar du tala till mig? Vet, att jag är en mäktig ande, den mäktigaste bland många!

Fiskaren höll på att signa till jorden, då han hörde den åsklika stämman, men strax därpå repade han åter mod.

— Nå, hur mäktig du än är, så lär du väl inte tillfoga mig något ondt, eftersom jag räddat dig, sade han käckt.

Men anden svarade med sin väldiga stämma:

— Människobarn! Människobarn! Du måste dö, och det ännu i denna stund. Den enda nåd, jag kan bevilja dig, är, att du får välja ditt dödssätt.

— Dö! skrek fiskaren, slagen af skräck. Är det så du tackar mig!

— Hör min historia, sade anden, så skall du inse, att jag icke kan handla annorlunda. Jag var en gång bland de andar, som sammansvuro sig mot himlen, och icke ville erkänna någon högre makt än deras egen. Men det gick dock så, att profeten Salomo blef mäktigare än vi. Hans tjänare togo mig en dag till fånga och släpade mig inför hans tron, där han satt i all sin glans och härlighet. Han var mild emot mig och lofvade mig förlåtelse för min uppstudsighet, om jag ville erkänna Guds allmakt, men trotsig, som jag fortfarande var, nekade jag. Då miste han tålamodet, lät hämta detta mässingskärl, inspärrade mig däri och förseglade det med sitt heliga sigill, som vi andar icke äro i stånd att bryta, hvarefter han lät slunga det i hafvet på det ställe, där det är djupast. Föga hopp fanns för mig att någonsin mer få skåda dagens ljus. Jag ångrade bittert min olydnad. Och medan jag låg därnere i min graf, lofvade jag heligt, att, om det skulle hända, att någon räddade mig inom ett århundrade, skulle

jag göra honom lycklig och rik. Men århundradet gick, utan att någon kom till min hjälp. Då lofvade jag, att, om jag blefve befriad under det följande seklet, skulle jag gifva min räddare alla jordens skatter. Men äfven det seklet förflöt, och jag låg alltjämt på hafvets djup. Vid det tredje århundradets början utfäste jag mig att göra den, som frälsade mig innan dess slut, till konung och beskydda honom under hela hans lif. Dock, äfven detta århundrade gick till ända, utan att någon hade miskund med mig. Då blef jag full af hat och vrede och lofvade, att den, som nu räddade mig, skulle dö. Och dig, olycklige, har detta öde träffat. Bered dig till döden, och det fort!

Vid dessa förfärliga ord greps fiskaren af en dödlig ångest. Han tiggde och bad anden, att denne skulle skona hans lif, och han förehöll honom, hur otacksam han var. Men ingenting hjälpte. Anden tillsade honom endast att skynda sig och välja dödssätt, ty han hade icke tid att uppehålla sig så länge med honom.

Men när fiskaren såg, att ingenting stod att ändra i denna dom, tänkte han med förtviflan på sin hustru och sina stackars små barn, som kanske skulle få svälta ihjäl, när han var död, och plötsligt fick han en ingifvelse att söka rädda sig genom list.

— Store och mäktige ande, sade han, eftersom

ditt hjärta är så förhärdadt, att du lönar din välgörare med döden, så måste jag väl finna mig i mitt öde, men jag besvär dig i den ende och allsmäktige Gudens namn att besvara en fråga, som jag vill göra dig, innan du dödar mig.

Nämnandet af Guds namn kom anden att skälfva, och han kunde icke afslå en bön, som uttalades på detta sätt.

— Tala! svarade han.

— Jo, jag tänker, sade fiskaren, att hela din historia

kanske bara är ett påhitt, för det är mig omöjligt att tro, att du, som är så stor och lång, kunnat få rum i det här obetydliga mässingskärlet. Erkänn nu, att det är osanning!

— Nej, försäkrade anden, jag bedyrar, att det är sant.

Men då ropade fiskaren:

— Ande, du ljuger!

Och hur många gånger än anden förklarade, att han talade rena sanningen, skrek mannen alltjämt:

— Du ljuger! Du ljuger!

Till sist blef anden förargad öfver en sådan misstro, och för att göra slut på alla hans tvifvel, sade han otåligt:

— Nå, eftersom du inte kan tro annat, än hvad du ser, så skall jag för dina ögon ännu en gång krypa ner i flaskan.

Fiskaren log i mjugg, ty detta var just, hvad han ville. Och helt belåten såg han på hur anden började upplösa sig i dimma, som bredde sig öfver sjö och strand och steg långt uppåt himlen.

Den täta dimman drog sig så småningom ned igenom mässingsflaskans hals och packade in sig i kärlet, tills luften slutligen var alldeles klar. Och då ljöd en dof, grof röst ur flaskan:

— Har du nu bevis nog, din envisa tviflare?

— Ja, tack, nu är jag nöjd, sade fiskaren, tog

proppen med Salomos sigill, som han hållit i beredskap och slog kvickt ner den i flaskhalsen.

— Så där ja, nu har jag dig, din ärkeskälm, du, som vill löna den, som räddat dig, med att ta lifvet af honom, skrek han. Men vänta du, din bof, nu skall du få komma tillbaka dit, där jag hittade dig, och se'n lär det nog dröja, innan du får se sol och måne igen.

Anden arbetade och vred sig i raseri inne i flaskan för att få upp proppen. Men Salomos sigill tog emot. Då hade han ingen annan råd än att börja bedja vackert för sig, och han lofvade fiskaren guld och stora rikedomar, om han ville släppa ut honom.

Men fiskaren bara knogade på mässingsflaskan för att få upp den i båten och ro ut på hafvet. Han hade ingen lust att låta mörda sig, sade han, och han trodde inte ett tecken på alla andens gyllene löften. Det hjälpte inga böner. Han stjälpte flaskan öfver relingen och styrde utåt hafvet. Där det var djupast, stannade han och skulle just kasta ut sin last, då anden ropade:

— Hör på! Jag lofvar och bedyrar vid alla andars behärskare, att jag icke skall göra dig något ondt, om du släpper ut mig, utan tvärtom bereda din lycka. Må den högste förkrossa mig med sin vrede, om jag bryter detta löfte!

Nu visste fiskaren mycket väl, att andar alltid

hålla ett löfte, som de gifvit i Guds namn, ty i annat fall drabbas de af evig tillintetgörelse, och han drog därför tillbaka sin arm. Kanske det ändå skulle kunna bli honom och hans hustru och barn till nytta, ifall han befriade anden.

— Nå, efter som du lofvar det så heligt, så vill jag tro dig, sade han och rodde åter tillbaka till stranden.

Framkommen släpade han upp flaskan på land och tog ur proppen. Röken strömmade för andra gången ut ur flaskan, bredde ut sig och tätnade. Och där stod anden åter framför honom i sin väldiga gestalt.

Nu var han likväl helt och hållet förändrad till sitt sätt, tackade fiskaren på det hjärtligaste och slungade mässingsflaskan långt ut i hafvet för att slippa ha vidare förargelse af den. Därpå uppmanade han den fattige mannen att rulla ihop sina nät och följa honom.

De gingo framåt vägen men icke in i staden utan ett godt stycke där förbi, stego uppför en hög kulle och kommo så ner i en vidsträckt dal. Här stannade anden.

— Hör nu noga på! sade han. Jag vill använda dig som medel att frälsa en olycklig och därigenom bringa dig själf lycka. Men du kan icke ensam utföra denna bragd, ty därtill fordras

en riddersmans hand. Lyd därför blindt mina ord, så skall allt gå väl.

Med sin staf ritade anden en vid ring på marken, och strax började det blänka som af glittrande vatten. Förundrad spärrade fiskaren upp ögonen och såg då, att där det nyss varit land, nu var en stor sjö. Och vattnet var djupt och genomskinligt klart. Ja, så klart, att han tyckte sig se många famnar ned. Men det allra mest förunderliga var, att han därnere såg en hel stad med hus och palats af kristall. Och genom husen och dörrarna simmade fiskarna ut och in, som om dessa varit deras egna bostäder. Det var emellertid egendomliga fiskar. Somliga voro gula, andra blå, en del hvita och en annan del röda.

— En gång om dagen men icke mera får du kasta ut ditt nät här i sjön, sade anden. Och hvar gång fångar du då fyra fiskar. Med dem skall du gå till sultanen, så ger han dig så mycket pengar, att du och de dina icke behöfva lida någon nöd. Och hvad som vidare skall ske, får du veta sedan.

Så fort han sagt ut dessa ord, stampade han i marken, som genast öppnade sig, och i nästa ögonblick var den väldiga jättegestalten försvunnen.

Fiskaren gnuggade sig i ögonen för att få klart för sig, att han inte drömde, men då han fortfarande såg den underliga sjön framför sig, skyndade han sig att kasta ut sitt nät. Och när han

drog upp det igen, hade mycket riktigt fyra fiskar fastnat däri, en röd, en blå, en hvit och en gul.

Full af glädje och hopp ilade han med sin fångst ner till staden, gick bort till sultanens slott och hade den turen att i porten råka sultanen själf.

Denne, som var en god härskare, fruktad af sina fiender för sin tapperhet, men älskad af sina undersåtar för sin mildhet och sin rättvisa, nickade nådigt åt honom och såg på hans vara.

Han blef mycket förtjust i de vackra, ovanliga fiskarna, som mannen bjöd ut åt honom, och tillsade sin skattmästare att betala dem med tvåhundra sekiner.

Fiskaren kunde ha hoppat högt af fröjd, om icke hans vördnad för sultanen förbjudit honom det, och öfverlycklig gick han hem till sin hustru och sina barn, lastad med kött och bröd och alla möjliga goda saker, som han köpt för sina pengar. Nu hade de, hvad de behöfde, för långa tider.

Men sultanen gaf fiskarna åt sin visir, och visiren gick ned i köket med dem och befallde kocken att på bästa sätt anrätta dem till middagen.

Kocken rensade och sköljde dem väl, satte stekpannan på elden och lade dem däri tillsammans med ett stort stycke smör, så att de puttrade och fräste och började se riktigt läckra ut.

Men just som han skulle vända dem på andra sidan, delade sig spiselmuren midt itu, och i

remnan visade sig en underskön kvinna, klädd i präktiga sidenkläder och smyckad med ett pannband, strålande af juveler. I ena handen, som hon höll upplyftad, hade hon en kort staf, och med den berörde hon fiskarna i stekpannan, under det hon uttalade följande besvärjelse:

Fiskar, röda, gula, hvita, blå,
Hören mig och passen på!
Gör er plikt
Raskt och kvickt!

Alla fiskarna lyfte då upp hufvudena och svarade med en mun·

Dig, o fe, så skön och huld,
Trogen är hvar fisk som guld.
Tvifla ej,
Vi lyda dig!

Därpå kröpo de åter ner i pannan och synen i spiselmuren försvann. Men när kocken något lugnat sig från sin häpnad och bestörtning och nu åter skulle försöka vända fiskarna med sin knif, togo de allesamman ett högt skutt öfver pannbrädden och ner i elden, där de genast förbrändes till kol, så att de voro omöjliga att förtära.

I sin ängslan och förtviflan sprang mannen genast ner till visiren och talade om, hvad som händt, och denne talade i sin ordning om det för sultanen, som visserligen hade svårt att tro på kockens historia men ändå skänkte honom sin förlåtelse och skickade bud till fiskaren med befallning, att han skulle skaffa nya fiskar.

Denne hittade på åtskilliga förevändningar för att uppskjuta fisket till följande dag, ty han erinrade sig noga andens tillsägelse att endast kasta ut nätet en gång om dagen. Men morgonen därpå gick han tidigt ut, sökte reda på den underbara sjön och fångade åter fyra fiskar: en röd, en gul, en hvit och en blå, tog dem·med sig till sultanen

och fick som betalning nya tvåhundra guldmynt, som satte honom i hänryckning.

Nu tyckte han sig riktigt rik, köpte läckerheter och gick hem och trakterade hustru och barn.

Visiren begaf sig emellertid till köket med fiskarna, och som det gått galet förra gången, ställde han sig att öfvervaka hela tillredningen för att se, att allt gick rätt till.

Fiskarna blefvo rensade, sköljda och lagda i pannan, men just som smöret puttrade omkring dem, upprepades samma händelse som dagen förut. Spiselväggen remnade, och den unga, sköna kvinnan blef synlig. Hon berörde fiskarna med sin trollstaf och framsade med manande stämma:

Fiskar, röda, gula, hvita, blå,
Hören mig och passen på!
Gör er plikt
Raskt och kvickt!

Och genast lyfte alla fiskarna på hufvudena och svarade med en mun:

Dig, o fe, så skön och huld,
Trogen är hvar fisk som guld.
Tvifla ej,
Vi lyda dig!

Därmed lade de sig åter till rätta i pannan, och synen i spiselmuren försvann.

Visiren stod där med ögonen uppspärrade af förvåning, och kocken kom darrande och försik-

tigt fram med sin knif. Han visste inte, om han skulle våga vända fiskarna, och frågade visiren till råds.

— Jo, vänd du bara! sade denne och satte händerna rundt om pannbrädden, för att fiskarna icke skulle kunna hoppa öfver, om de finge lust till det.

Men kocken hade icke väl rört vid dem med knifven, förrän de togo ett skutt långt öfver visirens händer och hamnade nere i glöden, hvarifrån de blefvo framdragna alldeles sotbrända och odugliga att ätas.

Nästan vettskrämda sprungo både visiren och kocken till sultanen och berättade, hvad som tilldragit sig. Och då blef äfven sultanen förundrad. Det måtte väl ändå vara något sant i denna historia, tänkte han, efter som det nu finns två vittnen på den.

Och så fick fiskaren befallning att komma till slottet med nya fiskar. Han förstod äfven nu att uppskjuta saken till nästa dag och aflämnade då punktligt de fyra fiskarna i så god tid, att de skulle hinna stekas till middagen.

Två hundra guldmynt blef som förut hans lön, och nu köpte han fina kläder åt hustru och barn och gick hem och gjorde sig en glad dag med dem.

Men sultanen hade blifvit så nyfiken, att han beslöt att själf vara närvarande, när fiskarne tillagades, och han gick ner i köket och ställde sig att se på.

De rensades, sköljdes och lades i pannan. Och verkligen, just som smöret fräste omkring dem, gick spiselmuren itu med starkt brak. Men den gången stod där icke en skön kvinna i remnan utan en stor, svart man med bister uppsyn. Han berörde fiskarne med en staf, som han

hade i handen, och ropade med en mullrande, sträng röst endast de korta orden:

— Fiskar, gören er plikt!

Och fiskarne lyfte genast sina hufvuden ur pannan och svarade:

— Ja, vi lyda kvickt.

Med ett nytt brak slog muren i hop, och synen var borta. Men sultanen, visiren och kocken sågo tveksamma på hvarandra.

— Seså, vänd dem nu bara! sade sultanen, när kocken stod och darrade med sin knif i handen, annars bli de ju sotbrända i alla fall.

Och både sultanen och visiren stodo med händerna kring stekpannan för att taga fatt fiskarne, i fall de skulle vilja hoppa. Men så fort kocken stack ner med knifven, togo de ett ännu väldigare skutt än deras bröder hade gjort dagen förut och kommo ner i elden, där de ögonblickligen brändes till kol.

— Det här måste inte hänga rätt ihop, sade sultanen. Kalla hit fiskaren i morgon bittida! Han skall föra mig och hela hofvet ut till den där sjön, där han fångat sina fiskar, så vill jag se. om vi inte ska kunna lösa den här gåtan.

Och morgonen därpå blef fiskaren förd inför sultanen och fick redogöra för hvar den märkvärdiga sjön var belägen.

— Men där finns ju ingen sjö, sade alla ministrarna, när han slutat sin beskrifning.

Ingen människa hade sett eller hört talas om en sjö så nära staden.

Icke desto mindre begaf sig sultanen med hela sitt hof och fiskaren som vägvisare på upptäcktsfärd efter den underbara sjön. Och fiskaren förde dem öfver kullen och ner i den vidsträckta dalsänkan.

— Där, sade han, och pekade på det blå vattnet, där är den!

— Hvar, hvar? ropade ministrarne och hoffolket och sågo sig omkring åt alla håll. De kunde inte se någon sjö.

— Det var besynnerligt, ser ni den inte? sade sultanen.

Han såg den, han. Och när hofmännen sprungo omkring för att se bättre efter, ropade han åt dem att akta sig för att falla i vattnet. Men till sin stora förundran såg han då, att de gingo midt ut i vågorna utan att stupa omkull och utan att bli våta. För dem fanns det verkligen ingen sjö.

Men när sultanen lutade sig ner och stack handen i vattnet, blef den drypande våt. Det sågo alla människor, och häpna stirrade de på underverket.

— Kasta ut ditt nät! sade sultanen till fiskaren,

»Men till sin förundran såg han då, att de gingo midt i vågorna!»

som länge hade stått och sett ner i sjön med en grubblande uppsyn.

— Jag kan icke upptäcka några fiskar i dag, sade han. Och inte heller kan jag se den vackra staden med kristallpalatsen och trädgårdarna.

— Nå, du kan väl kasta ut nätet i alla fall, tyckte sultanen.

Fiskaren gjorde, som han blifvit befalld, och när han drog upp det igen, var det visserligen vått och fullt af sjögräs, men några fiskar hade han icke fått.

Då vinkade sultanen åt honom.

— Kom, sade han, så gå vi längre ned åt sjön, vi två, som se den. Ni andra kunna vänta här, tills vi komma tillbaka.

Därmed nickade han farväl åt sitt hoffolk och gick utmed sjöstranden längre ned åt dalsänkan, följd af fiskaren med sitt nät. Denne tittade hela tiden ner i vattnet, men allt fortfarande såg han ingen skymt hvarken af undervattensstaden eller de mångfärgade fiskarne.

De hade väl gått en timmes tid, då sultanen slutligen gaf till ett utrop.

— Nej se, en sådan vacker stad därborta vid ändan af sjön! Vi äro ju strax där! Att jag inte sett den förut!

Fiskaren tittade och tittade. Nej, han kunde ingen stad se. Men så kom han att blicka ner i

vattnet igen. Och då såg han den vackra vattenstaden med alla de simmande fiskarne.

— Nådigaste sultan, du menar väl staden i vattnet, sade han, för nu ser jag den.

Men det menade icke sultanen. Han såg en stad på land, och fiskaren såg en i vattnet. Och sultanen höll nästan på att bli ond för att fiskaren inte kunde upptäcka staden, som låg där så tydlig och klar midt framför dem vid sjöstranden. Allt närmare och närmare kommo de den, och så voro de midt för stadsporten.

— Se så, nu måtte du väl se den, sade sultanen. Du stöter ju näsan i stenmuren.

— Nej, det kände jag inte, svarade fiskaren. Men för all del, aller nådigaste herre och sultan, gå inte så nära sjön! Aj, där klef ni ju i vattnet!

Han sprang fram för att hjälpa sultanen, men då denne vid hans rop tog ett par steg tillbaka, såg han, att det icke fanns en vattendroppe på hans kläder.

— Nu bultar jag på porten, sade sultanen.

Och fiskaren hörde, hur han bultade, fastän han alls icke såg någon port. Men sultanen såg den, han, och han såg också hur den gick upp, utan att någon människa syntes till.

— Stig på nu! uppmanade han fiskaren, sedan han själf tagit ett steg innanför.

Men fiskaren drog sig tillbaka med förskräc-

kelse. För honom skulle det ha varit att stiga rakt ner i sjön, om han följt sultanen. Denne stod ju halfvägs nere i vattnet, tyckte han.

— Nå, så sitt här och vänta då, tills jag kommer tillbaka! sade sultanen och slog igen porten om sig.

Och i samma ögonblick såg fiskaren, att vågorna slogo tillsamman öfver hans herres hufvud, och han var borta.

— Allah vare oss nådig! Allah vare oss nådig! ropade den förfärade mannen och sträckte armarna mot himlen.

Men som han anade, att den store anden, som han räddat ur mässingsflaskan, hade sin hand med i spelet och förvände deras syn, hoppades han dock, att sultanen icke hade drunknat, och han gjorde därför, som sultanen befallt honom, och satte sig ned vid sjöstranden att vänta.

Sultanen gick däremot in i staden och såg sig omkring. Vackra hus, ståtliga palats och blomstrande trädgårdar mötte öfverallt hans blickar. Men ingenstädes såg han några människor. Gatorna och torgen stodo tomma, och fanns det någon befolkning i den tysta staden, måtte den ligga försänkt i sömn långt inne i husen.

Efter en stunds vandring kom han till ett palats, som var så stort och härligt, att det icke

kunde vara annat än ett kungligt slott, och som portarna stodo öppna, gick han ditin.

Dess inre motsvarade fullkomligt dess yttre, och full af beundran skred han genom höga pelarhvalf och gyllene salar, prydda med de utsöktaste mattor och sidenförhängen. Men inte heller här syntes en människa till, och han började tro, att det icke fanns en enda lefvande varelse i hela denna underliga stad, då med ens ett genomträngande klagorop nådde hans öron.

Han stannade och lyssnade. Och snart hörde han åter klagorop, ehuru icke längre så höga utan mera jämrande och kvidande.

Vägledande sig af ljudet gick han igenom ytterligare en mängd rum, där springbrunnar af marmor svalkade luften med sina sprutande vattenstrålar, och där svällande divaner, broderade med guld och silfver, inbjödo till hvila. Men hans blickar fäste sig icke mera vid prakten omkring honom. Hans enda tanke var att finna ägaren till den klagande stämman.

Ändtligen hörde han den helt nära, och då han nu öppnade en till hälften tillsluten dörr och drog undan förhänget, såg han en ung, skön man sitta midt i en stor sal på en tron af glänsande svart marmor. På hufvudet bar han en juvelprydd gyllene krona. En purpurmantel föll ned från hans axlar, och i handen bar han en spira. Men

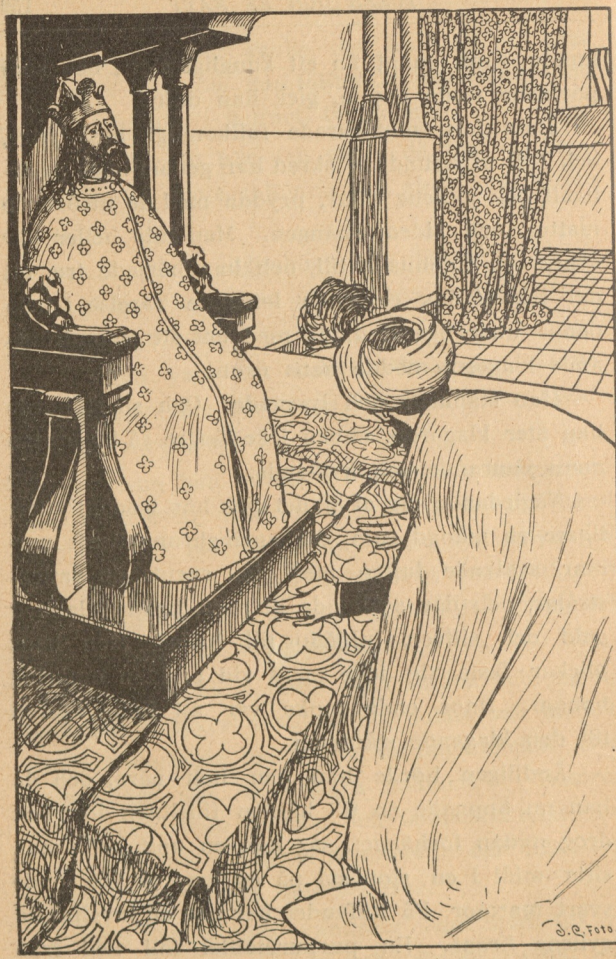

»En purpurmantel föll ned från hans axlar.»

trots all denna skönhet och glans var uttrycket i hans ansikte så lidande, som om han plågades af en oändlig sorg.

Sultanen hälsade honom med en vördnadsfull bugning, men han rörde sig icke ur stället utan svarade endast med en vänlig böjning på hufvudet.

— Välkommen, främling, hvem du än må vara, sade han. Och förvånas icke öfver, att jag ej hälsar dig på ett mera höfviskt sätt. Om du träder närmare, skall jag visa dig orsaken.

Efterkommande denna uppmaning steg sultanen fram till honom men ryggade tillbaka af bestörtning vid den syn, han nu såg.

Den unge mannen hade slagit tillbaka sin purpurmantel och blottat sin kropp. Till formen var den smärt, välbildad och lik en vanlig människas. Men blott till höfterna bestod den af kött och blod. Nedanför dem var den af svart marmor liksom tronen.

Utan ett ord slog den olycklige åter manteln omkring sig, betäckte sitt ansikte och brast ut i gråt.

Sultanen stod först som förlamad af fasa men gick så fram till den unge mannen och omfamnade honom ömt för att betyga sitt djupa deltagande.

— Berätta mig, hur denna olycka händt, bad han, och jag skall göra allt, hvad i min förmåga står, för att lindra eller hämnas dina lidanden.

Då såg den olycklige åter upp, och hans ansikte klarnade, under det han tackade sultanen på det varmaste.

— Du skall få höra, sade han. Min historia är lika sorglig som underbar.

Och sedan han förmått sultanen att taga plats på en divan bredvid sig, började han sin berättelse:

— Jag är son till kung Mahmud, som härskade öfver konungariket »De fyra svarta öarna». Efter hans död besteg jag tronen och gifte mig med en dotter till min farbroder. Hon var skön och god och älskade mig så högt, att hon hvarken ville äta eller dricka i min frånvaro, och vi lefde lyckliga tillsamman under flera år.

Då hände det en gång, att en gammal ful harpospelare kom till slottet och bad att få spela och sjunga för oss. Han fick tillåtelse därtill och tjusade oss alla med sin konst. Men drottningen blef i synnerhet betagen. Hon kunde icke bli mätt på att höra honom, höll honom kvar dag efter dag och utverkade slutligen, att han fick stanna vid hofvet för att lära henne att spela på harpa.

Från den stunden var det förbi med min lycka. Den gamle harpospelaren lärde henne visserligen spela, men det var blott en förevändning för att få henne i sitt våld och begagna henne till att främja sina planer. Hans egentliga yrke var att

öfva trolleri, och hans afsikt var att störta mig från tronen och intaga min plats.

När han var hos drottningen för att undervisa henne, passade han på tillfället att roa henne med några små trollkonster, och hon blef så intresserad, att hon ständigt ville se flera. Han erbjöd sig då att lära henne att själf utföra dessa konststycken, och i stället för att spela sutto de nu hela tiden och fördjupade sig i trolleri.

Min gemål blef allt mera likgiltig och ovänlig emot mig, och jag utforskade snart, att hon icke brydde sig om någon annan i hela världen än den gamle fule trollkarlen. Så hade han redan förhäxat henne.

Men vid denna upptäckt föresatte jag mig att få ett slut på saken. Jag kallade till mig min gemål och bad henne vänligt att afskeda sin harpospelare. Hon svarade emellertid ett trotsigt och kallt nej. Och hur jag än bönföll henne att ändra sig, blef svaret icke annorlunda. Då blef jag ond och befallde henne att foga sig efter min vilja, så framt lifvet var henne kärt. Och först på det sättet fick jag hennes löfte att lyda.

Trollkarlen syntes icke till längre. Jag trodde, att han var borta, och hoppades, att allt skulle bli godt och väl igen och lyckan återvända till mitt hus. Men jag misstog mig.

En eftermiddag, då jag lagt mig att hvila på

divanen och två slafvinnor stodo vid hufvudgärden för att vifta svalka, slöt jag ögonen af trötthet men hade ännu icke hunnit somna, då min uppmärksamhet väcktes af ett hviskande samtal mellan de båda slafvinnorna, som tydligen trodde, att jag sof.

— Nog är det ändå besynnerligt, sade den ena, att inte drottningen älskar vår nådige konung, som är en så god och älskvärd furste.

— Ja, svarade den andra, det är bra skamligt att bedraga honom för den där gamla, fula trollkarlens skull. Vår herre och konung skulle bara veta, att hon håller honom gömd i lusthuset nere i trädgården och går till honom hvar natt för att koka trollsoppor. Men inte törs någon säga något, för hon skulle hämnas förfärligt.

Hennes kamrat höll också med henne om det.

— Men jag kan ändå inte begripa, sade hon, att kungen inte själf märker, när hon stiger upp om nätterna och går ut ur rummet.

— Å, kära du, genmälte den andra, hon häller ju hvar kväll ett sömnpulver i hans aftondryck, och då sofver han, så länge hon vill.

Slafvinnorna tystnade, och fastän hela min själ var i uppror öfver hvad jag fått veta, låg jag ännu en stund stilla och låtsade sofva för att icke väcka deras misstankar, att jag kunde ha hört, hvad de sagt.

Men då aftonen kom och drottningen med ett

falskt småleende räckte mig min vanliga dryck, gick jag till fönstret och hällde oförmärkt ut den, hvarefter jag lämnade henne tillbaka den tomma koppen. Hon lät narra sig och anade heller icke oråd, då jag lade mig och låtsade sofva med tunga andedrag. Och väl var det, att jag denna dag upptäckt hennes förräderi. Annars hade det varit för sent, ty den dryck, hon den kvällen gifvit mig, var ingen sömndryck utan ett dödande gift. Det uppenbarade hon själf, när hon efter en stund lutade sig ner öfver min bädd.

— Ligg där! hväste hon med hatfull röst. Och må du aldrig mera resa dig upp!

Därefter gick hon ut ur rummet, och när jag sprungit upp från sängen, såg jag genom fönstret, hur hon gick genom trädgården och bort mot lusthuset.

Hastigt kastade jag på mig mina kläder och sprang efter. Smygande bakom buskarna följde jag henne, hvart hon gick, och då hon klappade på porten till lusthuset, stod jag gömd bakom knuten och såg, hur trollkarlen öppnade för henne. Ifrig att få veta hennes nyheter stod han emellertid kvar på trappan i månskenet i stället för att draga henne in.

— Är han död? frågade han.

— Han ligger i sina sista andedrag, svarade

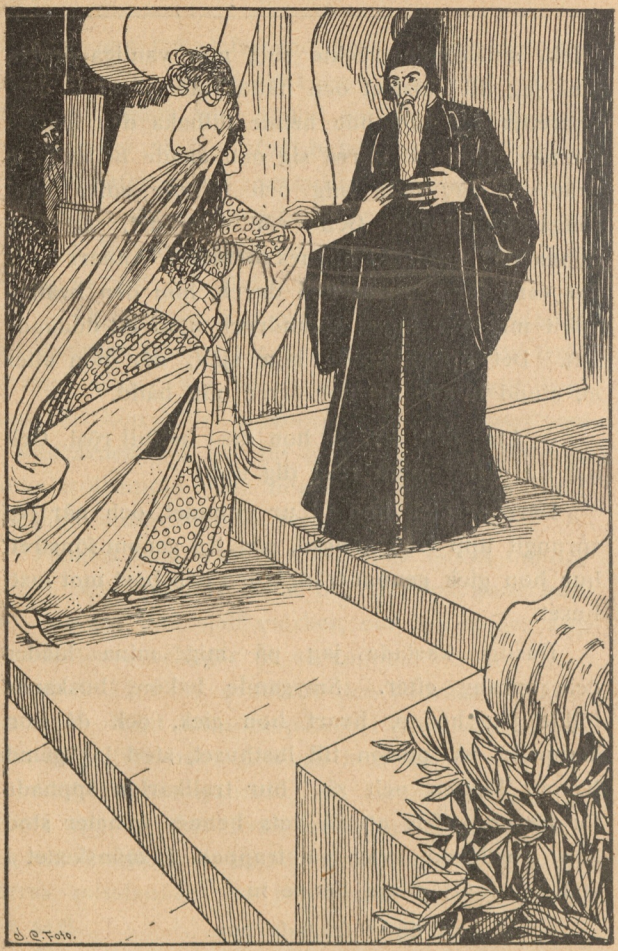

»Han stod kvar på trappan i månskenet.»

hon, men jag kunde icke vänta därinne, ty jag längtade till dig.

Då räckte den gamla fula trollkarlen henne helt nådigt sin hand att kyssa.

— Det är bra, sade han. Då blir jag ändtligen kung i morgon och du min drottning.

Nu hade jag hört nog. Jag störtade fram med draget svärd och klöf med ett hugg den usle förrädarens hufvud, så att han segnade ned, och jag trodde, att han var död.

Sedan grep jag min gemål om handleden och ville släpa henne med mig. Men hennes ansikte var som ett spökes, hennes ögon rullade vildt, och hon lyfte sin fria hand emot mig, medan hennes läppar började en besvärjelse.

Jag blef rädd och släppte henne, rusade tillbaka in i slottet, väckte betjäningen och lät kalla ministrarna till rådssalen, där jag satte mig på tronen. Ännu i denna natt ville jag döma den trolösa kvinnan.

Men då vi alla voro församlade därinne, öppnades dörrarna ljudlöst af sig själfva. Drottningen trädde in lika spöklikt blek som förut och gick bort till mig med upplyft hand.

— Du har mördat den ende, som var mig kär, sade hon. Tag lönen därför! Må du till hälften förbli människa, till hälften marmor som tronen, du sitter på!

Strax kände jag, hur jag förvandlades, och jag blef sådan, du ser mig här.

Men icke nog därmed. Hennes hämnd sträckte sig också till mina undersåtar. Med en vink af sin hand jagade hon ministrarne och tjänarna ur salen, och hon har senare berättat mig, att hon sänkt mitt kungarike i sjön och förvandlat dess innevånare till fiskar af fyra färger, muhammedanerna till hvita, perserna till röda, de kristna till blå och judarna till gula. Endast från slottet och en del af staden höll hon vattnet på afstånd genom att draga en trollkrets omkring dem. Och hur du, främling, har kunnat komma hit under vattnet, förstår jag icke, om det icke skett genom en ny trollkraft.

Sultanen nickade och sade, att han sedan skulle berätta, hur han kommit dit, och bad den unge konungen att fortsätta.

— Ja, efter den dagen, återtog konungen, har mitt lif endast varit en oafbruten pina. Hvarje morgon kommer min gemål hit och piskar mina axlar med en läderpiska, så att blodet strömmar utåt min rygg. Och under tiden berättar hon mig om alla de omsorger, hon slösar på den usle trollkarlen, ty han är icke död, ehuru icke heller lefvande. Med sina trollkonster förmådde hon hindra hans lif att fly, men frisk kan hon aldrig göra honom. Hon har inredt lusthuset till ett

praktfullt tempel, och därinne ligger han på sina purpurkuddar utan att kunna tala eller göra sig begriplig. Och så länge de båda lefva, får jag ingen lindring i mina kval.

Den olycklige konungen dolde ansiktet i sin mantel under utbrottet af sin bittra sorg. Men sultanen steg upp för att trösta honom och berättade, hur han förts till den öfvergifna staden. En underbar hand tycktes leda deras öden, och den skulle nog hjälpa honom att hitta på råd. Nu var det emellertid natt, och de behöfde bägge hvila.

Sultanen gick ut i ett af de angränsande rummen, släckte sin törst vid en springbrunn och kastade sig på en divan för att samla sina tankar och fundera ut ett sätt att rädda den olycklige konungen. Snart hade han också sin plan färdig och sof därefter godt hela natten.

Men så fort det blifvit dager morgonen därpå, begaf han sig ut i trädgården och letade reda på templet, där trollkarlen skulle ligga. Det var heller icke svårt att få tag på det, ty det lyste och sken lång väg med sitt gyllene tak och alla sina skimrande halfmånar, som bestodo af idel ädelstenar.

Då han trädde dit in, upptäckte han också genast den praktfulla bädden, där trollkarlen hvilade på guldbrokad och purpursammet. Men han

gaf sig icke länge ro med att betrakta den vederstygglige häxmästaren, som låg där och pustade utan lyfte sitt svärd och skilde med ett hugg hans hufvud från kroppen.

Skyndsamt lindade han sedan in honom i ett af täckena, släpade honom ut i trädgården och gräfde där en grop, hvari han sänkte ner den gamle uslingen och täckte öfver honom med jord.

Nu hade den ene af brottslingarna fått sitt välförtjänta straff. Men den andras återstod. Helst hade han velat uppsöka den samvetslösa drottningen för att utan vidare stöta ner henne, men, klok som han var, besinnade han, att förtrollningen, som hvilade öfver hennes gemål och hans rike, då icke skulle blifva bruten, och därför måste han gå tillväga med list och försiktighet.

Han återvände till templet och lade sig i trollkarlens bädd, ordnade sitt hår och skägg, så att de liknade dennes och drog purpurtäcket upp till öronen, så att det knappt syntes en skymt af hans ansikte.

Strax efter det han lagt sig till rätta, hörde han klagorop fylla luften och förstod då, att den elaka drottningen sysselsatte sig med sitt första göromål för dagen, det att piska sin arma gemål. En stund därefter förnam han hennes steg på trappan, och i nästa ögonblick lutade hon sig ned öfver bädden.

»Skyndsamt lindade han sedan in trollkarlen och släpade ut honom i trädgården.»

— Hur befinner du dig i dag, min älskade läromästare? frågade hon med honungsljuf stämma.

— Bättre, mumlade sultanen under täcket.

— Bättre?

Med ett glädjeskri kastade hon sig öfver honom och började smeka hans hufvud.

— O, min dyra vän! är det verkligen sant, att du kan höra och svara mig?

— Ja, fastän du då alls icke förtjänar, att jag gör det, sade sultanen och kröp längre in i kuddarna. Det är dig, jag har att tacka för, att jag så länge legat i detta ynkliga tillstånd mellan lif och död. Din gemåls jämmerrop hindra mig natt och dag från att sofva och hämta krafter. Så länge han hålles fjättrad i ditt trolleri, hvilar också förbannelsen öfver mig.

— Är det ingenting annat, som afhåller dig från att bli frisk, älskade herre och mästare, så är det väl lätt hjälpt, sade drottningen.

Därmed skyndade hon ut ur templet och in i slottet. Vid en af springbrunnarna fyllde hon en guldskål med vatten och gick in i tronsalen, där hennes gemål satt. Tre gånger tog hon med handen vatten ur skålen och stänkte öfver honom, under det hon mumlade trollformler.

— Har du från början blifvit skapad sådan du nu är, så förblif sådan! sade hon. Men har

du blifvit sådan du är genom trolldom och hemliga konster, så blif, hvad du varit förut.

Genast vek förtrollningen från den unge konungens gestalt. Han reste sig frisk och sund från sitt plågosäte och brast ut i tacksägelser till Allah för sin befrielse.

Men hans gemål sträckte hotande ut handen emot honom.

— Bort från mina ögon! skrek hon. Och kom aldrig mer igen, om du vill behålla ditt lif!

Fruktande att han på nytt skulle blifva förtrollad, aflägsnade sig konungen ur slottet, dolde sig bakom träd och buskar och smög sig så genom trädgården bort till templet, ty han anade, att hans vän, sultanen, var där, och han ville se, hvad som vidare skulle hända.

Drottningen ilade emellertid tillbaka till bädden, där hon trodde, att trollkarlen låg.

— Nu, min herre och mästare, sade hon glädjestrålande, skall ingenting mera störa din ro., Den förhatlige är fri och borta.

— Ack, ännu får jag icke lugn, mumlade sultanen och vred sig under täcket. Så länge fiskarna sucka om nätterna och vattnet brusar öfver våra hufvuden, får jag icke den stillhet, jag behöfver för att bli frisk.

— Nå, det kan väl bli hjälpt, det med, svarade drottningen.

Och med snabba steg gick hon ut på tempeltrappan, höjde armarna öfver hufvudet och framsade en lång besvärjelse med låg och entonig röst.

Knappt hade hon slutat, förr än hela det sjunkna kungariket höjde sig ur vattnet. Hus och moskéer, berg och skogar döko upp rundt omkring, och buller från tusentals människor hördes från alla håll. Ur fönsterna i det kungliga palatset tittade tjänarne ut. Och öfverallt var det lif och rörelse som i en stor stad. Förtrollningen var bruten, och allt var som förut.

Då gick drottningen åter in i templet.

— Din befallning är utförd, sade hon. Och nu, min älskade lärare, återstår väl ingenting mer, som kan oroa dig och hindra dig från att bli frisk? Kan du icke nu resa dig från ditt läger?

— Kom närmare, sade sultanen, ännu närmare!

Han tog ett fast tag om fästet på sitt svärd, som låg vid hans sida, och just då hon lutade sig öfver honom, rusade han upp och klöf hennes kropp midt itu, innan hon ens fått tid att blinka och än mindre värja sig med någon trolldom.

Sultanen drog en lättnadens suck och steg ut på trappan, då den unge konungen i detsamma sprang fram och omfamnade honom. Från sitt gömställe hade han sett, hur den elaka kvinnan blifvit straffad, och han tackade sin befriare med glädjetårar och de hjärtligaste vänskapsbetygelser.

Därefter drog han honom med sig in i slottet, för att han skulle fröjda sig med honom och hans undersåtar åt trolldomens upphäfvande. Och hvar sultanen kom, föll man på knä för honom och tackade honom, och när han stod på palatsets balkong, ropade folket nedanför:

— Hell dig, vår ädle räddare!

Men slutligen påminde han sig fiskaren, som satt utanför stadsporten och väntade. Han hade väl suttit där nära ett dygn nu. Och följd af konungen gick han bort för att släppa in honom.

När han tittade ut genom porten, fanns det emellertid ingen fiskare där, och trakten omkring var honom fullkomligt främmande.

Detta sade han också till konungen, som funderade ett ögonblick och sedan frågade honom, från hvilket land han var, ty det hade sultanen rakt glömt bort att tala om. Och när konungen fått veta det, såg han högst förvånad ut.

— Ack, min vän, sade han, du är långt borta från ditt rike och får resa en hel månad, innan du kommer dit. Det måtte ha varit en mäktig ande, som flyttat hela sjön och undervattensstaden i närheten af din hufvudsstad. Men när förtrollningen häfdes, kom naturligtvis allt på sin rätta plats igen, och du fördes långt ifrån ditt hem och de dina.

Sultanen häpnade och undrade bestört, hvad

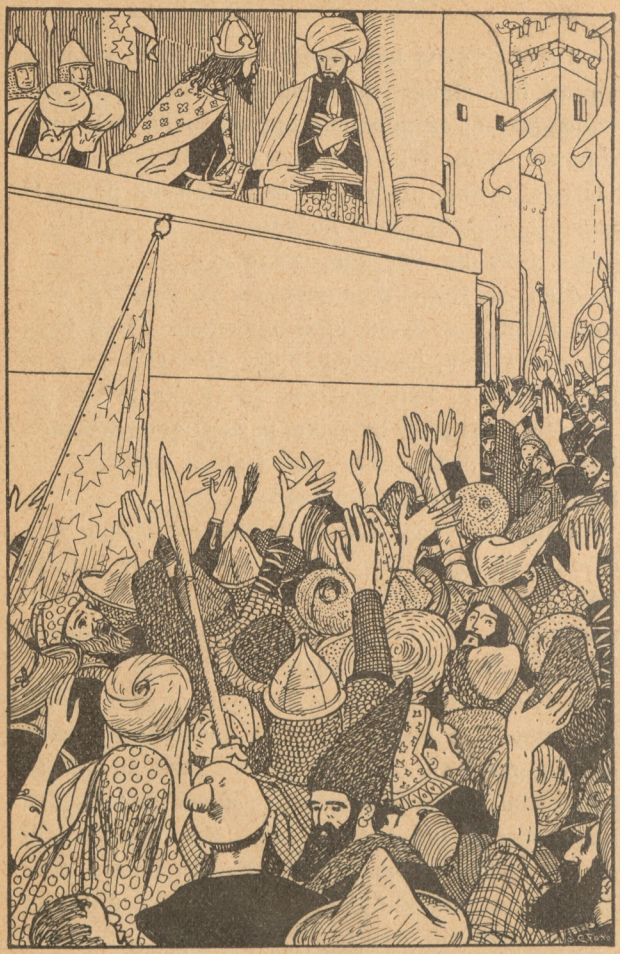

»Och när han stod på palatsets balkong, ropade folket nedanför: Hell dig, vår ädle räddare!»

hans trogna väntande undersåtar hade sagt, när han så plötsligt försvann ifrån dem. Men så tänkte han, att de finge väl lugna sig, bäst de kunde, stannade i godan ro tre hela dagar hos konungen af »De fyra svarta öarna» och var med om alla festligheter, som tillställdes till hans ära.

På fjärde dagen gaf han sig slutligen i väg. Men den unge konungen hade fattat så stor vänskap för honom, att han icke kunde skiljas ifrån honom utan följde med till hans rike, beledsagad af en lysande svit och tjugu kameler, lastade med de dyrbaraste gåfvor åt sultanen.

Efter en månad kommo de så fram till dennes hufvudstad och funno alla människor i stor sorg och bedröfvelse öfver sin försvunne härskare. Men när de sågo, hvem det var som kom, förbyttes deras stora sorg i lika stor glädje. Konungen af »De fyra svarta öarna» stannade en lång tid kvar som gäst hos sultanen och gifte sig med hans syster för att ytterligare befästa deras vänskapsförbund, och det blef festligheter utan all ända.

Men fiskaren blef icke glömd för det. Han hämtades i förgylld vagn till hofvet och fick så mycket guld af konungen af »De fyra svarta öarna», att han kunde köpa sig ett stort hus och lefva i öfverflöd i alla sina lifsdagar.

Och det hade han också ärligen förtjänt, ty hade inte han fiskat upp anden i mässingsflaskan och tvingat honom att tjäna sig, så hade väl den unge kungen fått sitta förtrollad på sin marmortron ännu i dag.

Prins Achmed och feen Paribanu.

I ndien ägde en gång en god härskare, som i långa tider styrt sitt land med mildhet och vishet. Och äfven hans tre söner Hussein, Ali och Achmed voro ädla och begåfvade furstar, så att deras far kunde vara säker på att hvilken af dem, som fick riket i arf, skulle regera till sina undersåtars bästa.

Men just emedan de alla voro lika förträffliga, var det en svår sak att afgöra, åt hvilken riket skulle lämnas.

Slutligen hittade den gamle sultanen på råd. Han hade en brorsdotter, den sköna och älskvärda prinsessan Narunnihar, som han höll af som en dotter, och med hvilken hans tre söner lekt som barn. Den af prinsarna, som älskade

henne, och som hon älskade tillbaka, skulle få henne till gemål och med henne hela riket.

Han tog hvar och en af sönerna i enrum och frågade dem, hur det stod till med deras hjärta. Men då utrönte det, att de alla tre älskade prinsessan lika högt. Och när sultanen vände sig till Narunnihar för att få reda på hennes känslor, tillstod hon, att hon älskade sina tre fosterbröder så mycket, att hon icke visste, åt hvem hon ville gifva företrädet.

Hvad var nu att göra?

Den gamle sultanen blef ganska bedröfvad, ty han kände sina krafter aftaga och hade hoppats att snart få den viktiga frågan om tronföljden afgjord, så att han kunde sluta sina dagar i lugn och ro.

Efter en tids ytterligare funderande fann han emellertid på en ny utväg och kallade en morgon till sig de tre prinsarna.

— Mina älskade söner, sade han, efter som ni alla tre äro lika högt förtjänta af att erhålla riket och prinsessan, och hvarken hon eller jag kan afgöra, hvilken af er som bör bli den utkorade, så må ni själfva bestämma öfver ert öde. Jag skall gifva hvar och en af er en riklig utrustning och en lika stor summa pengar, och sedan få ni draga åt hvar sitt håll ut i världen. Men i dag ett år till skola ni åter stå här framför min

tron, och den, som då förärar mig den värdefullaste presenten, han skall bli tronarfvinge och gifta sig med prinsessan, ty han har då visat sig vara den värdigaste genom att bäst använda sitt förstånd och sina tillgångar. Finner ni icke detta rättvist?

— Jo, svarade alla prinsarna på en gång, i det de böjde knä för sin fader och tackade honom för hans visa domslut.

Och sedan sultanen låtit hämta rika, guldstickade dräkter ur sin skattkammare åt de tre sönerna och gifvit dem hvar sin ypperliga ridhäst, hvar sin kammartjänare, klädd till slaf, och hvar sin börs med fyra tusen guldmynt, omfamnade han dem ömt till afsked och stod sedan i slottsfönstret och såg efter dem, medan de redo ut ur staden.

De tre furstesönerna redo ett godt stycke tillsamman, ty det dröjde om, innan de funno någon korsväg. Men efter ett par timmar kommo de ändtligen till ett ställe, där vägen grenade sig åt tre håll, och där stannade de för att taga afsked af hvarandra.

— Jag rider åt höger, sade Hussein.

— Och jag åt vänster, sade Ali.

— Nå, då rider väl jag rakt fram, sade Achmed.

Därpå omfamnade de hvarandra, kommo öfverens om att ett år efteråt träffas vid samma

korsväg, så att de tillsamman kunde tåga in i sin faders hufvudstad, och begåfvo sig så af hvar och en åt sitt håll.

Prins Hussein, som hade hört mycket berättas om konungariket Bisnagars rikedomar och sevärdheter, styrde sin kosa dit, och efter en lång resa full af äfventyr anlände han äfven till detta lands förnämsta stad.

Hvad han där såg, öfverträffade verkligen hans förväntningar. När han gick omkring på gatorna och torgen och tittade in i köpmännens butiker, bländades hans ögon af all den lyx, som breddes ut framför honom. De färgrikaste sidentyger, de underbaraste konstsaker, de härligaste smycken frestade honom för hvart steg. Men ändå dröjde han att göra sitt val i förhoppning om att finna något ännu skönare.

Slutligen stod han dock i begrepp att tillhandla sig en präktig sabel, öfversållad af juveler. Men innan han bestämt sig, afbröts han i sitt köpslående af en utropare, som med hög röst skrek, så det hördes vidt omkring:

— Hvem vill köpa en matta för tre tusen sekiner?

Och därvid höll han upp i vädret en liten grådaskig, tarflig matta, på hvilken en man knappast kunde sträcka ut sig till sin fulla längd.

Folket trängde sig omkring honom, skrattade åt honom och hånade honom, för att han trodde sig kunna få en sådan oerhörd summa pengar för sin usla mattstump.

Då han strök förbi Hussein, log äfven denne men tog ändock fast i mattan och frågade skämtande:

— Min gode man, din matta måtte äga några

utomordentliga förborgade egenskaper, eftersom den är så dyr?

— Ja, sade utroparen, så är det verkligen. Och om ers nåd tänker köpa den, så skall jag uppenbara hemligheten, men icke här bland folkhopen utan någonstädes, där vi kunna vara i fred. Kanske denne ärade köpman tillåter oss att stiga in på hans gårdsplan?

Hussein hade blifvit nyfiken och understödde därför utroparens bön till köpmannen, som icke ville vara oartig mot en så fin kund som den unge fursten, utan bad de bägge männen stiga in i sitt hus.

När de kommit in på den rymliga gårdsplanen, bredde utroparen ut mattan på marken och pekade på den.

— Nådige herre, sade han, ni behöfver endast sätta er på denna matta och önska er till något ställe, lika godt hvilket, så är ni där på ett par sekunder.

Detta påstående föreföll dock Hussein så otroligt, att han fortfarande drog på munnen, men utroparen föreslog, att de genast skulle pröfva dess sanning.

— Låt oss båda sätta oss på mattan och fara till ert härberge, bad han, ty efter hvad jag förmodar, bär ni icke alla era pengar på er utan måste ändå dit för att hämta dem.

— Godt, svarade prinsen, vi skola se, om du talat sanning. Och har du gjort det, så skall jag icke allenast ge dig, hvad du begär, utan därtill en vacker gåfva på köpet, ty det är klenoden ärligen värd.

De båda männen satte sig på huk ofvanpå mattan. Hussein uttalade namnet på det härberge, där han tagit in, och se — strax höjde sig mattan från marken, och innan prinsen ens hunnit ge till ett utrop af förvåning, satt han på golfvet i sitt rum.

Det var klart, att utroparen fick allt, hvad han ville ha, och en hel näfve guld dessutom. Och när han gått, gnuggade ändå Hussein sina händer i förtjusning öfver den utomordentligt goda affär, han hade gjort.

Nu skulle han då kunna ge sin far en present, som ingen af hans bröder förmådde uppvisa maken till. Hans var nu prinsessan Narunnihar, och hans var riket!

Men ännu återstodo flera månader, innan året var ute, och dem använde han till att se sig omkring i alla jordens länder. Han behöfde bara sätta sig på sin matta och önska sig till någon plats, så var han strax där. Och på det viset blef han helt hastigt och lustigt Indiens mest vidtbereste man och skulle ha kunnat bli professor i geografi, om han velat. Men det föll honom icke in, för

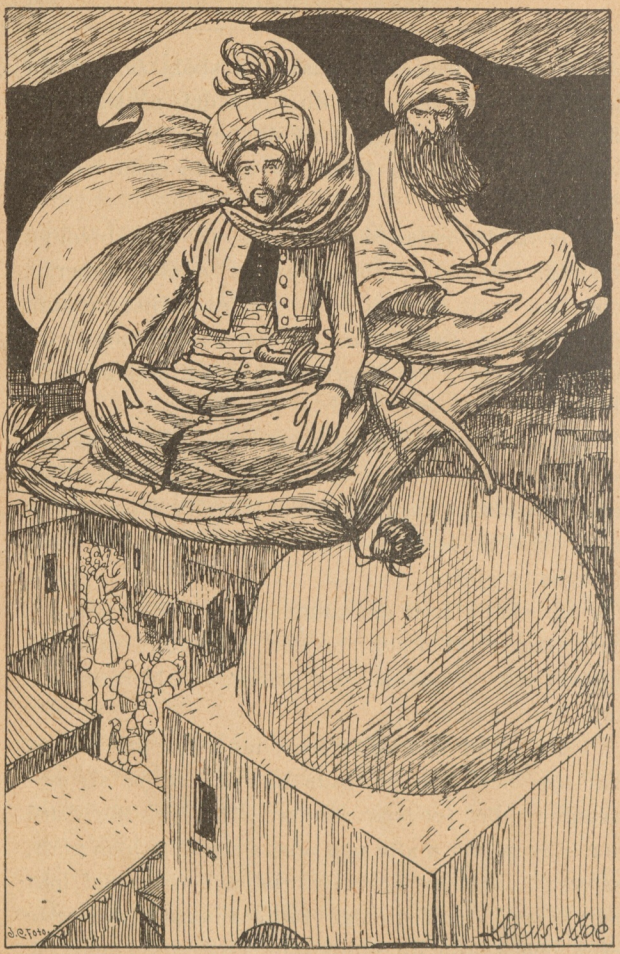

»Och se — strax höjde sig mattan från marken».

han hade så mycket annat att tänka på. Och det enda, som bekymrade honom, var, att han skulle kunna försumma sig och inte passa på tiden vid mötesplatsen. Men äfven i det fallet gick honom allt väl. Oaktadt han på morgonen samma dag, bröderna skulle mötas vid korsvägen nere i Indien, befann sig uppe hos isbjörnarna på Novaja Semlja, så var han likväl på mötesplatsen före de andra och hann röka två pipor utanför det närbelägna värdshuset, innan någon af dem syntes till.

Prins Ali, som ridit åt vänster, hade emellertid på sin resa kommit till hufvudstaden i Persien, utan att han ännu sett något, som kunde vara värdt att köpa. Men i denna stora stad fanns fullt upp med dyrbarheter att välja på, och han gick från morgon till kväll omkring i de prunkande basarerna och fröjdade sina ögon åt alla de kostbara skatter, som där voro hopade.

Han ville dock icke förhasta sig i sitt val, ty ännu hade han godt om tid, och han var rädd, att bröderna kunde välja ändå lyckligare än han.

Då hände det en morgon, när han gjorde sin vanliga promenad genom basarerna, att han hörde en utropare bjuda ut ett litet elfenbensrör, långt som en hand och tjockt som en tumme. Det såg ut att vara något slags tittglas, som barn bruka roa sig med, och priset för denna leksak var tre tusen sekiner.

— Är han galen? frågade Ali de kringstående. Tre tusen sekiner för en sådan småsak!

— Inte var han då galen i går, svarade en af köpmännen. Han är den mest ansedda af alla våra utropare, och förmodligen utmärker sig det lilla röret för någon särskildt ypperlig egenskap, som gör det så dyrt.

Detta utlåtande bestämde Ali för att gå till mannen och titta närmare på hans rör. Denne räckte honom det också helt beredvilligt men hviskade med detsamma i hans öra:

— Det är inte någon vanlig skräpkikare, må ers nåd tro, som bara visar en, hvad som ligger rakt framför näsan på en. Nej pass! Önska er bara att få se någonting, hur långt borta som helst, så skall ni få se.

Prins Ali satte kikaren för ögonen och önskade sig få se sin fader, sultanen. Och tänk, där såg han ögonblickligen den gamle fursten, rask och glad, sittande midt bland sina ministrar, rådgörande med dem.

Ali ryggade baklänges af bestörtning och trodde, att det var en synvilla. Men sedan han ännu en gång tittat i röret, nu med den önskan att få se prinsessan Narunnihar, och äfven varseblifvit henne, roande sig i sällskap med sina hofdamer, märkte han, att röret verkligen var ett underbart ting.

Öfverlycklig tog han utroparen med sig till sin bostad och gaf honom den begärda summan samt dessutom en juvel i present. Mer och inte mindre var den märkvärdiga kikaren värd.

Nu var han då säker på att ingen af hans bröder kunnat hitta på en bättre present åt sultanen, och, nöjd och belåten i vissheten om att få ärfva riket och gifta sig med prinsessan Narunnihar, tänkte han blott på att njuta så mycket som möjligt under återstoden af resan. Men nu behöfde han icke trötta sig med något besvärligt spring hit och dit för att få se saker och ting. Han satt bara stilla i sitt rum, drack läskande drycker och tittade i sitt elfenbensrör, så fick han se all världens härlighet, utan att han behöfde röra ett finger. Och när så årets slut närmade sig, följde han i sakta mak med en karavan, som skulle hem till Indien, och var den andre på mötesplatsen vid korsvägen. Hussein och han hälsade hjärtligt på hvarandra, och så sutto de tillsamman och pratade och rökte pipa, medan de väntade på Achmed.

Denne hade vid skilsmässan, som öfverenskommet var, ridit rakt fram, och efter en tid kom han till den stora staden Samarkand. Där gick det med honom som med hans bröder. Han vandrade omkring och beså alla dyrbarheter, som

bjödos ut i den stora stadens butiker, och blef i valet och kvalet.

Men en morgon, innan han hunnit göra sitt uppköp, passerade en utropare förbi honom, skrikande:

— Köp ett äpple, ett vackert äpple för tre tusen sekiner!

Folket rundt omkring skrattade åt den besynnerlige frukthandlaren, och Achmed, som blifvit nyfiken, gick fram till honom.

— Låt se på ditt äpple! sade han. Det måtte vara en raritet.

Men när han fick det i handen, såg han, att det var konstgjordt, och kände, att det hade en underbar doft.

— Ja, maken till det äpplet får man allt söka efter, sade utroparen. Det är en underdoktor, som har gjort det, och det finns inte den sjukdom, som det inte kan bota. Till och med om den sjuke håller på att draga sina sista andetag, så behöfver han bara lukta ett ögonblick på äpplet för att bli frisk som en nötkärna. Nu är emellertid underdoktorn död och kan inte använda det längre, och hans änka behöfver sälja det för att få bröd åt sig och sina barn.

Det var en ganska nyttig frukt, tyckte prinsen. Men som han hade svårt för att tro, att en sådan mäktig kraft kunde bo i ett konstgjordt vax-

äpple, ville han icke köpa det utan att ha pröfvat dess egenskaper. Och det var utroparen med om att han skulle göra.

Man fick snart reda på att en gammal gubbe låg för döden icke långt därifrån, och prinsen och utroparen begåfvo sig strax till honom med hela folkskocken i släptåg.

Stackaren låg och drog tungt efter andan och kunde icke ens se Achmed, när han stod framför honom, men så fort prinsen hållit äpplet under hans näsa, slog han upp ögonen och reste på sig, och nästa sekund stod han upprätt på sina ben, så frisk och sund som han icke varit på många år.

Då blef Achmed utom sig af glädje. Nu skulle han bli sultan öfver sin faders rike och få gifta sig med sin älskade Narunnihar, ty en sådan present, som han medförde åt sin far, skulle icke hans bröder kunna öfverträffa med all världens klenoder.

Utroparen fick, hvad han begärde, och en pung med guldmynt dessutom. Men Achmed gick ut på vägar och stigar och botade alla sjuka, han träffade på, och öfver allt följdes han af välsignelser och tacksägelser. Och han dyrkades nästan som en gud.

När tiden nalkades för mötet vid korsvägen, slet han sig emellertid lös från alla sina vänner och beundrare och reste hem till Indien igen.

Något försenad hade han dock blifvit, och det var tämligen långt lidet på dagen, då han kom fram till mötesplatsen och såg sina bägge bröder komma emot sig.

Bröderna hälsade hvarandra och språkade en stund hjärtligt tillsamman, men sedan de nu alla voro församlade, kunde de icke längre behålla sin nyfikenhet för sig själfva.

— Ni tycks just inte ha några stora presenter med er! sade Hussein och granskade brödernas packningar.

— Nej, inte du heller, sade Ali. Efter hvad jag kan se, har du ju ingenting nytt annat än den där gamla fula mattan, du sitter på.

— Den ja, svarade Hussein. Jag vill våga mitt hufvud på, att ingen af er har någonting, som går upp emot den.

Och när de andra skrattade åt honom, kunde han inte låta bli att berätta dem om mattans fördolda kraft, fastän han först tänkt att ingenting säga utan förkrossa dem med att uppenbara hemligheten, först då de alla stodo inför sultanen.

Ali och Achmed sågo halft häpna och halft missnöjda ut, men Ali drog snart upp sitt elfenbensrör ur fickan och höll det belåtet framför Hussein.

— Nåja, om det där också skulle vara en klenod, sade han och pekade på mattan, så har

jag allt en här, som inte är en bit sämre. Jag behöfver inte besvära mig med att resa själf, jag, när jag vill ha reda på en sak. Jag tittar bara genom det här lilla röret, så ser jag allt, hvad jag vill.

— Prat! sade Hussein och tog röret.

Och för att pröfva det och komma Ali på skam, önskade han att få se prinsessan Narunnihar, och hvad hon hade för sig.

Men knappt hade han satt synglaset till ögat, förrän han blef likblek, kastade det ifrån sig och slog sig för sitt bröst.

— Ack, mina bröder! utbrast han. Vi ha förgäfves gjort hela denna resa för att slita tvisten, om hvem som skulle bli vår älskade Narunnihars gemål. Om några ögonblick finnes hon icke mera bland de lefvande. Jag såg henne ligga på sitt sjukläger, medvetslös och hvit, och omkring henne stodo sultanen, vår far, och alla hennes slafvinnor, gråtande och väntande på att hon skall draga sin sista suck.

Ali tog upp synglaset från marken, och när han kastat en blick igenom det, blef han lika blek som brodern. Stum räckte han elfenbensröret åt Achmed, och äfven denne satte sitt öga till glaset och såg samma förfärande syn som de andra.

Men han hämtade sig strax från sin bestörtning.

— Om det är, som du säger, sade han till

Hussein, att din matta kan förflytta en, dit man vill, på endast ett par sekunder, så tror jag mig kunna rädda vår dyra prinsessa, ty här har jag ett läkemedel, som kan rycka alla sjuka ur dödens gap.

Och han tog fram äpplet och förklarade i största hast dess underbara egenskaper.

Färgen återvände till brödernas ansikten. De intogos åter af förhoppningar.

— Kom! sade Hussein. Låt oss alla tre sätta oss på mattan! Vi få godt rum.

De trängde ihop sig på den lilla mattbiten. Hussein uttalade högt sin önskan att komma till prinsessan Narunnihar. Och innan de visste ordet af, voro de i hennes rum.

Där visade sig allting vara så, som de sett det genom synglaset. De stego upp från mattan, och de gråtande slafvinnorna, som icke förstodo, hvarifrån de kommit, veko häpna undan för dem, så att de obehindradt kunde komma fram, och i nästa ögonblick stodo de ensamma med den gamle sultanen vid den sjukas bädd.

Utan att ens gifva sig tid att hälsa på sin fader, böjde Achmed sig ned öfver Narunnihar, som låg där orörlig och hvit med endast en svag andedräkt fläktande öfver sina läppar. Darrande af ifver och fruktan, att det skulle vara för sent, förde han äpplet under hennes näsa. Men hon

hade knappast hunnit andas in dess doft, förrän hon slog upp ögonen. En sprittning gick genom hela hennes kropp, och hon satte sig upp i sängen med förundrade blickar.

— Hvarför stån I alla här och gråten? frågade hon. Och hvarför ligger jag här?

Med ett par ord förklarade man saken för henne. Gladjestrålande omfamnade sultanen sina söner, och prinsessan tackade ömt sina kära fosterbröder, som räddat hennes lif.

Men i hela staden blef det en stor fröjd öfver hvad som skett. Fester höllos i alla hus, och de

tre prinsarna hyllades med stormande jubel, hvar de än kommo.

Nästa dag skulle det emellertid afgöras, hvem af bröderna som medfört den bästa gåfvan till sin far och som följaktligen skulle få prinsessan Narunnihar och hela riket. Sultanen sammankallade alla sina ministrar i den stora rådssalen, och sedan han själf satt sig på tronen, lät han Hussein, Ali och Achmed träda inför sig.

— Mina älskade söner, sade han. I hafven alla hemfört de präktigaste gåfvor åt mig, och deras utmärkta egenskaper ha också redan blifvit pröfvade. Men hvem kan säga, hvilken som är den bästa? Visserligen är det sant, att prinsessan Narunnihar har dig, Achmed, att tacka för sitt tillfrisknande, eftersom äpplet räddade henne från en säker död. Men hvad skulle du ha förmått med ditt äpple, om icke Husseins matta kunnat föra dig till henne inom några ögonblick? Hon skulle ha varit död, innan du hunnit fram. Och hvad hade ni haft för nytta af både äpplet och mattan, om icke Alis synrör hade underrättat er om den fara, hvari prinsessan Narunnihar sväfvade? Ni hade icke vetat af den, förrän ni kommit hit och funnit henne död. Således, mina kära barn, är det äfven denna gång omöjligt för mig att rättvist döma emellan er och säga, hvem som mest förtjänat att erhålla prinsessan Narunni-

har och riket. Vi måste återigen hitta på ett nytt sätt.

Han höll en stund grubblande sitt hufvud i sina händer men såg sedan upp med en ljusning i sitt ansikte.

— Det finns ingen annan råd, sade han, än att vi få anställa pristäflan mellan er. I morgon skola vi allesamman samlas på den stora slätten utanför staden, och där skall jag låta gifva er hvar sin pil och båge. Den, som skjuter sin pil längst, han skall få prinsessan Narunnihar och riket.

Med detta förslag voro äfven prinsarna nöjda, ty de måste ju erkänna, att ingen af dem hade större rätt än de andra att räknas för den, som hemfört den bästa klenoden.

Morgonen därpå samlades de således alla på den stora slätten. Sultanen med sitt hof satt på en läktare, och en väldig folkmassa hade också dragit ut ur staden för att åse den viktiga prisskjutningen.

Hussein var den, som sköt först. Han spände sin båge med kraftig arm, och hans pil flög långt öfver slätten, så att alla trodde, att det skottet icke kunde öfverträffas.

Sedan kom Ali i tur. Men när hans pil flög i väg, såg man genast på farten, att den skulle gå ännu längre, och mycket riktigt hittades den äfven ett långt stycke bortom Husseins.

Nu återstod det endast för Achmed att pröfva sin lycka. Han spände bågen, och pang — flög pilen upp i luften med ännu större fart, än bröderna förmått gifva sina. Men det underliga var, att den aldrig sänkte sig. Så långt människornas ögon kunde följa den, flög den rätt öfver fältet, och ingen såg, när den slog ner.

Alla, både borgare och bönder, hofmän, ministrar och prinsar, ja själfva sultanen, rusade emellertid i väg för att leta efter den. Men fastän den var målad i prinsens färger, rödt och guld, och följaktligen borde synas mycket lätt, var det alldeles omöjligt att finna den. Man sökte i flera timmar, men när allt hopp var ute, återvände man slutligen till staden för att, innan dagen var till ända, fira prinsessan Narunnihars bröllop med prins Ali, ty han var nu segervinnaren, eftersom prins Achmeds pil icke kunde komma till rätta. Nog hade hvar och en sett, att den flugit längre än de andra, men när den var borta, kunde den ju icke tagas med i räkningen.

Och så var det, som det var. Prins Ali fick prinsessan Narunnihar. Det var ödet, som velat så ha det.

Men hvarken Hussein eller Achmed hade någon lust att vara med om bröllopshögtidligheterna och glädja sig åt den lycka, som gick dem förbi.

Hussein begaf sig samma dag upp i bergen

»Han spände bågen och — pang! — flög pilen upp i luften.»

till dervischerna och blef en helig man såsom de. Och Achmed satte sig upp på sin häst för att åter bege sig ut i världen.

Hvart det bar, var honom likgiltigt, blott han slapp stanna kvar i sitt fädernesland, där hans förhoppningar så grymt blifvit besvikna. Men så föll det honom in, att han likaväl kunde fortsätta att leta efter sin försvunna pil som att taga sig för någonting annat. Och han lät hästen springa i samma riktning, som pilen tagit, under det hans blickar sökte den rundt omkring på marken.

Sedan han ridit hela fältet till ända utan att ha funnit den, kom han till en skog, och ehuru det var ännu otroligare att finna den där, red han likväl fortfarande rakt fram spejande åt alla håll.

Efter en stund befann han sig emellertid helt oförmodadt framför en hög bergvägg, och där på den stenbundna mossan låg hans guldröda pil.

Med ett hopp var han ur sadeln, tog upp pilen och undersökte den. Spetsen var böjd, som om den stött emot något hårdt. Säkert hade den studsat mot klippan.

Men så långt hade aldrig en pil flugit förr, afskjuten af människohand. Och Achmed stod länge grubblande öfver detta underbara skott, då han upptäckte, att i berget funnos en mängd konstiga hålor, som han fick lust att undersöka. Sedan han varit inne i flera utan att ha funnit nå-

got märkvärdigt, öfverraskades han likväl slutligen af att i en af dem träffa på en dörr af järn.

Han sköt på den och märkte då, att den endast stod på glänt. Den öppnade sig till en halfmörk gång, och nyfiken att se, hvart denna ledde, steg Achmed in och vandrade fram mot en ljusstrimma, som lyste längst borta i dunklet. Snart var han framme vid strimman och såg, att den trängde ut genom ännu en järndörr, som äfven stod på glänt.

Men då han stötte upp denna dörr, blefvo hans ögon så bländade, att han måste betäcka dem med handen och icke förmådde se upp på flera sekunder.

Då han något vant sig vid ljuset, upptäckte han emellertid, att han befann sig i en lustgård, så härlig, att han aldrig kunnat tänka sig dess like. De höga träden sträckte sitt fina, susande löfverk mot en himmel, som icke hade någon sol men själf lyste med ett klart, strålande skimmer, som växlade i färg och kastade olika dagrar af skärt, violett och gult öfver den förtrollande nejden. Undersköna blommor växte långt uppåt trädstammarna och utsände sina ljufliga dofter med vindarna, och gräset låg som den lenaste sammetsmatta, aldrig trampad af några fötter.

Men det vackraste af allt var ett hvitt marmorpalats, som reste sig i en öppning mellan

träden. Dess kupoler glimmade som stora månar. Dess spetsar skeno som eldstrålar, och på den breda trappan med balustraderna stod en flock unga flickor i skära, hvita kläder.

Medan Achmed förundrad fäste sina blickar på deras luftiga gestalter, veko de emellertid sakta åt sidan, och ur deras midt trädde en uppenbarelse, som mer än allt det öfriga väckte hans häpnad och beundran.

Det var en ung, utomordentligt skön kvinna. Prinsen kunde icke taga sina ögon ifrån henne. Under det hon steg ned från trappan och kom emot honom, var det, som om allt det härliga omkring henne mattades och slocknade, och hon ensam strålade och fanns till.

— Välkommen, prins Achmed! sade hon, i det hon räckte honom handen med ett småleende.

Ännu mera öfverraskad bugade sig prinsen till jorden.

— Hur vet du mitt namn? frågade han. Hvem är du?

— Skulle jag inte veta ditt namn, jag, som känt dig så länge? svarade hon och smålog åter. Ser du inte, hvem jag är?

Prins Achmed letade i sitt minne, under det han oafvändt betraktade henne, och allt tydligare förekom det honom, att han sett henne förut.

Jo, nu visste han, att han gjort det. Hvar

natt under en lång tid hade han sett henne i drömmen. Och där stod hon nu lifslefvande framför honom, långt skönare än Narunnihar, som han drömt om vaken, långt skönare än någon mänsklig varelse kunde danas.

Och en sådan var hon nog inte heller. Såsom hennes kunde ingen människas ögon stråla, så genomskinligt hvit och skär var ingen kvinnas hy, och så sväfvande ingen flickas gång.

— Du är en fe, sade han, i det han föll på knä och kysste hennes kjortelfåll.

— Ja, prins Achmed, jag är feen Paribanu, sade hon. Osynlig har jag följt dig, hvart du gick. Det var jag, som lät bjuda ut mattan åt Hussein, synröret åt Ali och det konstgjorda äpplet åt dig. Och det var jag, som fattade din pil i flykten och gaf den fart, så att den flög ända bort till klippan härutanför.

— Och hvarför gjorde du det? frågade Achmed.

Återigen smålog hon.

— Ser du inte, att jag liksom pilen bär dina färger, rödt och guld?

Jo, nu såg Achmed det. Hennes dräkt var som en rosenröd sky, och kring halsen bar hon ett halsband af gyllene stjärnor. Och med detsamma han såg det, smälte sorgen öfver hans förlorade brud, prinsessan Narunnihar, bort ur hans hjärta. Han mindes henne icke längre.

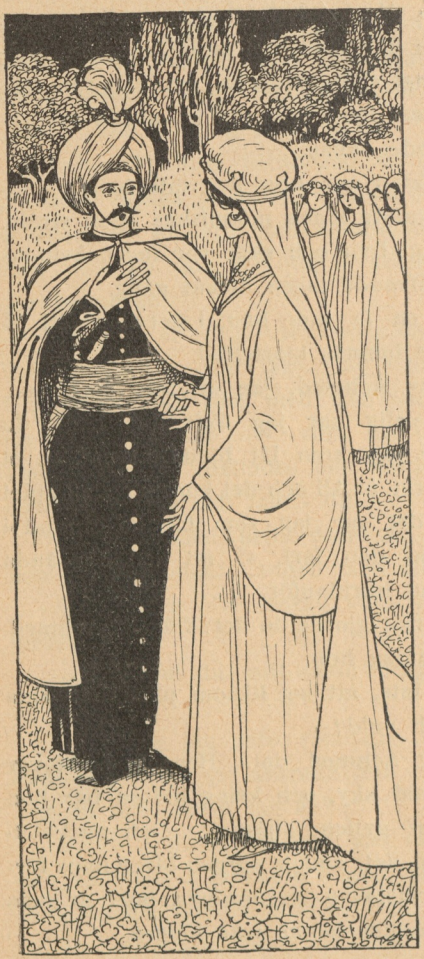

Men Paribanu tog hans hand och förde honom in i det hvita marmorpalatset, medan tusentals silfverklockor började ringa, feerna sväfvade omkring dem och små flygande andeväsen öppnade dörrarna. De gingo från sal till sal, den ena högre och mera glänsande än den andra. Men till sist kommo de till en, som var helt olik de föregående.

Alla väggarna voro öfverspunna med

ett nätverk af lefvande rosengrenar, som blommade med härliga ljusröda rosor. Och midt i taket, dit grenarna sträckte sina vackraste slingor, bildade de liksom en krona. Och i den blommade rosorna rikast och störst.

Under denna krona stannade feen med prins Achmed, och alla hennes hvita tärnor ställde sig omkring dem.

Då lyfte hon hans hand till sitt bröst och frågade honom, om han ville bli hennes gemål och härska med henne öfver hennes ferike. Och han drog hennes hand tillbaka till sig, lade den på sitt hjärta och svarade »ja», under det hela hans själ uppfylldes af lycka.

Men i samma ögonblick löste sig alla rosorna ur den grönskande kronan, regnade ner öfver Achmed och Paribanu och fäste sig vid deras dräkter och hår, utan att en enda föll till golfvet. Och öfversållade af rosor fortsatte de sin väg in i den stora festsalen, där långa dukade bord dignade under guldkandelabrar och präktiga rätter, och den ljufvaste musik tonade bakom palmer och pelarrader.

Så firades deras bröllop i feernas rike.

Men efter den dagen lefde Prins Achmed lycklig och sorglös hos sin gemål Paribanu. Världen utanför med dess sorger och bekymmer hade han alldeles glömt.

* * *

Hans far, den gamle sultanen, hade däremot icke glömt sin bortreste son.

Achmed var hans älsklingsbarn, och många voro de tårar, han fällde i ensamheten, då han undrade, hvad som blifvit af sonen, och tänkte på att han kanske aldrig skulle få se honom mer. Hans sorg tilltog för hvar dag, som gick, så att hans omgifning till sist började frukta för, att den skulle lägga honom i grafven.

Då kom storvisiren att erinra sig en gammal trollkvinna, som han hört mycket talas om, och som sades vara bevandrad i hemliga konster. Kanske hon skulle kunna gifva något besked om prins Achmed? Han föreslog sultanen att skicka efter henne och, lifvad af förhoppningar, lät denne hämta henne redan samma kväll.

Men när den gamla häxan fick höra, hvad det var fråga om, sade hon, att hon icke kunde gifva något svar, förrän hon fått rådfråga sina trollböcker. Och så gick hon hem till sig och bläddrade i sina luntor från pärm till pärm, och när hon dagen därpå kom tillbaka till sultanen, hade hon nyheter att förkunna.

— Stormäktigste herre och sultan, sade hon, din son, prins Achmed, lefver. Så mycket har jag sett af mina böcker. Men hvar han är, kan jag icke säga. Det tycks likväl, som om han glömt både sin far, sina bröder, sin hjärtans kär

och sitt fädernesland och icke har en tanke på att vända tillbaka.

Vid början af detta tal hade sultanens ansikte klarnat upp, men vid slutet förvred han det i tusen rynkor.

— Skäms du icke, din leda trollpacka, skrek han, att komma och ge mig sådana underrättelser! Lika gärna kunde du då säga mig, att han är död, för det kan vara just detsamma, om jag ändå aldrig får se honom mer. Gå genast hem och tänk ut något medel att få honom hit, annars hugger jag nacken af dig.

Därmed fick trollkvinnan gå. Och hela natten satt hon inne i sin stuga och slog och bläddrade åter i sina trollböcker. Men framåt morgonen gick hon ut och plockade en hand full vissna löf, hvarefter hon ställde sig vid spiseln och kokade en häxesoppa, som hon sedan stänkte öfver de torra löfven, under det hon frammumlade en lång ramsa med trollformler.

När så tiden var inne för sultanens mottagning, begaf hon sig ånyo till honom och lämnade honom de bruna löfven, som icke sågo ut att vara annat än vanliga, affallna höstlöf.

— Nu, nådigaste herre och sultan, sade hon, har jag gjort mitt bästa. Om du tar dessa löf och strör dem för himmelens vindar med uppmaning att gå och hälsa din son, så tror jag nog,

att något af dem skall hitta honom.

Denna trös gjorde sultanen mycket glad. Han lät genast gifva trollkäringen tusen sekiner, och därefter gick han ut på den stora slätten utanför staden och öppnade sin hand, hvari de torra löfven lågo.

— Gån och hälsen min son Achmed och bedenhonomtänka på sinfader,sade han, i det han böjde hufvudet och blåste på bladen.

Först flögo alla löfven om-

kring i en lustig ringdans, men sedan skilde de sig åt, foro fram och tillbaka öfver marken som vädrande hundar och satte slutligen i väg med en förfärlig fart, hvart och ett åt sitt håll.

Ett af dem råkade då in på samma väg som prins Achmed ridit, när han sökte efter sin pil, och som det hade åtskilliga stänk af trollkäringens häxesoppa på sig, så var det ett slugt löf och kunde följa ett spår bättre än den bästa jakthund. Det flög rakt fram till berget, hvaremot pilen studsat, snodde in i bergshålan med järndörren, och som denna händelsevis åter stod på glänt, listade det sig in genom en springa och trillade fram genom gången, där det lade sig att vänta på tillfälle att komma in.

Och när så en af feerna öppnade den innersta dörren för att köra ut en vilsekommen humla, som förirrat sig in i feernas rike, passade det lilla löfvet på att smyga sig in. Ingen såg det, och där rullade det omkring på gräsmattorna, tills det stannade framför prins Achmed, hvilken låg utsträckt under två höga träd och betraktade de brokiga fåglarna, som sjungande flögo fram och tillbaka mellan grenarna.

Nästa gång han gjorde en rörelse, rasslade det torra bladet mot hans hand, och förvånad spratt han till, ty något torrt och visset af hvad slag som helst fanns icke till i feernas rike.

Han tog löfvet mellan sina fingrar och betraktade det. Det påminde honom om den yttre världen, där allting åldrades och dog, och ingenting var evigt ungt som här. Blommor, träd och gräs blomstrade upp och förgicks, och så var det äfven med djur och människor därute.

Plötsligt kom han att tänka på sin far. Också han blef äldre och äldre och skulle dö en dag. Kanske skulle han aldrig få se honom mer? Och med ens tyckte han, att bladet hviskade:

— Min käre son, hvarför är du så långt borta från mig?

Prins Achmed sprang upp och började gå af och an. Han fick ingen ro för tanken på sin far, och när hans gemål Paribanu kom sväfvande emot honom öfver gräsmattan, såg hon genast på hans mörka panna, att något bekymrade honom.

— Det måste ha kommit till dig tankar därutifrån världen, ty här ha vi bara glada tankar, sade hon.

Och då fick prinsen lof att erkänna, att han gick och längtade efter sin far.

— Nå, så res då till honom! återtog Paribanu. Jag vill visst inte hindra dig från att träffa dina närmaste. Nämn bara ingenting om mig, och röj icke din vistelseort, ty då vilja de komma hit, och de passa icke här i vårt rike.

Lycklig öfver att få sin önskan uppfylld tackade

Achmed henne på det varmaste. Och morgonen därpå iklädde han sig en af sina präktigaste drägter och steg upp på en ädel guldbetslad springare, som tillika med ett lysande följe af ferikets innevånare väntade honom utanför klipporten.

Inom en timma hade han ridit ur skogen och sprängde öfver slätten mot staden och sin faders slott. Men folket, som strömmade till från alla håll vid åsynen af den glänsande skaran, kände igen honom och uppgaf höga jubelrop. Och då hästhofvarna stampade på palatsets gård, kom sultanen utskyndande och tryckte darrande af glädje sin älskade son i sin famn.

Stora festligheter tillställdes till hans ära, och man kunde icke ha firat en främmande kejsare på ett värdigare sätt. Men under hela tiden brann sultanen af nyfikenhet att få höra Achmeds historia, hvarifrån han kom, och hvad som händt honom. På alla frågor svarade han emellertid undvikande, och icke förrän sultanen blef misslynt och anklagade honom för brist på sonligt förtroende, kunde han förmås att gifva ett tydligt besked.

Då berättade han om hur han ridit bort för att söka sin försvunna pil, och hur han funnit den med böjd spets nedanför det höga berget, flera timmars ridt från stället, där den skjutits af. Men sedan slutade han hastigt sin berättelse och föll på knä för sin höge fader.

— Begär icke att få veta mer, sade han, ty jag är bunden af ett tysthetslöfte. Och om du vill, att jag åter skall komma hit, så måste du låta mig behålla min hemlighet.

Efter denna förklaring envisades den gamle sultanen icke längre utan nöjde sig med att se sin son hos sig friskare och gladare än förr. Och när Achmed ett par dagar senare tog afsked, bad han honom komma snart igen och lofvade, att han icke vidare skulle bli plågad med några frågor.

Så förflöto åter veckor och månader, under hvilka Achmed lefde i ostörd lycka hos sin gemål. Men så fort Paribanu såg, att hans panna ånyo fördystrades af längtan efter fadern och hemmet, var hon den första att föreslå ett nytt besök. Detta följdes af andra, och på detta sätt hände det sig allt oftare, att prins Achmed gladde den gamle sultanen med sin närvaro.

Allting skulle också ha varit godt och väl, om icke sultanen haft ett par illvilliga rådgifvare vid sin sida. Men storvisiren hade alltid haft ett horn i sidan till Achmed, därför att denne en gång gjort narr af hans långa näsa, och öfverceremonimästaren tålde icke prinsen, för att han aldrig velat lära sig att bocka sig djupt nog. Och dessa två herrar började nu så småningom att slå sina kloka hufvud ihop och tyda ut Achmeds visiter

och vänlighet mot sin fader till det värsta. En dag hade de så fått sin historia färdig, och så gingo de till sultanen med den.

— Allernådigste herre och sultan, sade storvisiren, hvem vet, hvad din son Achmed egentligen vill här med sitt lysande följe? Kanske är det hans mening att ställa sig in hos folket för att sedan en vacker dag komma och öfverrumpla dig och ta både ditt lif och ditt rike.

— Ja, han spionerar då bestämdt, sade ceremonimästaren. Han måste alldeles säkert ligga på lur någonstans här i närheten, för när han kommer hit med sin svit, finns det icke ett dammkorn på dräkterna, och hästarna äro hvarken löddriga eller svettiga.

— Å, skäms med er, utbrast sultanen, hur vågar ni träda inför mina ögon och svärta ner min egen högtälskade son? Bums in i tornet med er!

Och både storvisiren och ceremonimästaren blefvo belagda med skramlande kedjor och låstes in i tornet. Men när sultanen blifvit ensam, började han fundera på deras ord, och efter ett par dagar släppte han ut dem igen för att få höra närmare, hvad de menat med, hvad de sagt.

Och då kunde de minsann prata. De göto så mycket gift i sultanens öron, att det snart gick honom in i blodet, och han undrade allt mer och mer, om allt detta kunde ha någon grund.

Till sist skickade han åter efter den gamla trollkäringen.

— Hör nu på, din gamla häxa! sade han. Du vet, att jag kan både straffa och belöna. Tag nu dina konster till hjälp och laga, att du kan skaffa mig reda på, hvar min son Achmed har sin vistelseort, och hvad han har för afsikter med att komma hit så ofta. Lyckas du, skall du få en riklig belöning; lyckas du inte, så låter jag hugga nacken af dig.

Med det beskedet fick trollkvinnan vara nöjd, och hon gick hem och satte sig att titta och slå i sina trollböcker hela nätterna och halfva dagarna också. Ingenting hittade hon likväl, som kunde hjälpa henne i hennes förehafvande, och så beslöt hon sig för att hjälpa sig själf med sitt eget goda förstånd.

Nästa gång, prins Achmed hälsade på sin fader, tog hon reda på, när han skulle fara hem igen, gick så bort till berget, hvaremot pilen hade studsat, och gömde sig bland bergsskrefvorna, ty hon anade, att det var någon hemlighet med den där klippan, eftersom Achmed hade slutat berättelsen om sina äfventyr, just när han funnit pilen, som flugit så otroligt långt, att den stannat vid klippans fot. Hon hade skaffat sig en sådan bra plats, att hon kunde se åt alla håll rundt omkring sig utan att själf bli sedd, och där låg hon nu och bidade timme efter timme.

Ändtligen fick hon också lön för sin möda. Hästtramp hördes allt närmare, och snart sprängde Achmed med sin ryttarskara fram mellan träden och red ända intill klippan.

Trollkvinnan sträckte fram halsen ur sitt gömställe för att riktigt noga taga reda på, hvart de togo vägen, men som i en blink voro de alla försvunna.

Då smög hon sig ut och började undersöka klipphålorna. Det hade förekommit henne, som om ryttarne försvunnit i en af dem, och hon synade uppmärksamt hvarenda en, men förgäfves. Icke ett spår såg hon af hvarken hästar eller folk. Och det var helt enkelt därför, att järnporten var så beskaffad, att den icke kunde ses af kvinnoögon.

Hon måste gå hem igen och berätta sultanen det lilla, hon fått reda på, men försäkrade honom på samma gång, att hon icke skulle sluta sina efterforskningar, förrän hon kände till hela hemligheten. Och sultanen blef så belåten, att han som en liten uppmuntran skänkte henne en stor diamant. Prins Achmed hade emellertid nu börjat besöka sin fader regelbundet en gång i månaden. Trollkvinnan visste därför, hvilken dag han skulle anträda sin nästa färd och begagnade sig däraf för att bygga upp en förslagen plan.

Samma morgon, hon väntade, att han skulle

komma, begaf hon sig åter bort till klippan, hvarigenom hon sett honom rida in, och satt tålmodigt och väntade, tills hon hörde ljudet af hästtraf och röster. Då kastade hon sig ned midt öfver stigen, där de ridande skulle fram, och upphäfde det ena jämmerropet efter det andra.

Hvad hon hoppats på, inträffade också. Achmed, som red i spetsen för sin trupp, stannade, när han fick se den jämrande kvinnan, som vred sig vid hans fötter. Och som han alltid var snar till medlidande, steg han af hästen, reste upp henne och frågade, hvad som fattades henne.

— Oj, oj, oj! kved hon och låtsades, som om hon knappt kunde stöda på fötterna. Jag skulle gå till staden och köpa lin, men jag hade inte gått halfvägs, förrän jag blef så sjuk, så sjuk, så sjuk så . . . Och här finns inte en stuga att komma in i . . .

Genast gick Achmed helt beskedligt i fällan.

— Min goda kvinna, sade han, du är inte så långt från skydd och hjälp, som du tror. Försök att hålla dig uppe, så skall en af mina tjänare taga dig bakom sig på hästen och föra dig till ett ställe, där du skall bli väl vårdad och snart känna dig kry igen.

Hon vacklade och ställde sig fortfarande som mycket sjuk. Men Achmed lät lyfta upp henne på en af hästarna och vände tillbaka med henne

in i hålan, genom gången och så in i själfva feriket, där Paribanu genast kom emot honom, öfverraskad att få återse honom så snart.

— Min älskade gemål, här kommer jag till dig med en stackars sjuk kvinna, som höll på att dö härutanför, sade Achmed.

Och han bad henne taga vård om henne, ty han visste ju, att fedrottningen ägde förmågan att återkalla hvem hon ville till hälsan och lifvet.

Paribanu log och befallde två af sina tärnor att taga hand om den gamla kvinnan, men sedan de gått, höjde hon fingret halft hotfullt, halft skämtsamt mot Achmed.

— Jag har ju varnat dig för att släppa någon från yttervärlden hitin, sade hon. Denna gamla gumma kommer att vålla dig obehag, var säker på det. Men var lugn, jag skall nog göra, hvad jag kan, för att hjälpa dig.

Därmed lät hon Achmed åter vända om, och han for i sporrsträck till sin faders slott.

Men under tiden låg den gamla trollpackan på en bädd af sidenkuddar i ett af fepalatsets vackra gemak, låtsade sig vara mycket sjuk och lät traktera sig med lifsvatten af de två tärnorna.

När hon så druckit sitt tredje glas, klippte hon till med ögonen och reste sig upp, alldeles som om hon helt hastigt blifvit bättre. Och så började

hon tacka sina vårdarinnor och språka om allt möjligt.

Hon kunde inte nog prisa det präktiga slottet och skulle ha reda på hvem dess härskarinna vore och om prins Achmed verkligen var hennes gemål.

Och hur hon lade sina ord, så fick hon verkligen besked om så mycket hon ville veta, och hon vandrade till och med omkring i sällskap med de två tärnorna och beså omgifningen kring palatset.

— Ack, ack, ack! sade hon och krumbuktade sig för sina följeslagerskor. Hvad här är vackert! Det är ju som i riktiga paradiset! Men nog är det bra litet! Hur kan ett så fint herrskap som prins Achmed och drottning Paribanu nöja sig med ett så obetydligt rike?

— Å, vilja de ha större, så skaffa de sig nog, sade tärnorna, som visste, att deras härskarinna kunde göra allt, hvad hon ville.

Trollkvinnan kastade en hvass blick på dem, och, elak och ond, som hon var, uttydde hon deras ord på sitt eget sätt.

— Ja, nog vet jag, hur de ämna bära sig åt för att få det större, tänkte hon.

Och så låtsade hon sig vara rask och frisk som en nötkärna, tackade så grufligt mycket för sig och bad att bli utsläppt igen.

»Hvad här är vackert! Det är ju som i riktiga paradiset!»

Tärnorna öppnade genast dörren till gången för henne, följde henne genom den och stötte äfven upp järnporten. Hon stod åter ute i det fria, och när porten smällde igen bakom henne, såg hon ingenting annat än kala klippväggarna, hvart hon än vände sina ögon. Men utan att förlora någon tid skyndade hon hem till staden och gick upp och bad att få tala i enrum med sultanen och hans rådgifvare, storvisiren och ceremonimästaren.

För dem dukade hon upp sin historia och slutade med att tala om hur litet feriket var och hvad tärnorna sagt om sin härskarinnas makt att göra det större, närhelst det behagade henne.

Då började storvisiren och ceremonimästaren att se på hvarandra med stora ögon. De fingo genast samma misstankar som trollkvinnan.

— Hvad var det vi sade! ropade de till sultanen. Nu kan man då tydligt och klart se, hvad prins Achmed har för afsikt med sina täta besök. Hans fina gemål, den där feen, har naturligtvis öfvertalat honom att ställa sig in hos folket och lägga ut en fälla för dig för att beröfva dig ditt rike och göra sitt större.

Sultanen blef förskräckt. När de där kloke herrarne trodde så säkert på att han var utsatt för förräderi, så hvad skulle han göra annat än tro så med? Och han bad dem helt ängsligt att finna på något råd, hvad han skulle taga sig till.

— Prinsen är lyckligtvis här nu. Slå honom i järn och sätt honom i tornet! sade de båda rådgifvarne.

Men då upphof trollkvinnan sin röst och bad att få säga ett ord.

— Allernådigste herre och sultan, sade hon, jag ber dig betänka, att, om du fängslade prins Achmed, så måste du äfven taga hans följeslagare till fånga, så att de icke rida med bud till sin härskarinna. Men de äro andar och kunna i hvilken stund som helst göra sig osynliga och vända tillbaka dit, hvarifrån de kommit. Paribanu måste i alla händelser få veta, hvad som skett, och hennes hämnd kunde bli fruktansvärd. Nej, då vet jag ett bättre sätt att befria dig från prinsen. Säg honom, att du känner till hans förhållanden, och bed honom, att han, som bevis på sin gemåls öfvernaturliga makt, uppfyller vissa önskningar, som du har att förelägga honom. Men de önskningarna måste vara så svåra, att det blir omöjligt för Paribanu att uppfylla dem, och då skäms prinsen att komma tillbaka med oförrättadt ärende, och på så sätt blir du honom kvitt.

Detta förslag behagade sultanen utomordentligt väl, ty om hans son också vore brottslig, ville han ogärna göra honom något ondt. Han gaf trollkvinnan en riklig belöning för hennes tjänster och

satte sig sedan tillsamman med storvisiren och ceremonimästaren att hitta på några riktigt ovanliga önskningar, som till och med den allra skickligaste fe icke skulle kunna uppfylla.

Efter några timmars öfverläggningar trodde han sig också ha funderat ut något bra och lät kalla till sig sin son Achmed.

— Mitt kära barn! började han. Du har icke velat anförtro mig något om ditt nuvarande lif, och eftersom du önskat vara hemlighetsfull, så har jag icke vidare frågat dig om dina angelägenheter. Men nu är det så, att jag i alla fall från säkraste håll fått reda på hur du har det. Och det gläder mig mycket, att du är gift med en så mäktig och god fe, som din gemål Paribanu säges vara. Emellertid kan jag ju icke vara fullt säker på att hon är så utmärkt, som det sägs, ty jag har ju icke sett något bevis på det. Och jag ville därför be dig att stilla min faderliga oro för dig genom att utbedja mig, att hon ger mig ett prof på sin makt och välvilja och uppfyller ett par små önskningar, som jag tänker framställa.

Achmed blef både bedröfvad och förargad, ty han märkte nog, hur det förhöll sig, och att trollkvinnan skvallrat, men han behärskade sig dock, och eftersom hans fader nu en gång fått veta, att han var gift med en fe, så bad han honom framkomma med sina önskningar.

— Då ville jag för det första, att du skaffar mig en kruka med lifsvatten, för det andra att du ger mig ett tält, som är så stort, att hela min krigshär kan rymmas uti det, men ändå så litet, att jag kan hålla det i min flata hand, och för det tredje att du i ditt följe för med dig en dvärg, som blott är en aln lång, men har ett trettio alnar långt skägg och en promenadkäpp af järn, som väger fem hundra skålpund.

Det var icke litet begärdt det där, och Achmed blef ännu dystrare i hågen än nyss. Men han var en vördnadsfull son och kunde därför icke säga sin far, huru orimliga och opassande dennes önskningar voro.

Han steg endast upp, tog afsked och sade, att han skulle framföra budskapet till sin gemål och komma tillbaka med hennes svar, om hon hade något att ge. Det var allt, hvad han kunde göra. Men när han åter satt hemma hos Paribanu, skämdes han så öfver sin fars djärfhet, att han icke kunde få fram ett ord, så fort han skulle börja att omtala hans önskningar.

— Säg ut, jag ser ju, att du har något på hjärtat! sade till sist hans gemål, som kunde läsa alla hans tankar.

Och så berättade han ändtligen alltsammans, ehuru med ängslan att den goda feen skulle vredgas på hans far.

Men hon bara log, när han bad henne icke vara ond på honom.

— Asch, det är inte din far, som har hittat på det här, svarade hon. Eftersom jag kan göra mig osynlig, så får jag lätt reda på mer än andra, och jag kan säga dig, att det är hans elaka rådgifvare, som bära agg till dig och därför ha tänkt ut alltsammans för att förödmjuka dig, så att du inte skall komma tillbaka till hofvet. Men vänta bara, det blir kanske de, som få stå där med skammen!

Achmed gaf till ett utrop af glädje och förvåning. Var det verkligen möjligt, att hon skulle kunna uppfylla alla de orimliga önskningarna? Hur hög tanke han än haft om sin gemål, hade han likväl icke trott henne äga en sådan makt.

— Å, det är ju en småsak, sade hon. Af lifsvatten har jag ju en hel springbrunn full. Och sådana där tält, du talar om, ligga dussinvis i min förrådskammare. Svårare hade det blifvit att få tag i en dvärg, som inte var mer än en aln lång, hade ett trettio alnar långt skägg och begagnade en promenadkäpp af järn, som vägde fem hundra skålpund. Men till all lycka har jag just en bror, som uppfyller alla dessa villkor, och jag skall strax kalla hit honom.

Hon steg upp och tog i sin hand en silfverhammare, som med en tjock guldkedja var fästad

vid väggen, slog sju slag i muren och stod sedan och väntade.

— Han bor hundra mil djupare in i berget än vi, återtog hon, och är mycket människoskygg. Därför har du inte sett honom ännu. Men han kommer alltid, när jag vill honom något.

Knappt hade hon uttalat dessa ord, förrän hela palatset började skälfva. Ett åsklikt dån hördes närma sig, och på en gång delade sig den stora väggen.

— Hvad vill du mig? frågade en liten varelse som stod midt i öppningen och på pricken motsvarade beskrifningen af den dvärg, sultanen ville se i Achmeds följe.

Men hans ögon rullade vildt, när han fick se Achmed, och han höjde sin järnstång, som om han velat slå till honom.

— Var inte rädd! sade Paribanu till prinsen. Min kära bror Schaibar är litet häftig till lynnet, men bara man inte retar honom, så är han from som ett lamm.

Därpå sade hon Schaibar, att Achmed var hennes gemål, och då blef denne strax blid och steg helt fryntlig in i rummet, under det väggen slöt sig bakom honom af sig själf.

De satte sig nu alla tre tillsamman och började på att tala om Achmeds angelägenheter och

sultanens önskningar. Och de båda svågrarna blefvo snart goda vänner.

Schaibar lofvade, att han gärna skulle följa med prinsen för att visa sig för sultanen och dessutom läsa lagen både för honom och de andra.

Dagen därpå satte sig sålunda Achmed upp på sin präktiga guldbetslade hingst och sprängde bort genom skogen, följd af en ryttarskara, som var dubbelt så stor och dubbelt så lysande som den han annars brukade föra med sig till sin faders hof. På ena sidan om honom red en tjänare med krukan, innehållande lifsvattnet, och på den andra sidan en annan tjänare, hållande det hopvikna tältet.

Men bakom honom, instucken bland ryttarne, trafvade Schaibar på sin lilla häst, så väl gömd, att ingen förbigående kunde se honom.

Utkomna på fältet behöfde de emellertid icke rida ända in i staden, ty strax utanför den satt sultanen på en läktare, omgifven af hela sitt hof och oräkneliga folkskaror. Det var nämligen så, att det var en stor festdag, den gamle sultanens egen namnsdag, och alla trupperna skulle defilera förbi honom ute på den stora slätten för att ära och hylla honom.

Då Achmed kom galopperande med sina följeslagare, veko likväl soldaterna åt sidan, och han stannade alldeles under läktaren, där hans fader satt.

Denne reste sig helt öfverraskad. Han hade knappast trott sig få se honom mer, och så kom han till på köpet så här snart! Den gamle mannen blef så förlägen, att han inte en gång visste, hur han skulle ta emot honom.

Men Achmed talade i hans ställe.

— Här, dyre fader, har du lifsvattnet, sade han.

Lifsvattnet bars fram i sin kruka och ställdes bredvid sultanen, som fick brådtom med att profva det på några döda flugor, som lågo strödda på marken. Och se, flugorna ristade på sig och flögo muntert omkring. Det var således ingenting att kinka på den saken.

— Och här har du tältet, fortsatte Achmed.

Tjänaren nummer två kom fram med den hopvikna lilla tingesten och lade den i sultanens hand. Denne vecklade upp den och såg, att det mycket riktigt var ett litet tält, som kunde stå i hans flata hand. Han började draga på det, och se, det blef allt större och större. Generalerna måste fram och hjälpa honom, och när det kom ner på marken, togo hofherrarne också uti hvar och en i sin kant. Och se, det lät töja sig hur mycket som helst! Snart var det alldeles tillräckligt för hela krigshären, och ändå var det god plats för många därtill.

Alltså var det ingenting att anmärka på det heller.

— Nå, men, sade sultanen och såg sig omkring med en skymt af hopp, att Achmed ändå icke kunnat uppfylla alla önskningarna, men dvärgen, den har du i alla fall inte med dig.

— Har han inte? skrek i detsamma en gäll röst, och med armbågsknuffar till höger och vänster sprang den lille dvärgen upp på trappan.

Och där stod han med sin järnstång i handen och sitt skägg viradt hvarftals kring midjan och bligade argt på sultanen.

— Det var mig en liten lustig best, sade denne och kunde inte låta bli att skratta.

Schaibar gnisslade med tänderna men lade band på sig och teg.

— Jag undrar, om det här skägget är äkta, sade storvisiren och nöp i det.

Schaibar gnisslade ännu värre med tänderna och rullade med ögonen men teg fortfarande.

— Den där käppen kan då väl åtminstone aldrig vara af järn, sade ceremonimästaren och skulle till att ta på den.

Men då var det slut med Schaibars tålamod.

— Jo, det är den, du! Känn bara, ska du få känna, skrek han.

Och därmed lyfte han järnstången och slog till ceremonimästaren, så att hufvudet trillade af honom.

— Och du kan gärna känna, du med, sade han åt storvisiren.

Och fastän denne sprang och ropade, att han inte alls hade någon lust att känna på käppen, petade Schaibar till honom, så att också hans hufvud trillade af.

Men sedan hade han heller inga fler att peta hufvudena af, ty hela hofvet med sultanen i spetsen hade tagit till fötter och skingrats som agnar för vinden.

— Nu kan du bli sultan, när du vill, sade Schaibar till Achmed och bjöd honom stiga upp på tronen.

Achmed hörde dock icke på honom. Han gick och sökte upp sin far, försäkrade honom, att han ingenting hade att frukta och förde honom tillbaka igen.

Men den gamle mannen hade förlorat all håg för att regera längre och tyckte som Schaibar, att Achmed gärna kunde taga riket, ty med en så mäktig gemål som Paribanu skulle han nog styra det bra.

Detta behagade likväl icke Achmed. Han var mera belåten med sitt ferike, än han skulle varit, om han ägt herraväldet öfver hela världen, och dessutom hade ju Ali en gång blifvit utsedd till tronföljare af Indien.

Ali var det, som skulle bli sultan, och Ali och Narunnihar blefvo hemkallade från en aflägsen provins, där Ali varit ståthållare. Och hans tron-

»Sedan hade han heller inga fler att peta hufvudena af, ty hela hofvet hade tagit till fötter och skingrats som agnar för vinden.»

bestigning blef firad med en sådan pomp och ståt, att folk aldrig sett maken.

Men af alla de förnäma personer, som voro med på festen, var ingen så ståtlig som prins Achmed och ingen så skön, som hans gemål Paribanu, ty hon hedrade äfven festen med sin närvaro.

Och hon var klädd i sin rosenröda tyllklädning med halsbandet af guldstjärnor för att visa alla människor, att hon bar prins Achmeds färger. Och ingen tviflade på att prins Achmed var den lyckligaste prins, som någonsin hade lefvat.

Den lille domaren.

Under den store kalifen Harun al Raschids regeringstid lefde i Bagdad en köpman, benämnd Ali Chodjah.

Denne hade alltid varit en from muselman, men det oaktadt gick år efter år, utan att han fyllde sin plikt att som en sann muhammedan vallfärda till Mekka. De många affärerna hade hindrat honom, och han hade icke tyckt sig ha råd att lämna hus och bod åt sitt öde för att göra den långa resan.

Tre nätter å rad fick han emellertid en märkvärdig dröm. Han tyckte sig se en sträng hvithårig gubbe stå med upplyft hand framför honom och fråga, hvarför han icke gjort sin plikt och för längesedan varit i den heliga staden.

Denna påminnelse tog honom så djupt, att han beslöt att genast gifva sig af. Han sålde sitt hus, sin bod och sina varor och köpte för pengarna sådant småkram, som var lätt att föra med sig och afyttra på främmande ort, ty han ville gärna slå två flugor i en smäll och göra förmånliga affärer, på samma gång han fyllde sin religions bud.

Sedan alla inköpen voro gjorda, hade han ännu tusen sekiner öfver, och som han icke gärna ville draga dem med sig på resan, funderade han

mycket på hur han skulle kunna gömma dem på ett säkert sätt hemma i Bagdad. Till slut tyckte han sig också ha hittat på något bra. Han tog alla guldslantarna och lade dem i bottnen på en stor lerkruka, som han haft stående i boden, fyllde sedan krukan med inlagda oliver och bar den till sin granne Mustafa, som var hans bästa vän.

— Käre granne, sade han till honom, skulle du vilja göra mig den tjänsten att förvara den här olivkrukan åt mig, tills jag om några månader kommer igen från min vallfärdsresa till Mekka?

— Med största nöje, svarade Mustafa. Här har du nyckeln till mitt magasin. Ställ den själf, hvar du behagar. Ingen skall röra den, och du skall finna den på samma plats, när du kommer tillbaka.

De gingo tillsamman till magasinet och satte krukan i ett hörn. Ali Chodjah tackade sin vän och gaf sig så ut på sin resa.

Men det stod skrifvet i ödets bok, att den alls icke skulle bli så kort, som han tänkt sig.

Då han kom till Mekka och efter förrättade andaktsöfningar bredde ut sitt varulager, fick han händelsevis höra, att de saker, han hade att sälja, voro dubbelt så mycket värda i Egypten som där. Affärsman som han var, kunde han icke låta tillfället gå förbi sig utan följde med en karavan, som just skulle afgå till Kairo. Och när han

kommit till Kairo och sålt och köpt där, begaf han sig till en ny stad, och sedan till en annan, alltjämt lockad af den växlande lyckan att resa vidare.

På detta sätt gick tiden än med motgång, än med vinst. En gång förlorade han så mycket på sina spekulationer, att han icke ens hade medel att återvända hem, och sedan behöfde han sträfva mycket länge för att repa sig igen, och det förflöt nära sju år, innan han någorlunda välbärgad beslöt sig för att återvända den långa vägen hem till Bagdad.

Hans vän Mustafa hade emellertid icke en enda gång tänkt på olivkrukan, som stod inne i hans magasin, förrän redan sex år voro gångna och litet därtill. Då sade en dag hans hustru, medan de sutto vid bordet:

— Tänk! hvad det är länge sedan vi åto oliver. Det är ändå någonting, som är bra godt!

— Tyst, sade Mustafa, jag kommer ihåg, att det står en kruka oliver inne i magasinet. Ali Chodjah satte in den där, innan han reste. Men nu är han nog död, eftersom han icke kommit tillbaka på så lång tid. Om de äro friska, kunna vi verkligen smaka på dem.

— Nej, rör dem inte! Det skulle ju ändå kunna hända, att Ali Chodjah komme igen, menade hustrun.

Men hennes man hörde icke på henne. Han tog magasinsnyckeln och ett ljus och letade reda på krukan. Den var väl öfverbunden och alldeles full, men då han tog upp en af oliverna och bet i den, kände han, att den var skämd och kastade bort den.

— Kanhända de andra äro bättre, tänkte han.

Och för att öfvertyga sig om hur det var med den saken, hällde han ut en del af oliverna.

Därvid skramlade det emellertid till i krukan, och då han lutade ännu mera på henne, ramlade ett guldmynt ut. Girigt slog han ut hela innehållet och upptäckte förvånad de tusen sekinerna.

Så mycket pengar kunde hans själ icke stå emot. Han stoppade dem på sig, hällde åter oliverna i krukan, band öfver den väl och gick upp till sin hustru.

— Nej, de voro skämda och omöjliga att äta, sade han.

Men hustrun var orolig öfver hvad han gjort.

— Det hade varit bättre, om du inte hade rört dem, tyckte hon. Om nu Ali Chodjah kommer tillbaka, så ser han kanske, att krukan varit upptagen.

Dessa ord förskräckte Mustafa. Då han hällt ut oliverna, hade en del kommit på golfvet, blifvit sandiga och icke kunnat läggas ned igen. Krukan var därför icke så full som förut. Om nu

Ali Chodjah komme och ville ha den tillbaka, skulle han med skäl kunna påstå, att den var rörd. Men det gick inte an.

Följande dag köpte han en hel hop nya oliver och hällde dem i krukan i stället för de gamla, så att ingen skulle kunna se, att innehållet blifvit rördt, ställde så kärlet tillbaka på sin plats och kände sig helt förnöjd öfver sina lätt förvärfvade tusen sekiner.

Det dröjde likväl icke många månader, förrän

Ali Chodjah till hans stora förtret kom hem igen, och ett af dennes första bestyr var att gå och hämta sin olivkruka med de tusen sekinerna, som han nu ganska väl behöfde för att åter kunna öppna sin affär.

— Min käre vän, sade han till Mustafa, sedan han kommit inom dörren och hälsat på honom, du har väl min olivkruka kvar?

Mustafa blef liksom en smula het om öronen men svarade helt käckt.

— Naturligtvis, bästa granne. Här har du nyckeln till magasinet. Det är bara att hämta den. Den står, där du ställde den.

Och Ali Chodjah gick glad och letade reda på sin kruka, tog den på armen och bar den till värdshuset, där han bodde. Men när han aftäckte den och stack ner handen för att känna efter sekinerna, blef han häpen och bestört.

Han kände inga guldmynt.

Då slog han ut oliverna i ett annat kärl, men inte heller nu upptäckte han några. Kanske de blifvit inblandade i frukterna? Måttvis hällde han dem tillbaka i krukan igen. Men nej, inga sekiner?

Ängslig öfver sitt saknade guld och bedröfvad öfver att nödgas misstänka sin vän för oärlighet gick han åter till Mustafa och berättade honom, att han lagt ner tusen sekiner i olivkrukan men nu icke kunde finna dem.

— Hvad vill det säga? utbrast Mustafa. Har du lagt dit pengarna, så måste de finnas där. Du kan väl icke tro en vän om att vilja bedraga dig?

— Nej, det vill jag högst ogärna, svarade Ali Chodjah. Men hvad skall jag tänka? Jag har lagt dit pängarna, och nu äro de försvunna. Kanske har du behöft dem och lånat dem. Om så är, så säg bara uppriktigt och ärligt ifrån. Jag skall icke störta dig. Du kan ju betala igen dem så småningom, allt efter som du blir i stånd till det.

Men då började Mustafa skrika som en rasande. Han hade icke tagit emot något annat än en kruka oliver. Ingen hade sagt honom, att det var några sekiner ibland dem, och då kunde han väl inte heller stå till svars för dem. Lika gärna kunde man komma och fordra pärlor och juveler af honom.

Ali Chodjah tröttnade likväl icke att söka beveka honom att vara ärlig och bad honom betänka, hvilken skandal det skulle bli, om han såge sig tvungen att vända sig till domstolen för att få rättvisa. Men ingenting hjälpte. Mustafa blef tvärtom allt ohöfligare. Och då åtskilliga människor stannade och hörde på deras tvist, tog han dem till vittne på att Ali Chodjah försökte svärta ner honom och förstöra hans goda rykte. Han berättade om olivkrukan, som han tagit i förvar, och försäkrade alla, som ville höra på, att han

»*Han hade icke tagit emot annat än en kruka oliver.*»

inte tagit några sekiner. Om så fordrades, kunde han gå ed på den saken inför själfva domstolen.

Då grep Ali Chodjah honom om armen.

— Godt, sade han. Du har själf sagt det. Nu går jag till kadin och ber honom döma emellan oss. Få se, om du äfven inför honom kan vidhålla din osanning. Men kom ihåg, att jag varnat dig!

Ali Chodjah väntade dock ett par dagar med att vända sig till domstolen, ty han hoppades, att Mustafa skulle besinna sig och komma till honom för att erkänna sitt brott. Men den falske vännen gjorde ingenting annat än spred ut kring staden, att Ali ville förstöra hans goda anseende genom att beskylla honom för tjufnad. Och då gjorde Ali Chodjah ändtligen allvar af saken och gick till kadin med sitt ärende.

Målet hade emellertid väckt stort uppseende, och domsalen var alldeles fullpackad med människor, då de båda forna vännerna skulle få sin tvist afgjord.

Ali Chodjah fick redogöra för historien med krukan, och därefter tillfrågade domaren Mustafa, om han tagit sekinerna.

Men denne uppträdde helt fräckt och påstod, att han aldrig sett en skymt af dem, hvilket han också intygade med falsk ed i allt folkets närvaro. Som inga vittnen funnos, kunde ingen jäfva ho-

»Som inga vittnen funnos, kunde ingen jäfva honom, och domaren såg sig därför tvungen att frikänna honom.»

nom, och domaren såg sig därför tvungen att frikänna honom.

Triumferande gick Mustafa hem till sig och höll stor fest, under det den stackars Ali Chodjah begaf sig till sitt ensliga värdshusrum, grubblande öfver sin olycka och människornas uselhet. Ännu ville han likväl icke ge sin sak alldeles förlorad utan satte upp en böneskrift till kalifen, Harun al Raschid, hvari han anropade honom om rättvisa, och gick samma dag upp till det kungliga palatset, lämnade den till visiren Giafar och bad honom gifva den åt kalifen.

Giafar fullgjorde äfven uppdraget, och Harun al Raschid läste morgonen därpå igenom Alis skrifvelse dock utan att se någon utsikt att kunna förändra domen, då det icke fanns några bevis för Mustafas brottslighet.

Längre fram på dagen, när han som vanligt förklädd strötvade kring gatorna tillsamman med sin visir, fick han emellertid åter en påminnelse om den mycket omtalade domen.

Just som han gick förbi en gård, där några barn lekte, hörde han den äldste af gossarna, som såg ut att vara omkring tolf år, säga:

— Ska vi leka Ali Chodjah och Mustafa inför domstolen?

— Ja, ropade alla de andra med en mun, och kalifen, som blef intresserad att få veta, hvad be-

grepp barnen kunde ha om den ryktbara tvistesaken, stannade för att höra på.

Försiktigtvis gömde sig dock både han och Giafar bakom ett plank och tittade blott in genom springorna.

— Nu ska vi komma öfverens om, hvilka vi ska vara, sade den äldste gossen, som de kallade för Soliman. Det är bäst, att jag, som är gammal och förståndig, är kadin. Du Achmed får vara Ali Chodjah, och du Hassan får vara Mustafa. Ni andra få låtsas vara köpmän och rättstjänare.

Soliman satte sig nu på en lår, som skulle föreställa domaresäte, och dinglade med benen.

— För fram de båda tvistande! sade han.

De gossar, som skulle vara rättstjänare, gingo efter de bägge målsägarne, och förhöret började. Både Ali Chodjahs och Mustafas representanter voro inne i sina roller och föredrogo sina olika historier. Denne Mustafa hade till och med ännu mera brådtom än den verklige haft att få svära falskt för att bestyrka sin utsago.

Men då lade Soliman fingret på näsan.

— Stopp, sade han, vi behöfva inte ha så brådtom. Innan du svär, skulle jag vilja se den där olivkrukan, i fall Ali Chodjah har den kvar.

Ja, Ali Chodjah hade den kvar, och så låtsades han springa till värdshuset för att hämta den, kom strax därpå tillbaka med en gammal trasig

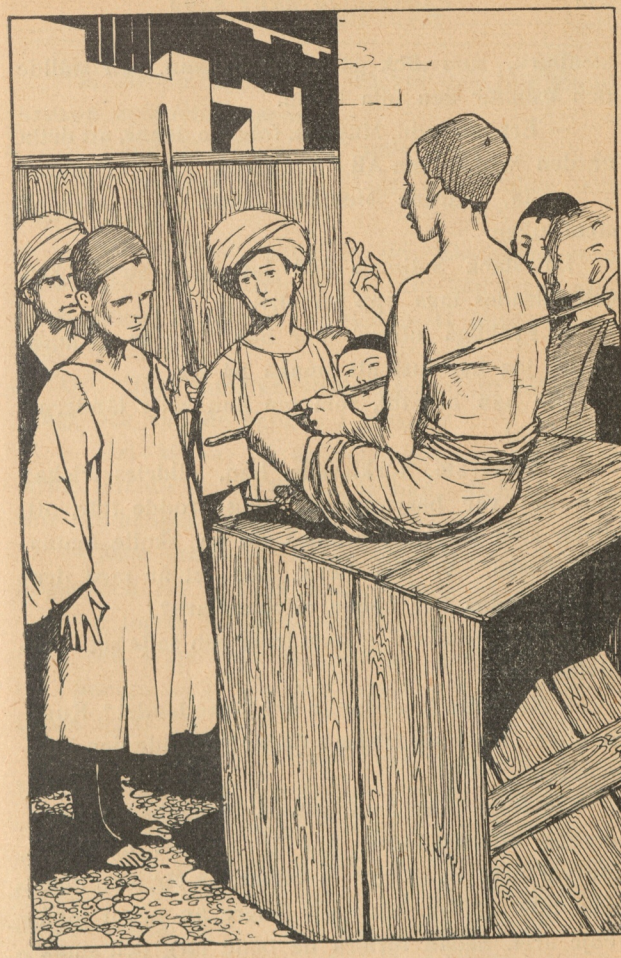

»*För fram de båda tvistande!* sade han.»

stenburk, som fick gälla för krukan, och ställde den framför den lilla kadin.

— Erkänner du, Mustafa, frågade denne, att detta är den kruka, som Ali Chodjah gaf dig att förvara?

— Ja, svarade Mustafa, sedan han tittat på stenkrukan.

Då stack Soliman ned handen i stenburken och låtsades taga upp en oliv.

— Präktiga oliver! sade han. De se så goda ut, att jag har lust att smaka på en.

Och han bet till, som om han satte tänderna i en frukt.

— Utmärkta, förklarade han, alldeles friska! Men det var besynnerligt! Jag trodde inte, att oliver, som legat förvarade i sju år, skulle kunna vara friska. Vi ska höra, hur det är med den saken. Finns här någon olivhandlare?

Genast stego två gossar fram och sade sig vara olivhandlare.

— Nå, hvad är er tanke om förhållandet? Kunna oliver hålla sig friska i sju år? frågade den lille domaren.

— Nådige herr kadi, genmälde de bägge ungdomliga olivhandlarne, det är alldeles omöjligt. Hur väl man än lägger in oliver, så får man dem ändå inte att bibehålla sig längre än något inpå tredje året. Sedan förlora de både färg och smak och duga inte att äta.

Vid denna upplysning räckte den lille kadin krukan åt olivhandlarne.

— Känn då på de här! sade han.

Olivhandlarne låtsades taga upp frukter och smaka på dem.

— Förträffliga! bedyrade de. De kunna icke vara annat än af årets skörd. Du kan fråga alla olivhandlare i Bagdad, så ska du få höra, att de säga detsamma.

Den lille domaren strök sig om sitt inbillade skägg och spände ögonen i Mustafa.

— Om så är, så är det ingen, som kan bestrida, att du är en tjuf, sade han. Och din lön blir att hängas vid halsen, tills du är död.

— Nåd, nåd! skrek den öfverbevisade brottslingen och föll på knä med upplyfta händer.

Men ingen nåd gafs. Rättsbetjänterna störtade fram och grepo den lille Mustafa, bundo ett rep om honom och låtsades hänga honom i närmaste träd.

När skådespelet sålunda var utspeladt, gingo Harun al Raschid och Giafar sin väg, osedda liksom de kommit. Kalifen var likväl så uppfylld af förvåning öfver den lille domarens klokhet och fyndighet, att han icke talade om något annat under hela hemvägen. Och han befallde Giafar att följande morgon gå och hämta honom till palatset. Vidare skulle han låta kalla Ali Chodjah och

Mustafa att infinna sig i rådsalen nästa förmiddag vid den allmänna mottagningen, och Ali Chodjah skulle tillsägas att taga sin olivkruka med sig.

Som han befallt, så skedde äfven.

Det blef en stor uppståndelse i Solimans fattiga föräldrahem, när den fine herrn, själfva storvisiren hos kalifen, trädde in genom dörren. Men ännu mera bestörtning väckte det, att han ville taga gossen med sig till palatset. Modern kunde knappast hålla sig upprätt af för-

skräckelse och frågade, om han gjort något illa.

Då Giafar log och sade henne, att det icke skulle vederfaras hennes son något ondt utan tvärt om, och att han snart välbehållen skulle vara hemma igen, lugnade hon sig likväl, klädde på Soliman hans bästa kläder och lät honom följa med den främmande herrn.

Soliman gick också käckt vid hans sida, fastän han icke fick veta, hvad det var fråga om, ty han var en duktig gosse och visste med sig, att han icke gjort nå-

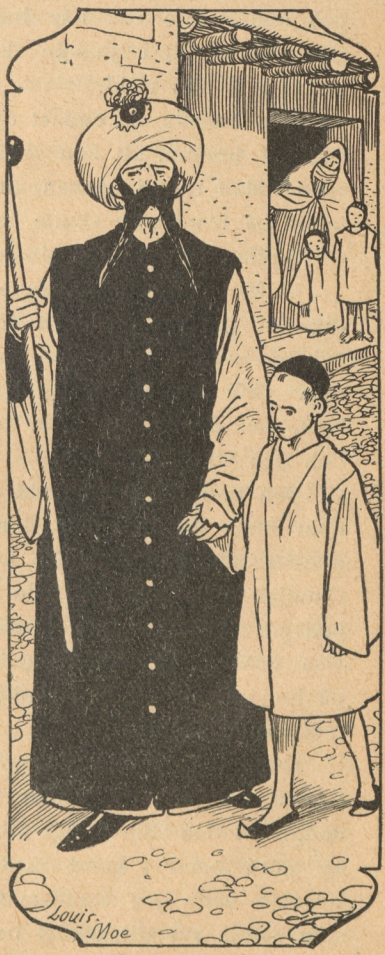

got ondt. Inte ens när han stod inför kalifen, där denne satt i lysande skrud med mantel och spira, blef han rädd.

Han bugade sig endast djupt, som hans moder sagt åt honom, att han skulle göra, och såg honom sedan rakt i ögonen med en fast blick, väntande på hvad som skulle komma.

Kalifen lade vänligt sin hand på hans hufvud.

— Min käre gosse, sade han, jag skall säga dig, att jag var med och hörde på i går, då du och de andra lekte domstol, fastän ni inte såg mig. Och nu tänker jag låta dig sitta till doms igen, men denna gång öfver den riktige Ali Chodjah och den riktige Mustafa.

Och han tog gossen vid handen och förde honom med sig in i den stora rådsalen, där alla ministrarna, emirerna och hoffolket väntade. Ali Chodjah och Mustafa stodo i midten af rummet och ett stycke åt sidan kadin, som fällt den orättvisa domen, ty kalifen hade äfven skickat bud på honom, för att han skulle få lära sig, hur ett mål skulle skötas.

Högtidligt skredo de uppför trappstegen till tronen, och alla människor frågade sig med häpnad, hvad den lille fattigt klädde gossen hade där att göra hand i hand med kalifen. Harun al Raschid satte sig emellertid på tronstolen, och som denna var tillräckligt bred för två, lyfte han

upp gossen och satte honom bredvid sig. Därefter lät han gifva tecken till att förhöret kunde börja, och att de stridande parterna skulle framträda.

Ali Chodjah och Mustafa berörde tronens trappsteg med sina pannor, och sedan de efter erhållen tillåtelse åter rest sig upp, visade kalifen på Soliman.

— Här ser ni er domare, sade han. Framfören nu på nytt era klago- och svaromål!

Ett sus af hviskningar gick genom salen. Man tittade på hvarandra. Var det kalifens allvar, att denne lille gosse skulle sitta till doms och afgöra öfver stort folks heder och lif? Men härskarens vilja måste åtlydas, och de bägge köpmännen afgåfvo samma berättelser, som de framkommit med inför kadin, hvarefter Mustafa liksom förut skyndade sig att anhålla, det han skulle få bekräfta sin utsago med ed.

Den lille domaren hade tyst och med spänd uppmärksamhet hört på, men nu öppnade han för första gången sin mun.

— Innan du svär, måste vi se olivkrukan, sade han. Låt någon gå och hämta den, i fall Ali Chodjah har den kvar.

Och som Ali Chodjah på Giafars tillsägelse fört den med sig, så var den snart framskaffad. Soliman lät Mustafa erkänna, att det var den rätta. Men i stället för att därefter själf smaka

»Sannerligen, riktigt goda och friska oliver, sade han.»

på oliverna, bad han nu helt artigt kalifen att göra det.

Denne tog en af frukterna och bet i den.

— Sannerligen, riktigt goda och friska oliver, sade han.

— Ni har hört det, återtog den lille domaren. De rättrognas behärskare säger, att de äro friska. Men hur länge kunna oliver hålla sig? Om här funnes några olivhandlare, skulle vi kunna få veta det.

Giafar hade äfven tänkt på detta och låtit hämta flera olivhandlare upp till rådsalen. Dessa ansågo nu ögonblicket vara kommet och stego fram, förklarande sig vara färdiga att bedöma frågan.

— Längre än något öfver tre år kunna inga oliver bevaras friska, sade de, utan därefter få de en vedervärdig smak och ful färg.

— Undersök då de här, och säg oss, hur pass gamla de kunna vara! uppmanade Soliman.

Olivhandlarne gjorde, som de blifvit ombedda, och förklarade med en mun, att de måste vara af årets skörd.

— Och ändå skulle det vara sju år, sedan du fick dem i förvar, sade den lille kadin till Mustafa.

Denne bleknade men ville ändå framstamma något till sitt försvar, då han hejdades af ett ljungande »tyst» från kalifen.

— Ditt brott ligger i öppen dag, sade han. Detta barn har gjort det tydligt och klart för hvar en, som har ögon att se med och öron att höra med. För ut tjufven och menedaren, och häng honom vid halsen, tills han är död, dock först sedan han bekänt, hvar han gömt de tusen sekinerna och lämnat dem tillbaka åt Ali Chodjah.

Vakten grep genast den skälfvande brottslingen för att öfverantvarda honom åt bödeln, så att han skulle få undergå sitt välförtjänta straff. Men

Harun al Raschid vände sig till kadin, som fällt den orättvisa domen.

— Tag lärdom af denne lille gosse, sade han läggande handen på barnets hufvud, och kom ihåg, att du hädanefter bättre undersöker en sak, innan du fäller din dom.

Därpå lyfte han upp Soliman och kysste honom inför allt folket. Och innan gossen gick, fick han med sig en börs full med tunga guldmynt åt sina föräldrar.

Men kalifens bevågenhet stannade icke vid det, utan han lät uppfostra honom på sin bekostnad till en lärd man, för att han i framtiden skulle kunna bli fullt i stånd att gagna sitt land och sina medmänniskor med sin stora klokhet.

Harun al Raschid och Abdalla.

Den store kalifen Harun al Raschid och hans visir Giafar hade en afton klädt sig i långa dervischkåpor och gått ut i Bagdad för att som vanligt okända och obeaktade se, hvad som försiggick i staden. Då hörde sultanen, rätt som han gick, en sorgsen röst tilltala honom ödmjukt och bedjande.

— Barmhärtige vandrare, bad rösten, skänk en allmosa åt en stackars blind!

Harun al Raschid stannade, tog upp ett guldmynt och lät Giafar gå fram till den blinde och lägga det i hans hand. Denne tackade, men då Giafar vände sig om för att gå, höll tiggaren honom fast med ett tag i hans kåpa.

— Herre, sade han, öka din godhet med ännu en skänk! Gif mig en örfil till straff för min girighet och snikenhet!

Denna begäran föreföll likväl Giafar så löjlig, att han tog den för ett gyckel, svarade med ett skämtsamt ord och ville skynda sig efter kalifen, som redan var ett godt stycke förut. Men den blinde släppte honom icke utan upprepade sin bön så ihärdigt, att visiren för att slippa ifrån honom måste slå till honom helt lätt på kinden.

Det förekom honom dock något besynnerligt, att en människa skulle vara så angelägen om att få stryk, att hon tiggde ifrigare om det än om en god gåfva, och då han hunnit upp kalifen, berättade han honom, hvilken underlig smak den blinde hade.

Harun al Raschid blef nyfiken att få veta orsaken till denna egenhet och befallde Giafar att genast vända om och föra tiggaren till hans palats.

Medan visiren lydde och utförde denna be-

fallning, fortsatte kalifen ensam sin väg och satt redan omklädd i sitt kungliga gemak, då Giafar kom in, åtföljd af den darrande tiggaren, som under vägen fått veta, hvilken hög person som kallat honom.

— Var icke rädd! sade kalifen och lyfte upp den stackars mannen, som kastat sig till hans fötter. Ingenting ondt skall hända dig. Jag vill bara, att du berättar mig din historia, och hvarför du så gärna vill bli trakterad med örfilar.

— Ack, nådige herre, svarade den blinde tiggaren, det är ett straff, som jag ådömt mig själf för min eländiga snålhets skull. Det är den, som bragt mig i olycka, och den var så stor, att ingen botgöring kan vara strängare än jag förtjänar.

Vid dessa ord öfverväldigades han af snyftningar, och det dröjde några ögonblick, innan kalifen med sin vänlighet och mildhet förmådde lugna honom. Men slutligen hämtade han sig och började sin berättelse.

— Mitt namn är Abdalla, sade han, och då min fader dog, var jag en rask och lefnadsfrisk yngling och kunde reda mig godt med min egen hjälp. Det lilla arf, jag fått, förvaltade jag väl, köpte varor för billigt pris på den ena orten och sålde dem dyrt på den andra. Och till slut hade jag skördat så stor vinst, att jag var ägare till åttio kameler, som jag hyrde ut åt andra köp-

män, när jag inte själf behöfde dem för mina egna resor.

Under en af dessa resor hade jag emellertid alla mina djur med mig, ty jag skulle aflämna en stor last af silkesvaror till en aflägsen stad. Men på hemvägen gingo de fria från börder, emedan jag icke kunnat göra några fördelaktiga uppköp på den främmande orten. Vägen bar genom öknen, och det var en lång och tröttsam färd, så att jag blef mycket glad, då jag träffade på en oas med en sorlande källa. Här kunde jag och mina djur få hvila och förfriska oss.

Då jag slog mig ner i det grönskande gräset under palmernas skugga, märkte jag dock, att jag icke var ensam. En dervisch låg där förut utsträckt på marken och förtärde sin anspråkslösa vägkost.

Ensam i ödemarken är det roligt att träffa på någon att tala med, och han och jag kommo snart i samspråk. Det var en vänlig gammal man, rik på erfarenhet, och som jag å min sida äfven hade rest och varit med om rätt mycket, hade vi åtskilligt att utbyta tankar om och funno mycket nöje af hvarandras sällskap. Dervischen blef allt vänligare och förtroligare emot mig, och när jag reste mig för att göra uppbrott, hejdade han mig med en klapp på axeln.

— Min nye vän, sade han, du har gjort ett

godt intryck på mig. Du är en hurtig och präktig gosse och förtjänar, att det går dig väl i världen. Jag vill därför göra dig rik, ty jag känner till ett ställe icke långt härifrån, där ofantliga skatter ligga fördolda. Där finns mer än tillräckligt med guld och ädelstenar för att köpa hela jordens kungariken, och jag har makt att blotta dem för dina ögon. För egen del kan jag icke göra något bruk af dem, då jag icke har några lastdjur för att forsla bort dem. Men tag du dina åttio kameler och följ mig, så skola vi lasta dem med så mycket, de orka bära!

Hänryckt öfver den

oväntade lycka, som han lät hägra för mina ögon, kastade jag mig för hans fötter, kysste fliken af hans mantel och öfverhopade honom med tusen tacksägelser.

— Ack, min välgörare, min bäste vän, utropade jag, hur skall jag kunna löna dig för en sådan godhet? Tag en af mina kameler! Jag skänker dig den med allt, hvad du kan lasta på den.

Efteråt minns jag, att han studsade, ehuru jag i ögonblickets ifver icke fäste mig vid det. Han kunde naturligtvis icke annat än häpna öfver min girighet och oförskämdhet, som stucko fram så tydligt och redan kommo mig att tro mig vara herre öfver de omätliga skatter, som endast kunde bli mina genom dervischens godhet och hjälp.

— Det var just icke stor gengåfva, du bjuder mig, sade han strängt. Nog kunde den emellertid varit tillräcklig för mig, ty jag hade icke tänkt taga emot någon alls. Men eftersom du talar om gengåfvor, så skall det vara någon rimlighet i dem, och nu tar du fyrtio kameler och jag fyrtio. Vill du inte gå in på det, så blir det ingenting af med alltsamman.

Då blef jag förskräckt. Jag hade nyss betraktat mig som ägare till åttio kameler, lastade med kungliga rikedomar, och då jag nu hörde

att jag icke skulle få mer än fyrtio, föreföll det mig, som om jag blef bestulen på hälften af min egendom.

Jag tiggde och bad honom om att nöja sig med mindre. Jag föreställde honom, att han som en helig guds man icke kunde göra någonting med så mycket rikedomar, hvaremot jag skulle

uträtta stora ting med dem. Och ville han i alla fall komma i besittning af dessa världsliga skatter, kunde han ju återvända till staden och skaffa sig andra kameler för att lasta dem med klenoderna. De räckte ju godt till, efter hvad han sagt.

Men ingenting hjälpte. Dervischen stod vid sitt ord, och jag måste slutligen nöja mig med de fyrtio kamelerna.

Vi begåfvo oss bort till djuren, löste dem, satte oss upp på hvar sitt af dem och begynte skyndsamt vår färd i den riktning, dervischen utpekade. Fram på eftermiddagen kommo vi in i en trång dal, omgifven af höga klippor, och nedanför den högsta af dessa, som sträckte sina spetsar högt upp i skyarna, stannade dervischen och steg ur sadeln.

— Sitt af, sade han, och följ mig!

Under tystnad trängde vi oss fram genom kaktusväxterna, tills vi stodo alldeles invid berget. Då tog dervischen fram en liten trollstaf, som han haft dold under manteln och slog med den tre slag mot klippväggen, under det han ropade:

— Hören mig, o bergsandar, öppnen ert slott!
Af andarnas konung budet jag fått.

Knappt voro orden uttalade, förrän luften fylldes af ett mäktigt sus som af hundratals osynliga stora vingar. Det brakade och knakade i klippan. Med ens skalf den till under ett döf-

vande dån. Från ofvan till nedan hade den remnat itu, och en bred gång öppnade sig för våra ögon.

— Kom med, och var icke rädd! sade dervischen.

Jag följde honom inåt den mörka öppningen, men den ljusnade snart, och genom en stor, hvälfd portal trädde vi in i en hög sal, upplyst af tusentals vaxljus. Praktfulla draperier hängde i

konstrika veck kring väggarna. Tre kronor af idel diamanter hängde ned från taket, som bestod af slipad kristall och uppbars af fyrtio pelare, också af gnistrande kristaller. Men det härligaste af allt voro de sköna, jättestora bildstoderna af alabaster, som knäböjde en vid hvar pelare. Hvarannan var en kvinna, hvarannan en man, och alla sträckte de på sina starka armar en purpurfodrad, ofantlig korg, hvari omätliga skatter lågo utbredda. I en var det guldmynt, i en annan präktiga smycken, i en tredje pärlor, i en fjärde rubiner i en femte smaragder, i en sjette strålande briljanter.

Halft vansinnig af lystnad kastade jag mig öfver guldet och fyllde säcken, jag tagit med mig.

— Du dåre, sade dervischen, hvarför tar du icke det bästa?

Och han pekade på ädelstenarna, hvilka klara och stora som fågelägg lyste ur de andra korgarna.

— Det där är hundra gånger mera värdt än guldet.

Strax tömde jag ur guldet och fyllde min säck med kostbarare ting, hvarefter jag bar ut den och lastade den på en af kamelerna, tog en ny säck och gick tillbaka för att fylla äfven den. Det var ett drygt arbete, ty dervischen hjälpte mig icke. Han gick endast omkring och visade

mig, hvar jag skulle finna de värdefullaste skatterna, och då jag länsat en god del af de fyrtio bildstodernas korgar, förde han mig in i nya salar med nya bildstoder och nya korgar, innehållande lika underbara rikedomar.

Hela kvällen och hela natten höll jag sålunda på att släpa ut mina tunga säckar och lasta de åttio kamelerna, och icke förrän i daggryningen hade jag belamrat dem med så mycket gods, att de icke orkade bära ett uns mera. Då först slutade jag, fyllde mina fickor så fulla med diamanter, att de stodo ut som stora bollar och underrättade dervischen om att jag var färdig.

— Godt, sade han, steg upp från divanen, där han suttit och hvilat, och gick liknöjdt förbi alla skatterna utan att röra vid dem med ett finger.

Men då han kom till en stor himmelsblå urna, som stod i ett hörn af den yttre salen, stannade han, stack ner handen i den och tog upp en liten dosa af något främmande slags trä. Därpå fortsatte han helt lugnt sin väg utan att säga något, ända tills vi kommit ut ur den mörka gången. Då vände han sig om, höjde trollstafven och ropade:

— Andar, nu er plikt ni gjort!
Skynden er och stäng er port!

Starka vingslag af osynliga väsen susade på nytt i luften, och med ett åsklikt dunder sköto

klippväggarna tillsamman, så att den mörka gången försvann. Och icke ens en spricka i berget tillkännagaf, hvar den varit.

Dervischen gick nu fram till kamelerna och bad mig välja ut fyrtio, hvilka jag ville. Och då jag gjort det, befallde han mig draga åt väster, under det han själf drog åt öster.

Vi skildes sålunda åt, men då jag färdats en liten bit framåt, vände jag mig om och såg efter honom. Och när jag betraktat mina fyrtio kameler lastade med oräkneliga skatter, som han dref bort ifrån mig, blef mitt hjärta sjukt af lystnad och afund. Oförmögen att styra mitt begär gjorde jag helt om och red till honom igen.

— Min gode vän, sade jag, du är gammal, och jag ser, att du icke har krafter nog att föra alla de fyrtio kamelerna genom öknen. En del skulle ovillkorligen springa ifrån dig. Men då är det väl bättre, att du skänker dem åt mig. Gif mig tio till, så reder du dig kanske!

Dervischen smålog, såg forskande på mig och svarade:

— Du har rätt, Abdalla. Tag tio kameler till och gå i frid!

Min glädje var öfversvallande. Jag valde ut de djur, som voro dyrbarast lastade, tackade och gaf mig åter på väg.

Men i nästa ögonblick ångrade jag mig. Då

»Dervischen gick nu fram till kamelerna och bad mig välja ut fyrtio, hvilka jag ville.»

dervischen varit så medgörlig, tänkte jag, så hade han nog gifvit mig ännu flera kameler, om jag bedt om dem. Och det var mig omöjligt att vara nöjd med hvad jag hade. Kosta hvad det ville, måste jag försöka, om jag inte skulle lyckas tigga mig till ännu några stycken.

Jag började skrika och hojta och fick verkligen dervischen att stanna.

— Hvad vill du nu igen? frågade han.

— Å, du rider så långsamt, sade jag, så du kan aldrig hinna genom öknen till kvällen, och jag märker säkra tecken till att en sandstorm är i antågande. Om du ger mig tio kameler till, så kan du bättre hålla ihop de öfriga och kommer fortare fram.

Dervischen mönstrade mig föraktfullt, innan han talade.

— Din girighet är stor, Abdalla, sade han. Men tag de tio kamelerna! Jag behöfver dem icke.

Och min snikenhet var så gränslös, att jag icke alls fäste mig vid hans förakt utan skyndade mig att välja nya tio kameler och draga bort med dem. Men inte ens nu var min lystnad tillfredsställd. Jag kunde icke njuta af mina skatter, så länge jag visste, att dervischen också hade några.

Under ytterligare förevändningar ropade jag honom ånyo tillbaka och bad honom afstå från

fler och fler kameler. Och han uppfyllde mina böner, ty han ville se, hur långt jag kunde gå i min girighet och fräckhet. Jag gaf mig icke heller, förrän han stigit af den sista kamelen och gifvit mig äfven den. Då först drog jag ett lättnadens andetag, ty nu visste jag ju, att jag fått så mycket som stod att få.

Långt hade jag likväl icke ridit ifrån honom, förrän jag påminde mig den lilla trädosan, som han tagit ur den stora blå urnan inne i bergsandarnas palats. Hvem kunde veta, hvad det var för en dyrbarhet? Kanske var den mera värd än alla de andra tillsamman!

Den omättliga snikenheten vaknade på nytt inom mig, och ögonblickligen vände jag ännu en gång kamelen och red fatt den ensamme mannen, som med trötta steg vandrade framåt genom sanden.

— Min välgörare och min vän, sade jag, du har gjort mig till den lyckligaste bland människor, men ändå kan jag icke skiljas från dig, förrän du sagt mig, hvad den lilla trädosan innehåller, som du tog ur den blå urnan inne i bergpalatset. Kanske det är den största klenoden af alltsamman?

Då förgrymmades den tålmodige dervischen.

— Eländige, utbrast han, är du ändå icke nöjd, fastän jag gjort dig till den rikaste bland

»Då förgrymmades den tålmodige dervischen.»

dödliga och du icke lämnat mig i behåll ens en handfull mynt? Kan du icke bli lugn, förrän du kräft ut det sista, jag har kvar? — Men jag varnar dig. Gå! Och kom aldrig mer för mina ögon!

Hade jag besinnat mig och lydt hans råd, så hade jag icke blifvit den, jag nu är. Jag hade varit världens rikaste man. Jag hade kunnat köpa mig ett kejsardöme och lefva i glans och öfverflöd till mina dagars slut. Men min vinningslystnad kände inga gränser. Jag föll på knä för honom och bad och besvor honom att låta mig se dosans innehåll. Ja, jag grät af ifver och oro att gå miste om det.

— Godt, sade han slutligen, jag skall öppna den för dig.

Och han öppnade locket på den lilla trädosan, så att jag kunde se in i den. Men allt, hvad jag såg, var endast ett grått, klibbigt fettämne.

— Som du ser, är det ingenting annat än litet ögonsalfva, sade dervischen.

Detta föreföll mig likväl otroligt. I så fall skulle väl dervischen genast ha sagt mig det, och hvarför skulle han välja en sådan småsak bland alla skatterna i andepalatset? Nej, det måste vara en hemlighet förbunden med denna salfva, så mycket insåg jag, och nu började jag tigga och be dervischen, att han skulle uppenbara mig dess fördolda kraft.

— Nå, du skall få veta det, sade han. Om man tar litet utaf den på fingerändan och gnider det på vänstra ögonlocket, så ser man all världens skatter, där de ligga gömda i berg eller ha eller jord. Men tar man litet af salfvan och gnider på högra ögonlocket, så höljes man för alltid i blindhetens natt, och aldrig mer ser man en skymt af dagens ljus.

Andlös af nyfikenhet bad jag naturligtvis dervischen att genast gnida mitt vänstra ögonlock med salfvan, och han efterkom utan invändning min begäran.

Det var, som om ett täckelse föll från mina ögon. Intet stängde min blick, och jag såg på oändliga afstånd genom jord, vatten och sten de underbaraste skatter glimma emot mig. Guldådrorna i bergen, pärlorna på hafvets botten, de nedgräfda penninghögarna under murar och trädrötter, allt såg jag så tydligt, som om jag hållit det i min hand.

Men hur få det fatt?

Då slog mig den tanken, att dervischen måste ha ljugit för mig. Det var nog icke, som han påstod, att evig blindhet skulle bli följden, om man gned in salfvan på högra ögonlocket. Det sade han endast för att skrämma mig. Men i verkligheten förhöll det sig säkert så, att gnidningen på det högra ögonlocket gaf en makt att komma

åt alla de skatter, man fått se genom gnidningen på det vänstra. Det var ju tydligt och klart. Det kunde icke vara på något annat sätt. Hvad skulle det eljes vara för värde med hela dosan?

Och jag tog till att bestorma dervischen med böner, att han skulle gnida äfven mitt högra ögonlock med den märkvärdiga salfvan.

— Olycklige, svarade han, du vet ju, att du ber om din undergång.

Och hur mycket jag än bad, nekade han att uppfylla min begäran.

Då blef jag emellertid utom mig och började hota honom. Om han icke ville göra, som jag sade, så skulle jag döda honom och taga salfvan med våld.

— Som du vill då, sade han slutligen, men kom ihåg, att hvad som händer, är din egen skuld.

Dröjande tog han litet af salfvan och strök det på mitt högra ögonlock. Jag väntade då att få känna den underbara kraft, som skulle genomila mig. Men den kom icke. Och då jag slog upp ögonen, såg jag ingenting mer. Jag var blind.

Dervischen hade sagt sant.

Förgäfves bad jag honom att rädda mig och omintetgöra det skedda. Antingen han kunde det eller icke, så gjorde han det ej utan lämnade mig tvärtom åt mitt öde, i det han dref ihop de åttio kamelerna och drog sin väg med alla skatterna.

Där stod jag nu i öknen blind, hjälplös, utan något att lifnära mig med. Jag stapplade omkring på måfå men sjönk snart förtviflad ned i sanden, ångrande min smutsiga girighet, som bragt mig i en sådan förfärlig olycka. Och nära döden af hunger och lidanden lofvade jag dyrt och heligt, att, om det hände mig det otroliga, att jag blefve frälsad ur min nöd, skulle jag bedja hvarje människa, som gaf mig en gåfva, tillika gifva mig en örfil till straff för min girighet.

»Där stod jag nu i öknen blind, hjälplös, utan något att lifnära mig med.»

Händelsen gjorde, att en karavan färdades förbi, just där jag låg. Medlidsamma människor fingo se mig och väckte mig till lif ur min dvala, togo mig med sig till Bagdad och lämnade mig där. Sedan dess har jag gått omkring här i din stad, o herre och kalif, och tiggt mitt bröd, ty min förmögenhet, som bestått i kamelerna, var ju borta, och blind, som jag var, kunde jag ju icke arbeta. Men mitt löfte har jag hållit att bedja hvar och en, som gaf mig en almosa, också gifva mig en örfil, det har du själf sett. Och nu har du fått förklaringen på min begäran, som tyckts dig så besynnerlig, men som ändå icke är annat än rättvis, ty jag inser, att min snikenhet varit så stor, att jag förtjänat en ännu hårdare lott än den, som kommit mig till del.

Den blinde tystnade, men kalifen lade sin hand på hans skuldra.

— Abdalla, sade han, du har felat och förbrutit mycket, men du har också lidit mycket, och jag anser, att din botgöring nu kan vara slut. I kraft af min härskarmakt löser jag dig från ditt löfte, och hädanefter skall du bli befriad från att tigga ditt bröd.

Därmed gaf den ädle kalifen befallning om att ett rum i hans eget palats skulle göras i ordning åt den blinde. En förare blef anställd att

leda honom, då han ville gå omkring och hämta frisk luft, och Abdalla framlefde hädanefter sina dagar i lugn och ro, utan bekymmer, tack vare den örfil, han tiggt af Giafar.

Den klentrogne sultanen.

För några hundra år sedan lefde i Egypten en sultan, som inte var bättre än andra människor och hvilken hade svårt att tro på hvad som berättades om alla de underverk, som Gud låtit ske på den store profeten Mohammeds tid.

— Det var nu så länge sedan, det skulle ägt rum, tyckte han. Och hvad som skett för längesedan är aldrig så säkert. Om någonting underbart hände nu för tiden, som jag själf finge vara med om, det vore en annan sak. Då skulle jag nog tro. Men sådant händer inte.

En dag hade han haft en lång rådplägning med sina ministrar och andra vise män, och sedan de afhandlat landets angelägenheter, började de tala om andliga ting och att för Gud är ingenting omöjligt.

Den äldste af de lärde berättade som exempel därpå, hur Gud en gång låtit ärkeängeln Gabriel hämta till honom profeten Mohammed direkt ur

hans säng och hållit åttiotusen samtal med honom öfver olika ämnen, hvarefter ängeln åter fick bära honom till jorden och in i hans rum. Men både

bortfärden och ditfärden och de åttiotusen samtalen hade tillsamman icke tagit så lång tid, att hans säng hunnit kallna. Ja, vattnet i en kruka, som ängeln Gabriel råkat slå omkull, då han tog upp honom ur bådden, hade icke ens hunnit rinna ut.

— Prat, sade sultanen, då den lärde slutat sin berättelse. Hur kan en förståndig människa tro på sådana där dumheter? Ingen kan inbilla mig, att profeten Mohammed gjort en så lång resa på så kort tid. Hvar och en måtte väl veta, att om man slår ut en kruka vatten och skyndar sig att lyfta upp henne med detsamma, så är vattnet i alla fall redan utrunnet. Var då snäll och säg mig, hur det gått till, att Mohammed funnit vattnet ännu rinnande ur sin kruka, sedan han rest igenom alla de sju himlarna för att komma till Gud och haft fem hundra dagsresor att göra mellan hvarje himmel, ty mindre väg lär det ju inte vara! Den, som kan räkna ut det konststycket, skulle jag just vilja se.

De vise männen svarade, att Gud var allsmäktig och kunde göra, hvad han ville. Och ett underverk var ett underverk och kunde icke förklaras så, att en dödlig kunde fatta det. Men sultanen blef förargad öfver att de inte ville hålla med honom, och efter en liten stund upplöste han helt onådigt den stora rådsförsamlingen.

Kring hela landet utbredde sig emellertid ryktet om hur klentrogen sultanen var, och många voro de, som sörjde öfver honom, ty en härskare får alltid lof att föregå sitt folk med godt exempel.

Sent omsider nådde äfven detta rykte fram till en from dervisch, som bodde på berget

Kiseldagi. Han hette Schahabeddin och besatt stor lärdom i alla möjliga vetenskaper, men på senaste tiden hade han dragit sig tillbaka från världen och lefde som eremit i en liten hydda på det ödsliga berget.

Äfven han blef mycket bedröfvad öfver sultanens brist på tro och begaf genast i väg till huvudstaden Kairo, där sultanen hade sitt residens, för att försöka upplysa och omvända honom.

Då han hunnit målet för sin färd och trädde in i sultanens palats, blef han hjärtligt mottagen af landets härskare, ty denne hyste stor vördnad för honom på grund af hans anseende som en lärd och helig man. Han fördes in i en präktig kupolsal, upplyst af fyra höga fönster, hvartdera vettande åt sitt väderstreck, och sultanen inbjöd honom att taga plats bredvid sig på en svällande divan, klädd med gyllentyg.

Där sutto de länge och samtalade, men hur vackert dervischen än utbredde sig öfver Guds allvishet och allmakt, hade sultanen icke mer än ett svar till hands:

— Jag kan icke bli öfvertygad om saker och ting, som jag själf hvarken sett eller hört maken till.

Då reste sig dervischen från sin plats.

— Höge sultan, sade han vördnadsfullt, du tror icke på verkligheten af något, som du icke kan höra eller se. Nåväl, då skall jag visa dig något, som vi få se om du kan tro på.

Och han gick bort till det fönster, som vette åt norr, öppnade det och bad sultanen se ut.

Denne hörsammade hans uppmaning och såg ut öfver den stora slätten, där skördefälten vaggade för vinden och höga berg begränsade utsikten.

Plötsligt såg han lansspetsar blixtra mellan klipporna, hästar med harneskklädda ryttare störtade i massor nedåt dalen, och snart var det en hel här, som rusade fram emot hufvudstaden. Solen blänkte på sköldarna, trumpeterna smattrade, stridsrop genomskuro luften, och ett stort, vildt gny höjde sig från den framstormande hopen.

Sultanen bleknade och grep dervischen om armen.

— Gud vare oss nådig! utbrast han. Hur skall jag kunna försvara mig och min stad mot en sådan väldig fiendehär!

Men dervischen smålog blott och bad sultanen att ännu en gång se ut genom fönstret.

Han lydde och stod slagen af förvåning, ty af hela den stora krigshären syntes icke längre ett spår. Slätten låg som förut lugn och fridfull med sina vaggande skördar.

— Se nu hit! sade dervischen och förde sultanen till det fönster, som vette mot öster.

Sultanen öppnade fönstret och såg i början ingenting annat än den välkända utsikten öfver Kairo med

alla dess gator och torg, präktiga palats och rikt utsirade moskéer. Men hastigt uppflammade tusentals lågor från olika ställen. Tjocka rökpelare hvirflade omkring, och hela staden såg ut som ett eldhaf.

Förskräckt ryckte sultanen till och sprang mot dörren för att kalla på hjälp.

— O, min härliga stad! Den förgås! ropade han.

Men dervischen hejdade honom.

— Se ut igen! sade han.

Och när sultanen nu blickade ut öfver sin sköna stad, var allt sig likt.

Innan han hunnit gifva luft åt sin förvåning, tog emellertid dervischen honom med sig till det södra fönstret.

Därigenom såg man den stora Nilfloden majestätiskt och lugnt vältra sina vågor förbi staden. Men i ett nu höjde de sig, tornade upp sig som hus och svällde öfver sina bräddar. Ofantliga vattenmassor rusade öfver fält och ängar, störtade omkull träd och byggnader i sin väg och nalkades Kairo med fruktansvärd hastighet.

Fastän varnad af de föregående undren, kunde sultanen icke undgå att rygga tillbaka och ångestfullt skrika till:

— Nilen svämmar öfver! Den dränker allt lefvande!

Som förut smålog dervischen åt hans förskräckelse och uppmanade honom att kasta ännu en blick på den stora floden. Och när han det gjorde, var den åter stilla och lugn och rullade sina vågor i samma långsamma takt som vanligt.

Sedan han sålunda öfvertygat sig om att all fara var förbi, drog dervischen honom bort till det fönster, som låg åt väster.

— Se nu hit! sade han.

Framför detta fönster bredde sig eljes en öde, ofruktbar öken, uppfylld af hvirflande sand, hvari intet träd och ingen ört kunde få fäste, men när sultanen nu såg ut, möttes hans ögon af en syn,

som kom ett rop af förtjusning att gå öfver hans läppar, och högst belåten strök han sitt svarta skägg.

I stället för öknen sträckte sig en underbar trädgård öfver hela slätten. Rosenbuskar sände sina dofter ända upp till palatset. Praktfulla, höga liljor vaggade för vinden. Palmlundar susade som för att locka en in i deras skugga. Bäckar slingrade sina silfverband mellan frodiga buskar och bugande träd. Och fåglarna drillade högt under sin flykt mot himlen.

— Ett sådant paradis! En sådan härlighet! utbrast sultanen. Jag måste se den på nära håll.

Och han vände sig om för att genast gå ned i sin nya lustgård, då dervischen lade sin hand på hans arm.

— Spar dina steg! sade han. Innan du kommer ner, är din trädgård borta.

Och han pekade på fönstret till tecken, att sultanen åter skulle se ut.

Denne lydde, och till sin undran och bedröfvelse såg han då, hur palmerna slokade, blommorna vissnade, gräset gulnade, bäckarna torkade. Och på mindre än en minut försvann hvarje spår af den härliga lustgården. Öknen låg där som förut, grå och oändlig.

— Har du nu sett, att man icke alltid kan lita på sina ögon och sina öron? frågade dervischen.

— Vördade fader, svarade sultanen, i det han djupt böjde hufvudet för dervischen. Gud har gifvit dig en stor makt. Men att du kunnat förvilla mina sinnen för ett ögonblick är ändå icke något bevis för, att de obegripliga undren med profeten Mohammed kunnat ske.

— Godt, genmälde dervischen, jag vill göra ännu ett försök att öfvertyga dig. Befall dina tjänare att bära hit ett badkar och göra allt i ordning till ett bad.

Sultanen efterkom dervischens begäran, ropade sina tjänare och lät dem hämta allt, hvad som behöfdes till badet. Då det var färdigt, steg dervischen fram till sultanen.

— Låt nu mig få kläda af dig och hjälpa dig i badet! sade han. Men ingen af dina tjänare får lämna rummet.

Som sultanen var mycket nyfiken på det nya underverk, som skulle ske, fogade han sig i allt, hvad dervischen önskade, och efter en kort stund låg han i badet.

— Doppa nu hufvudet under vattnet, men lyft genast upp det igen! sade dervischen.

Sultanen gjorde som denne sade, men i samma ögonblick kände han sig på ett oförklarligt sätt bortryckt från sitt rum och sin omgifning, och när han sansat sig från den svindlande förnimmelsen och slog upp ögonen, fann han sig lig-

gande naken och hjälplös på en främmande, öde strand, med hafvet brusande framför sig.

Förfärad vid upptäckten af sin belägenhet greps han af ånger öfver sin lättrogenhet att viljelöst lämna sig i den förrädiske dervischens våld, ty han insåg nu, att denne begagnat sin makt för att störta honom i fördärfvet. Och höjande sin knutna hand ropade han med hög röst, liksom dervischen kunnat höra honom:

— Usling! Bedragare! Du har

missbrukat mitt förtroende för att beröfva mig land och rike. Men om jag någonsin återfår min tron, så skall min hämd drabba dig! Tusenfaldt skall du lida döden! — O, jag dåre! Jag olycklige!

På detta sätt jämrade han sig, under det han timme efter timme gick omkring på stranden, halft vansinnig af grämelse och sorg. Slutligen började dock solen bränna så hett, att han måste gå uppåt landet för att söka svalka i en palmskog, som syntes på något afstånd.

Där märkte han snart, att trakten icke var så ödslig, som han först hade trott, ty ljud af yxhugg nådde hans öron, och kort därefter träffade han på flere vedhuggare i färd med att fälla träd. Då de fingo se honom, blefvo de ytterst förvånade öfver att få skåda en naken människa, och sultanen vågade icke berätta dem sin historia, ty då skulle de säkert icke ha trott honom. Han måste hitta på något mera sannolikt.

— Mina goda vänner, sade han därför, hafven barmhärtighet med mig! Jag är en stackars skeppsbruten, som kastats omkring af vågorna under flere dagar och förlorat allt, hvad jag ägde, ända till sista tråden på min kropp. Gifven mig något att skyla mig med!

De godhjärtade männen kände också medlidande med honom och togo honom med sig hem till sina hyddor. Den ene gaf honom ett plagg

och den andre ett annat, så att han slutligen blef klädd i en anständig ehuru mycket torftig dräkt. Därefter visade de honom till den närmaste staden, där han kanske skulle kunna finna något arbete att lifnära sig med. Och med många tacksägelser till sina välgörare begaf han sig på väg dit.

Så fort han mötte några människor, frågade han emellertid, om de kände till hans land, och hvar det låg. Men alla skakade på hufvudet. De hade icke ens hört dess namn. Och när han kom in till staden, hade man icke heller där någon aning om, att ett sådant rike fanns.

Han tycktes ha kommit till andra ändan af världen och hade icke något hopp om att kunna leta sig hem till sitt land igen.

Modlös och förbi af hunger och trötthet vankade han omkring på gatorna i den stora staden utan att veta, hvarmed han skulle kunna förtjäna en bit mat, och likväl för stolt att tigga. Då han slutligen var nära att digna af maktlöshet, stannade han vid en smedja, där gesällerna voro i full färd med att smida präktiga vapen och harnesk, och lutade sig mot dess dörr.

Han såg dock icke ditin, ty han var försjunken i bittra tankar och grubblade öfver det olycksöde, som så förskräckligt förändrat hans lif. I går var han en mäktig sultan, och i dag var han sämre

lottad än den uslaste tiggare, ty en sådan förstod sig åtminstone på att begära sitt bröd.

Emellertid hade smedjans ägare gifvit akt på honom och fattades af medlidande med den stackars mannen, som såg så sjuk och eländig ut men likväl icke klagade sin nöd. Drifven af sitt goda hjärta gick han ut och frågade, hvarmed han kunde hjälpa honom.

— Ack, sade sultanen, jag är en olycklig man!

Och därpå berättade han samma historia om skeppsbrottet, som han uppdiktat för vedhuggarne, ty han visste ju, att hvar och en skulle anse honom för en bedragare, ifall han talade om sanna förhållandet. Det var ju alltför otroligt.

Då han slutat sin berättelse, kände smeden ännu större medlidande för honom än förut och tog in honom i sin bostad, där han fick hvila sig och äta sig ordentligt mätt. Därefter tog han honom afsides och sade, att han ville gifva honom ett godt råd.

— Eftersom du icke lärt något yrke att förtjäna ditt uppehälle med, började han, så kan du ju försöka ett vågstycke, som möjligen kan bringa dig lycka. Gå ner till floden; där kvinnorna ha sitt badhus och ställ dig tätt invid dörren. När någon då träder ut för att begifva sig på hemvägen, så fråga henne, om hon är gift. Är hon det, så böjer hon sitt hufvud och går vidare.

»Emellertid hade smedjans ägare gifvit akt på honom.»

Men är hon det icke, måste hon stanna, ty landets lag bjuder, att hon tager den till man, som under sådana förhållanden gör henne denna fråga. Har du tur, kan du få en rik hustru. Har du det inte, så kan du knappt få det värre, än du nu har.

Sultanen tackade honom hjärtligt och beslöt att följa hans råd. Det kunde ju hända, att han hade lyckan med sig.

Efter smedens anvisning genomvandrade han åter staden och hittade snart fram till kvinnornas offentliga badhus. Där ställde han sig vid dörren och väntade, tills någon skulle komma ut.

Om en stund öppnades också dörren, och den ena beslöjade kvinnan trädde ut efter den andra. På somliga tyckte han sig märka, att de voro gamla och fula, och det var med en viss rädsla, han frågade, om de voro gifta. Men alla, både unga och gamla, feta och smärta böjde de på hufvudet och gingo vidare. Badtiden nalkades sitt slut, och sultanen undrade redan, om alla stadens kvinnor voro gifta, då dörren åter öppnades, och en högväxt, smidig kvinnogestalt visade sig på tröskeln.

Af de pärlor och ädelstenar, hvarmed hennes dräkt var smyckad, såg han, att hon måste vara rik och af gången och hållningen slöt han, att hon måste vara behagfull och ung. Det var därför med klappande hjärta, han gjorde sin fråga, om hon var gift.

Han hade icke väntat annat, än att äfven hon skulle böja sitt hufvud och gå förbi, men till hans förtjusning stannade hon och såg på honom.

Därpå vinkade hon emellertid åt sin tjänarinna, fortsatte sin väg med en stolt kastning på hufvudet, och lät sultanen stå där ensam med sin förödmjukelse, ty han kunde icke tro annat, än att hon föraktat honom för hans usla dräkt, och att landets lag icke gällde för sådan fattig stackare som han.

Uppgifvande allt hopp slutade han att fråga de kvinnor, som ännu kommo ut ur badhuset, om de voro gifta eller ej och satte sig ner på marken med hufvudet mellan sina händer grubblande öfver hvad han nu skulle taga sig till.

Plötsligt väcktes han dock ur sina tankar af någon, som tilltalade honom, och när han såg upp, stod där framför honom en svart slaf, klädd i en lysande dräkt och bugade sig underdånigt.

— Jag söker en man i trasiga kläder, som nyss frågat alla de badande kvinnorna, om de voro gifta eller ej, sade slafven. Och jag förmodar, att det är du.

Då sultanen svarade »ja», bad han honom följa sig. Och de gingo gata upp och gata ner, tills de kommo till ett vackert palats, hvars port öppnades af två nya slafvar, som bugade sig till jorden för sultanen. Men den förste slafven förde honom

»Han hade inte väntat annat än att äfven hon skulle böja sitt hufvud och gå förbi.»

in i ett präktigt gemak med spegelprydda väggar och purpurklädda svällande divaner.

Här lämnade han honom ett ögonblick ensam men kom så igen bärande en praktfull dräkt, som han bad sultanen att ikläda sig med hans tillhjälp.

En stund därefter var också sultanen förvandlad från en usel tiggare till en ståtlig, vacker man, som han i verkligheten var, och den svarte slafven stod alldeles häpen af förvåning. Han bugade sig ännu djupare än förut och förde honom in i ett annat gemak, större och rikare utstyrdt än det han lämnat.

En strålande skön flicka reste sig vid hans inträde från den divan, på hvilken hon hvilat, och gick emot honom.

Först var hennes min kall och frånstötande. Hon ville icke en gång se på honom. Men då hon slutligen riktade blicken på hans ansikte, klarnade hon upp. Hennes drag uttryckte den största öfverraskning, som sedan öfvergick till glädje, och med idel vänlighet räckte hon honom sin hand.

— Välkommen, min herre och gemål! sade hon. Enligt landets sed är jag nu din hustru, och jag skulle ha blifvit det i alla fall, om du också varit den eländige tiggare, jag trodde dig vara. Men min glädje är stor, då jag nu ser, att du är en ädel och älskvärd man.

Hennes mor och far trädde nu äfven in och

»Välkommen, min herre och gemål! sade hon.»

hälsade sultanen välkommen, hvarefter de förde honom in i en stor sal, där en präktig festmåltid var uppdukad. De läckraste rätter och de finaste viner bjödos omkring, under det en härlig musik klingade bakom höga bladväxter och sångerskor sjöngo brudens ära och lof.

Då festen var förbi, ledsagade brudens mor sin dotter och sultanen till de rum i palatset, som voro afsedda för deras enskilda bruk, och där allt var ordnadt på ett vackert och smakfullt sätt.

Här framlefde nu sultanen sina dagar i lycka och lugn tillsamman med sin sköna gemål. Då ett år hade gått, skänkte hon honom tvillingar, en flicka och en gosse. När ännu ett år förflutit, gaf hon honom åter en son och en dotter. Och på det viset fortsatte hon år efter år, tills de slutligen efter sju års förlopp hade fjorton barn.

Men då var det också slut på både deras och svärföräldrarnas förmögenhet. Så många munnar voro svåra att mätta, när ingen förstod sig på att förtjäna något åt dem. De dyrbara möblerna måste säljas, den ena efter den andra, likaså slafvarna, smyckena och kläderna. Till sist blefvo de tvungna att flytta ur det ståtliga palatset och bo i en liten usel hydda. Och en morgon kom sultanens gemål till honom och vred händerna.

— Nu äro alla våra pengar slut, sade hon. Det återstår ingenting af det, vi fingo för palatset,

och jag har icke ett bröd för att mätta alla de hungriga barnen. I sju år har jag födt och klädt dig. Nu är det din tur att föda och kläda oss.

Sultanen blef naturligtvis både ledsen och ond. Men han insåg i alla fall, att hans hustru hade rätt, och att det var hans plikt att på något vis försöka försörja sin familj.

Dyster i hågen gick han ut i staden, och medan han vandrade fram och tillbaka utan att veta, hvad han skulle taga sig till, kom han plötsligt att erinra sig smeden, som gifvit honom ett så godt råd för sju år sedan. Kanske hade han flera sådana att ge honom.

Utan dröjsmål begaf han sig till honom och berättade sina bekymmer.

— Och hvad skall jag nu göra? slutade han. Nu är jag hundra gånger värre ute än för sju år sedan, ty då hade jag bara mig själf att tänka på, men nu har jag dessutom fjorton barn, en hustru, en svärfar och en svärmor.

Smeden skakade på hufvudet och funderade ett tag. Sedan räckte han honom ett guldmynt och sade:

— Min stackars vän, tag det här och gå och köp dig ett rep! Du har ingenting annat att göra än att taga det öfver axeln och gå ner till hamnen, ställa dig bland de andra bärarna och vänta på

att någon kommer och anlitar din hjälp. Det är den enda utvägen, när man icke lärt något yrke.

Detta lät icke mycket uppmuntrande, men sultanen tackade i alla fall för rådet och guldmyntet, gick och köpte sig ett rep och ställde sig bland bärarna nere vid hamnen. Dessa voro dock kvickare än han, när det gällde att hålla sig framme, och det dröjde långt in på dagen, innan sultanen lyckades förmå någon att anförtro honom sitt gods.

Ändtligen var det dock en köpman, som lät honom bära en kista åt sig.

Sultanen virade repet omkring kistan och kastade den på ryggen. Men den var så tung, att han under vägen flera gånger måste sätta ner den för att hvila. Svetten rann i strömmar från hans panna, och han trodde ibland, att den stora tyngden brutit benen i hans kropp. Då han likväl till sist kom fram med den till ort och ställe, gaf köpmannen honom ett par små silfvermynt för besväret, och han skyndade sig hem för att ge dem åt sin hustru.

Men när hon fick se dem, började hon klaga och snyfta.

— Ack, min gemål, sade hon, är det här allt, hvad du förtjänat på en hel dag? Om du inte ger mig tio gånger så mycket för hvar dag, så komma vi att svälta ihjäl.

Dessa ord gingo sultanen djupt till sinnes, ty

då han tänkte på, hur hårdt han släpat för de fattiga slantar, han nyss gifvit sin hustru, insåg han, att det skulle bli honom omöjligt att ens förtjäna dubbelt så mycket. Och ändå ville hon ha tio gånger den summan.

Förtviflad gick han åter ut och vandrade bort från staden för att vara ensam med sina tankar. Hela natten gick han och gick utan mål, försjunken i grubblerier och förbannande dervischen Schahabeddin, som bragt en sådan olycka öfver hans hufvud. Och

när himlen började ljusna till en ny dag, såg han, att han kommit ända till den öde strand, där han för sju år sedan vaknat upp, naken och öfvergifven, långt från hem och fädernesland.

Han ville falla på knä och bedja Allah om förbarmande, men då kom han ihåg, att han först måste förrätta den tvagning, utan hvilken ingen muselman kan rätt be sina böner.

I största hast kläddé han därför af sig och doppade sig i hafvet. Men samma ögonblick, som han åter lyfte hufvudet ofvan vattnet, förvirrades hans sinnen, och han förstod icke, hvad som försiggick med honom.

Han kände icke igen sin omgifning. Hafvet och stranden voro borta, och

i stället befann han sig i sitt eget palats, i sitt eget gemak, i sitt eget badkar. Tätt bredvid honom stod dervischen Schahabeddin och alla hans tjänare rundt omkring.

Först gnuggade han ögonen och ville icke tro annat, än att de bedrogo honom. Men då ingenting förändrades för hans syn, reste han sig upp och knöt handen mot dervischen.

— Din eländige skurk! skrek han. Hur har du vågat att behandla din herre och sultan på detta sätt? Dessa sju års landsflykt och lidanden skall du få betala mig!

— Sju år! Jag förstår dig icke, min nådige härskare, sade dervischen. Det är ju icke mer än en timme, sedan jag kom till ditt palats och såg dig för första gången. Och jag har ju icke gjort dig något annat än bedt dig doppa hufvudet i vattnet och genast lyfta upp det igen.

— Lögnare! utbrast sultanen. Menar du, att det bara skulle vara ett ögonblick, sedan jag doppade hufvudet i vattnet?

Dervischen log och pekade på de kringstående.

— Du kan fråga dina tjänare, om det är mer, sade han.

Och alla slafvarne försäkrade med en mun, att det icke förflutit mer än en sekund sedan dess, och att de icke rört sig ur stället, sedan sultanen kom i badet.

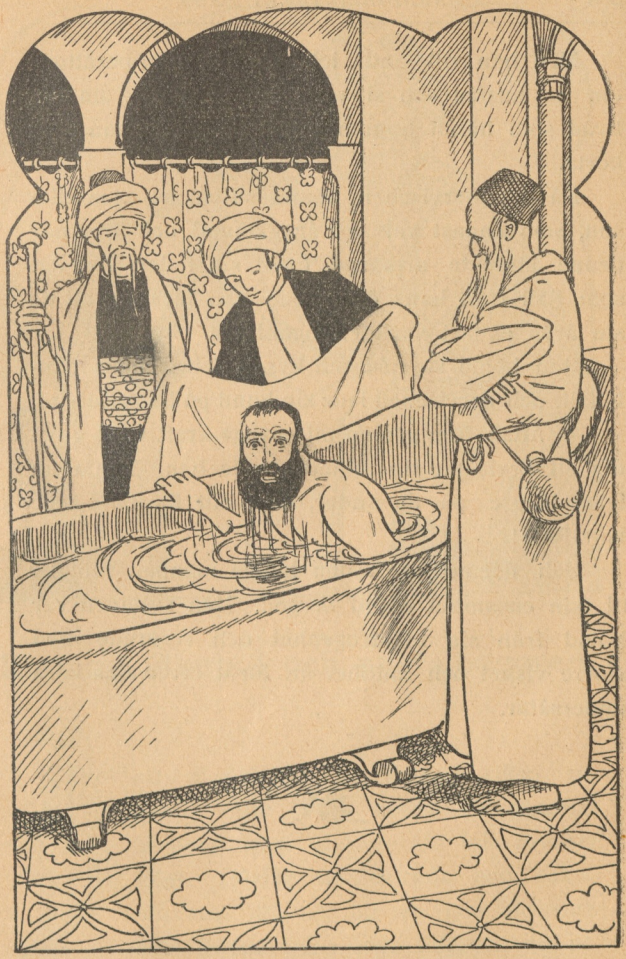

»*Hafvet och stranden voro borta, och i stället befann han sig i sitt eget badkar i sitt eget palats.*»

Men han ville ändå icke tro det, utan berättade om sin hustru och sina fjorton barn och om allt, hvad som händt honom under de sju år, han varit borta.

Då lät dervischen hämta sultanens egen lilla son, som endast var två år gammal, och först när denne sträckte armarna emot sin fader, föll det som fjäll från hans ögon, och han förstod, att de sju åren endast varit ett ögonblick.

Han böjde sig ned och kysste dervischens mantelfåll, och dervischen lade sin hand på hans hufvud.

— Allah har genom min svaga kraft velat gifva dig ett bevis på sin allmakt, sade han. Tvifla nu icke längre på de under, som ditt förstånd icke kan fatta!

Och därmed gick den helige mannen tillbaka til sin ensamhet bland bergen. Men sultanen var botad från sin klentrogenhet och regerade med större vishet och mildhet än förut öfver sina kära undersåtar.

Konung Mamud och pastejbagaren.

I ett af österlandets många riken regerade för länge sedan en gammal konung, som älskade sitt folk mycket högt. Därför uppfostrade han också sin son till att bli en god härskare och försummade inga tillfällen att utveckla hans förstånd och goda anlag.

Likväl återstod ännu en sak, innan hans uppfostran kunde anses fullbordad, och det var att låta honom göra en resa till främmande länder, så att han skulle lära känna litet mer af världen. Den gamle kungen hade hittills dragit sig för att släppa honom ifrån sig, ty han visste, att han inte hade långt kvar att lefva, och ville gärna ha den käre sonen hos sig i sina sista stunder. Men till sist bestämde han sig ändå för att låta honom fara, ty när sonen blifvit kung, kunde han ju icke komma ifrån sitt rike.

— Min kära Mamud, sade den gamle en dag till prinsen, eftersom det ser ut, som om jag skulle bli hundra år, är det inte längre värdt att uppskjuta din resa. Tag den bästa hästen i mitt stall och två svenner som följeslagare! Stoppa på dig två börsar med tre tusen sekiner i hvarje! Rid så ut i världen och kom igen klokare och visare än du farit!

Mamud kysste sin faders hand och gaf sig glad ut på sin resa. Många länder, många städer och många märkvärdigheter såg han under den, men hvad som mest behagade honom af allt, han fick se, var en underskön flicka, dotter till en slottsfogde hos en af de konungar, han gästade.

Den förtjusande Naima förtrollade honom så genom sitt vackra ansikte och sitt ljufva väsen, att han fördröjde sig i hennes närhet mycket

längre, än han ämnat, och kom slutligen underfund med att han icke kunde lefva utan henne. Visserligen var hon icke af kunglig börd, men hennes behag, hennes stolta hållning och hennes skönhet voro värdiga en drottning, och han beslöt att göra henne den äran att anhålla om hennes hand.

En morgon kallade han därför till sig hennes far, slottsfogden, och då denne stod bugande inför honom, vinkade han nådigt åt honom att sätta sig.

— Jag har låtit kalla dig, sade han, därför att din dotter gjort ett djupt intryck på mitt hjärta, och jag önskar taga henne till gemål, ifall min fader icke har något däremot.

Slottsfogden steg upp och bugade sig.

— Förlåt, herr prins, men jag får lof att säga dig, att saken inte är så afgjord för det, sade han.

Prinsen, som alltid varit van att få sin vilja fram, och som dessutom trott, att han bevisat den enkle slottsfogden en oerhörd nåd, som denne borde tacka för på sina bara knän, blef så häpen öfver dessa ord, att han först endast satt och betraktade honom med uppspärrade ögon.

— Hvad menas med det? sade han slutligen.

— Jo, det menas, att jag också har ett ord med i laget.

— Kanske du inte tycker, att jag är tillräckligt fin att ha till måg? frågade prinsen hånfullt.

—Åjo, herr prins, hvad det beträffar, kunde jag nog vara nöjd, sade slottsfogden. Men se det är så, att jag en gång gjort ett heligt löfte att aldrig ge min dotter åt någon, som inte kan ett yrke. Nu skulle det väl tyckas, att du som blifvande kung inte skulle kunna komma i nöd och bekymmer. Men hur det är, så är ingenting säkert, och en kung kan också bli

utan plats. Och man får alltid lof att kunna förtjäna sitt bröd. Om du vill ha min dotter, så får du alltså lära dig ett yrke. Det är mitt sista ord.

Detta tal föreföll emellertid prinsen så oförskämdt, att han genast afskedade den djärfve slottsfogden och lagade så, att han fick träffa hans dotter i stället, då hon på eftermiddagen tog sig en promenad i slottsträdgården.

Han förklarade henne utan omsvep sin kärlek och bad henne öfverge sin fader och följa honom hem till hans rike. Men hon såg endast stolt på honom.

— Min prins, sade hon, utan min faders samtycke gifter jag mig aldrig.

För andra gången hade han således misslyckats, och uppfylld af vrede och harm begaf han sig tvärt på hemvägen. Han ville glömma den högmodiga sköna och hennes ännu högmodigare fader.

Var det skick och fason att föreskrifva en prins villkor, när han friade till en simpel slottsfogdes dotter? Och en sådan skymf att bara föreslå honom att lära sig ett yrke!

När han kom hem till sitt land igen, fick han emellertid annat att tänka på än denna förtret, ty han möttes af budskapet om sin faders död, som timat för endast några dagar sedan.

Han hade älskat sin far, så att hans sorg var

mycket stor, och han tyckte sig nu stå helt ensam i världen. Hvarken hans nya plikter som kung eller folkets tillgifvenhet kunde lindra hans saknad, och allt häftigare och häftigare började han åter att längta efter den vackra Naima, som vunnit hans hjärta. Hon ensam kunde trösta honom, det kände han nu tydligt.

Men utan att kunna ett yrke fick han henne ju inte till gemål, och hur det var bekvämade han sig till sist att försöka lära sig ett dylikt.

Han beslöt lära sig tillverka silkesmattor. Det var ju ett fint och snyggt handtverk, och han bad sin storvisir att i hemlighet skaffa en läromästare. En sådan uppletades också snart, och konung Mamud satt nu hvar kväll och öfvade sig med att göra silkesmattor och prydde dem med inflätade mönster eller tänkespråk på grekiska, för hvilket språk han hyste stor förkärlek.

Ändtligen hade han gjort en matta, som storvisiren fann så utomordentligt skön, att den strålade präktigare än både sol och måne, och som läromästaren fann ganska bra. Den senare gaf konung Mamud ett mästerbref på att han var utlärd i det ädla mattflätningsyrket, och så kunde han draga åstad och fria på nytt.

Han gjorde det också med det snaraste, och nu var det icke längre något hinder för honom att hemföra den sköna Naima som brud. Slotts-

»Ändtligen hade han gjort en matta, som storvisiren fann utomordentligt skön.»

fogden var idel solsken och vänlighet, för när han visste, att hans dotter fick en mattflätare till man, tyckte han, att hon blef anständigt försörjd, hvilket icke varit så säkert, om gemålen bara varit kung.

Det blef ett ståtligt bröllop med storartade fester öfver hela riket, och kung Mamud lefde lycklig och nöjd med sin sköna drottning under flera år, fick vackra barn och styrde sitt folk med mildhet och vishet, så att han blef älskad af alla. Platsen på tronen tycktes därför icke vara så osäker, som hans svärfar hade trott, och han log ofta åt gubbens farhågor.

Men en dag skulle han ändå få erfara, att den gamle icke haft så orätt.

Liksom den store sultanen Harun al Raschid och många andra österländska härskare hade äfven konung Mamud den vanan att förklädd ströfva omkring bland sina undersåtar för att lära känna deras förhållanden så väl som möjligt.

En gång hade han för detta ändamål klädt sig som dervisch och gick ensam ut tidigt på morgonen. På sin vandring kom han ända bort till stadens utkanter, och han såg så mycket, som intresserade honom, att tiden skred fortare, än han anade. Slutligen kände han sig dock hungrig, och som det var långt till palatset, beslöt han sig för att stiga in till en pastejbagare, som hade

hängt ut en frestande skylt. Där skulle väl åtminstone finnas något, som kunde stilla hans aptit.

Inkommen fann han äfven boden mycket fin och prydlig. Pastejerna lågo vackert uppradade på disken, och allting såg renligt och inbjudande ut. Genom en dörr, som stod halföppen, skymtades likväl ett ännu vackrare rum. Väggarna voro utsirade med målade blomstergirlander och svällande, röda kuddar lågo i hörnen, lockande till hvila.

Den beställsamme pastejbagaren, som skyndat sig att bjuda den nykomne gästen hvad hans konst förmådde, frågade också genast, om han icke ville stiga ditin.

— Man sitter så bra där, sade han. Och alldeles ostörd går det an att bli, eftersom det inte är någon därinne för tillfället. Jag kan stänga dörren, så att ingen kommer dit heller.

Konung Mamud, som var glad att få äta och hvila i lugn och ro, gick in i det smakfullt ordnade rummet och lät pastejbagaren bära in några pastejer, hvilka han ställde på ett litet bord bredvid den mjukaste kudden. Så snart mannen försvunnit och stängt dörren efter sig, sjönk konungen ned på det röda dunbolstret och grep begärligt en af pastejerna.

Men knappt hade han hunnit smaka på den, förrän han till sin fasa kände, att han sjönk ner

genom golfvet. Och innan han hunnit göra en rörelse för att rädda sig, blef det mörkt omkring honom.

En stark duns var hans nästa förnimmelse. Falluckan hade nått bottnen, och halft medvetslös tumlade han om på ett fuktigt jordgolf.

Då han hunnit sansa sig och kunde tänka en redig tanke, förstod han, att han kommit ner i en källarhåla, ty dagern från en liten glugg uppe vid taket tillät honom skönja föremålen omkring sig, så snart hans ögon vant sig vid skymningen.

Men på samma gång upptäckte han någonting ohyggligt. Omkring sig såg han stympade lik af människor, som efter allt utseende blifvit mördade. Öfverallt lågo hufvudskålar och ben, och en outhärdlig stank höll på att kväfva honom.

Han hade likväl icke gjort sig ett begrepp om hela sitt elände, förrän en järndörr öppnades borta i den mörkaste delen af källaren, och en karl kom insmygande, hållande i handen en yxa, som blänkte till i halfdagern. Ett ögonblick föll också ljuset på karlens ansikte, och då kände Mamud igen honom. Det var pastejbagaren.

Till följd af dunklet visste han inte riktigt, hvar han hade sitt offer, men bäst det var, fick han sikte på konungen, och då rusade han emot honom med yxan lyftad i högsta hugg.

Denne hade dock märkt hans afsikt, hoppade

»*En karl kom insmygande i källaren, hållande i handen en yxa.*»

undan och tog skydd bakom en stor kista, som stod i ett hörn. Hans första tanke var att uppenbara, hvem han var, men han insåg strax, att detta icke skulle hjälpa honom, ty af fruktan för hämd skulle bofven aldrig våga släppa honom lefvande ifrån sig.

Då föll det honom blixtsnabbt in att söka rädda sig på ett annat sätt.

— Skona mig! ropade han. Jag är ju bara en fattig dervisch, som du inte förtjänar mycket på att råna. Men om du låter mig lefva, skulle du kunna göra dig en god vinst på mitt arbete, ty jag kan ett bra handtverk.

Pastejbagaren såg tveksam ut. Dervischens kläder tycktes verkligen icke vara värda mycket, och hade han pengar, kunde han ju taga ifrån honom dem utan att mörda honom.

— Nå, hvad är det, du kan då? frågade han brummande.

— Jag kan göra de allra vackraste mattor, sade konung Mamud. Gif mig bara silke, garn och guldtråd och sätt ner en lampa åt mig, så skall jag göra sådana arbeten, som furstar och konungar kunna afundas dig, och du skall bli rik på att sälja dem.

— Du ljuger väl, sade pastejbagaren, men du kan ju få försöka.

Han gick sin väg, och kom efter en stund igen

med litet garn och silke och en lampa, så att Mamud kunde få göra ett prof.

Denne satte sig genast till verket, och när banditen såg, hur väl han arbetade, bestämde han sig för att låta honom lefva. Mattor voro en eftersökt vara, när de voro konstrikt arbetade, och han räknade snart ut, att han skulle förtjäna mera på denne fånge än på tio vanliga gäster, som han lät ramla ner genom falluckan och mördade.

För att Mamud inte skulle fara alltför illa i källaren, skaffade han till och med ut de döda kropparna, sopade, gaf honom en bädd af halm och bar två gånger om dagen till honom mat och dryck. Dessutom lämnade han honom nu rikligt med silke, garn och guld och hade sin fröjd åt att se, hur en stor präktig matta växte under hans offers fingrar. Glada, brokiga färger bildade tillsamman ett vackert mönster, men kring kanten gick en bård af underliga små oregelbundna figurer, som pastejbagaren icke riktigt förstod sig på.

— Hvad skall det där vara? frågade han.

— Å, det är ett nytt slags mönster, som blifvit mycket på modet, sade konungen.

Men i verkligheten var det alls intet mönster utan skriftecken, och hela konung Mamuds hopp om räddning stod till denna underliga bård.

Då ett par veckor gått om, var mattan ändtligen färdig, och pastejbagarens svarta, giriga själ

kände sig hänryckt af dess glans och prakt. Man borde kunna få bra med pengar för den.

— Jag skall säga dig, hvart du skall gå för att få sälja den, sade konung Mamud. Konungens storvisir är mycket förtjust i vackra mattor. Ingen förstår sig på sådana som han, och ingen kan heller betala dem bättre.

Det rådet tycktes pastejbagaren godt. Han rullade ihop mattan, tog den under armen och begaf sig genast till visiren, som bodde i det kungliga palatset.

Men när han

kom dit, var hela hofvet försänkt i stor sorg öfver dess älskade konung, som varit försvunnen under så många dagar, och visiren ville först icke höra talas om att köpa några mattor. Som pastejbagaren var mycket envis och lät hälsa, att ingen någonsin sett maken till en sådan matta, som den han hade att bjuda ut, blef emellertid visiren slutligen intresserad, ty konstnärligt arbetade mattor påminde honom om hans dyre herre och konung, som han trodde sig för alltid ha förlorat.

— För in mannen då, sade han, så få vi se, hvad han har för något!

Pastejbagaren fördes in och vecklade ut mattan framför visiren, som genast fann behag i den. Men hvad var det för en besynnerlig bård? Han lutade sig ned och tog den i närmare betraktande. Och allt mera förundrad blef han. Det var ju skriftecken och grekiska ord.

Han började stafva och lägga ihop, och när han slutat läsningen, stod han stel af häpnad och bestörtning. Innehållet löd:

»Följ efter mannen, som bjuder ut denna matta! Han är en bof och håller eder konung fången i sin källarhåla».

Visiren lät dock ingenting märka af sin sinnesrörelse utan gaf befallning om, att hundra sekiner skulle utbetalas åt pastejbagaren för den dyrbara mattan. Men då denne skulle aflägsna sig,

gaf han i hemlighet befallning om att två rättstjänare skulle följa honom på afstånd, och själf kastade han öfver sig en kappa och smög sig efter bofven med största försiktighet.

Denne anade likväl ingenting. Han tänkte bara på de myckna pengarna, han fått för mattan, och gick förnöjd hem för att göra sig en glad dag.

Men just som han kommit inom dörren och höll på att knyta på sig sitt bagarförkläde, trädde de två rättstjänarne in och grepo honom i axlarna. Och på samma gång stod visiren i dörröppningen.

— Skurk, dina bofstreck äro upptäckta! För oss strax ner i källaren! ropade denne med tordönsröst.

Pastejbagaren skälfde som ett asplöf, ty han förstod, att det nu var slut med honom, och utan några invändningar letade han fram nyckeln till konung Mamuds fängelse. Visiren skyndade ögonblickligen ditned och öppnade källardörren på vid gafvel. I nästa sekund låg hans herre och konung i hans armar, och de gräto tillsamman öfver den lyckliga befrielsen.

Under tiden hade det emellertid blifvit bekant i hela kvarteret, hvad som tilldragit sig i pastejbagarens hus. Folket stod packadt utanför källardörren, och när konung Mamud trädde ut, hälsades han med ett ändlöst jubel, som följde honom längs alla gator, han måste gå för att komma hem till palatset.

»*I nästa sekund låg visirens herre och konung i hans armar.*»

Men när rättstjänarne kommo ut ur boden med pastejbagaren emellan sig, blef det ett annat mottagande. I en handvändning slet folkmassan honom ur deras händer och stenade honom, tills han slutligen gaf upp andan.

Efter detta äfventyr lefde konung Mamud åter lugn och lycklig tillsamman med sin familj och sina älskade undersåtar. Men så fort han fick tid, gjorde han en resa till sin svärfader och tackade honom, för att han tvungit honom att lära sig ett yrke, ty nu kunde han icke förneka, att han haft nytta af det.

INNEHÅLL.

	Sid.
Kalifen för en dag. Med 16 teckningar	3
Konung Agib. Med 13 teckningar	52
De afundsjuka systrarna. Med 15 teckningar	88
Fiskaren och anden. Med 10 teckningar	134
Prins Achmed och feen Paribanu. Med 8 teckningar	179
Den lille domaren. Med 9 teckningar	232
Harun al Raschid och Abdalla. Med 8 teckningar	256
Den klentrogne sultanen. Med 10 teckningar	279
Konung Mamud och pastejbagaren. Med 6 teckningar	307

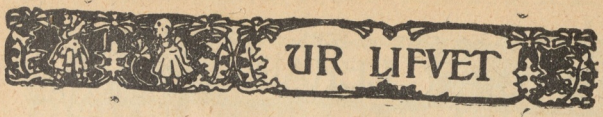

Människans rikedomar.

Af *Leo Tolstoy.*

En man var missnöjd med sin lott och beklagade sig öfver Gud.

— Den gode Guden, sade han, skänker andra människor rikedomar, men mig ger han ingenting! Hur skall jag kunna draga mig fram här i lifvet, jag som icke äger någonting?

En gammal gubbe hörde dessa ord och sade:

— Är du verkligen så fattig, som du inbillar dig? Har Gud icke gifvit dig ungdom och hälsa?

— Jo, det kan jag icke neka till, och jag är stolt öfver min kraft och ungdom.

Gubben fattade därpå mannens högra hand och frågade:

— Skulle du vilja mista den här handen för tusen kronor?

— Nej, det skulle jag visst icke.

— Nå, den vänstra då?

— Icke den heller.

— Skulle du vilja gå in på att bli blind då för tio tusen kronor?

— Nej, Gud bevare mig! Jag skulle icke vilja ge bort mitt ena öga en gång för aldrig så mycket pengar.

— Ser du där, sade gubben, hvilka rikedomar Gud har gifvit dig. Och ändå klagar du!

LEKAR

Ringen i mjölet.

Tag en tämligen stor kaffekopp och packa den full med mjöl! Stjälp den sedan försiktigt upp och ner på en tallrik och knacka något litet uppe på bottnen, så att mjölet lossnar från koppens insida! Lyft därefter upp koppen! Har du nu lyckats bra, så står mjölet kvar på tallriken och bildar likasom en liten hård kulle. Lägg nu midt uppe på kullens topp en ring, och ställ tallriken med mjölet och ringen på ett bord!

Deltagarna ställa sig rundt om bordet utan att vidröra detsamma. En af dem tager en bordsknif, skär med den bort ett litet stycke af mjölkullen och lämnar knifven till sin närmsta granne. Denne skär också bort ett litet stycke och lämnar så knifven till nästa man. Så fortsätta deltagarna att bortskära hvar och en sitt stycke. Mjölkullen minskas alltmera. Och slutligen inträffar det, att någon skär så djupt in, att kullen faller och ringen begrafves i mjölet. Den, som skurit sist, är nu skyldig att med läpparna taga upp ringen ur mjölet. Du kan tro, att han ser lustig ut, när han ändtligen får upp ringen, isynnerhet om det är en farbror med skägg.

TANKEÖFNINGAR

105. Räknegåta.

Ett sällskap resande hade intagit gemensam frukost på en gästgifvaregård. Hela frukosten kostade 20 kr. 25 öre. Antalet öre, som hvar och en betalade, var alldeles lika med de resandes antal. Huru många voro de resande och huru mycket betalade hvar och en?

104. Lösningar.

T	i	d	a	n
R	o	x	e	n
O	r	u	s	t
S	k	a	r	a
A	s	i	e	n

Hvarför denna bok heter "Tusen och en natt".

— Det är då ett besynnerligt namn på en sagobok! tänker du helt säkert, om du ej läst den förra samlingen med samma namn i första årgången af SAGA.

Har du läst den, så vet du, att den börjar med »Sagoberätterskans saga», och i den omtalas det, huru de här sagorna kommit till. Men för den händelse att du icke har läst den, vill jag nu berätta för dig, hvarför de här sagorna fått det underliga namnet »Tusen och en natt».

För länge sedan lefde en mild och god sultan, som ägde en skön gemål, hvilken han älskade som sin ögonsten. Men hon var falsk och bedrog honom, hvarför hon blef dömd till döden och afrättades. Sedan den stunden blef sultanen som förvandlad. Han blef en grym tyrann, och alla kvinnor betraktade han som usla och trolösa varelser. Då han tog sig en ny gemål, lät han afrätta henne på morgonen efter bröllopsdagen, så att hon ej skulle få tillfälle att bedraga honom, liksom den första gjort. På detta sätt fingo många af landets unga kvinnor lida döden.

Då beslöt den vackra Scheherezade att försöka göra ett slut på sultanens grymheter. Hon begärde att få blifva sultanens gemål, och två dagar därefter stod också

deras bröllop med prakt och ståt. Den unga sultaninnans föräldrar gräto dock och klagade, ty de trodde säkert, att hon liksom de andra före henne skulle dödas nästa morgon.

Men på bröllopsaftonen började hon att för sin gemål berätta de underbaraste sagor, och sultanen lyssnade på henne med största uppmärksamhet. Så fortsatte hon hela natten, och hon var just midt i en saga, när morgonsolens första stråle föll in genom fönstret. Då drogs purpurförhänget till rummet undan, och där stod bödeln för att hämta henne. Men sultanen visade bort honom.

— Du får lefva till i morgon, sade han till Scheherezade, så att du kan berätta slutet på din saga.

Så som det gått denna natt, så gick det också de följande. Scheherezade berättade ständigt nya sagor, alltmera underbara och allt vackrare och vackrare. Sultanen fann sådant behag i dem, att han ständigt ville höra mera, och så blef bödeln bortvisad hvarje morgon.

I *tusen och en natt* fortsatte Scheherezade att berätta för sultanen, men då hade hon också blifvit honom kärare än hans första gemål. Bödeln behöfde icke längre besvära sig med att stiga upp om morgnarna, och sultanen hade åter blifvit en mild och god härskare, som älskades af alla sina undersåtar.

Här får du nu läsa några af Scheherezades vackraste sagor.

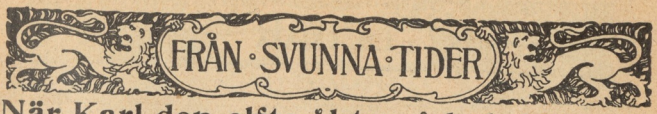

När Karl den elfte åkte på bak-kälken.

Det var en frisk nordisk vinterdag. Mälaren låg isbelagd, klar som en spegel. Karl den elfte, som uppehöll sig på sitt kära Kungsör, fick lust att pröfva isen och företog i sällskap med en af sina hofmän en lustvandring ut på densamma.

Det föll sig emellertid tröttsamt att gå på hal-isen, och när en västmanlandsbonde kom åkande med ett par skogskälkar, ropade därför kungen till honom:

— Låt oss åka med dig ett stycke!

Bonden stannade. — I kunnen sätta er på bak-kälken, svarade han, men håll väl i er i slängarna!

Kungen satte sig på bak-kälken, och hofmannen ställde sig på medarna bakom honom. Det gick friskt framåt isen, och bonden gjorde många svängar. Han ville väl se, om herrarna kunde hålla sig fast. Allt gick dock väl till en början.

Men så gaf sig hofmannen i tal med bonden.

— Nå, hvad säger folket här i trakten om vår nådige konung?

— Å, honom tala vi inte mycket om, svarade bonden.

— Men någon gång talen I väl om kungen, vet jag, och hvad säga då bönderna om honom?

— Ja, hvad kunna vi väl säga om den snåle kungen, som aldrig får nog. Får han hålla på länge, så bli vi alla fattiga, och ingen blir rik mer än han.

— Akta dig du, bonde! Tänk, om det vore kungen, som nu åker med dig? sade hofmannen.

Bonden sneglade litet åt sidan och tyckte sig nu igenkänna kungen. Oförmärkt drog han sprinten ur järnkedjan, som sammanhöll båda kälkarna, och gaf hästarna en släng. Bak-kälken med kungen och hofmannen stannade kvar på isen, men bonden for med framkälken i väg som en blixt till stranden och in på en skogsväg, där han försvann. Och kungen såg honom aldrig mer.

LEKAR

Siffrorna på urtaflan.

Hvar gång man ser på sitt fickur, så ser man ju också siffrorna på urtaflan, och ändå är det mången, som icke vet, hur de se ut.

När du träffar någon af dina »farbröder», så bed att få se på hans klocka. Om den är försedd med romerska siffror och sekundvisare, så kan du kanske ställa några riktiga kuggfrågor på honom. Han får icke själf se på klockan. Fråga honom, om han vet, hur siffrorna på hans klocka se ut. Det tror han säkert, att han vet. Gif honom ett stycke papper och en blyertspenna och bed honom skrifva tvåan, därpå fyran och så sexan. Låt honom sedan jämföra med klockan!

Det kan ju hända, att han skrifvit rätt. Men det vanliga är, att han blott skrifver tvåan rätt; fyran skrifver han så här IV, men på klockan står IIII; sexan skrifver han så här VI, men den finnes vanligen ej på klockan, ty där brukar sekundvisaren sitta.

TANKEÖFNINGAR

93. Omflyttningsgåta.

Flytta om vidstående bokstäfver, så att de fortfarande bilda en triangel och så att de olika raderna bilda namnen på

E	ett slags land,
RM	ett husdjur,
LÖK	ett fiskredskap,
KARK	en svensk konung,
TRÄLA	ett svenskt landskap,
KONANO	en svensk stad.

94. Gåta.

Två fäder voro ute och jagade. Hvar och en af dem hade också en son med på jakten. Tre harar skötos, och likväl räckte de till, så att hvar och en fick sin hare.

Hur kunde det vara möjligt?

Sagan om huru Norrland blef bebyggdt.

Har ni hört, huruledes folk först kom att bosätta sig norr om Dalälfven?

Jo, det var på det viset, att det blef alldeles för fasligt mycket folk söderut, och människorna hade rakt ingenting att lefva utaf. Det var hårda tider. Då beslöts det på en riksdag, att allt gammalt folk skulle åderlåtas ihjäl, så kunde de andra få det bättre.

En riksdagsman, som hade varit med härom, hade en dotter, som hette *Disa*. Hon var klokare än mången karl, och när fadern kom hem, frågade hon, hvad de funnit på för råd. Han svarade, som sanningen var, att alla gamla skulle aflifvas.

— Det var ett tokigt råd, sade hon, hade jag varit där, skulle jag hafva gifvit dem ett bättre.

Jag skulle gifvit dem litet korn i skäppan och en hacka och skickat dem norr om Bäcken (Dalälfven) att hacka.

Ja, fadern, han började tänka på det rådet, och så talade han om det för konungen. Denne tyckte inte så illa om det, men han ville först sätta Disa på prof, så att hon skulle kunna visa, hvad förstånd hon hade. Han befallde henne därför komma till den stad, där kungen bodde,

inte på år och inte på månad,
inte på natt och inte på dag,
inte på ny och inte på nedan,
inte vara klädd och inte oklädd,
och inte gå och inte rida.

Det här var nog inte så lätt, men hon gick i land med det.

Hon kom till kungen klockan 12 på nyårsnatten, då det var nytändning; hon var därvid klädd i ett nät och hade ena benet på en bock men gick med det andra på marken. På det viset kom hon farande, och kungen måste medge, att hon redt sig bra.

Hennes råd följdes nu, och en hel hop folk utrustades med sädeskorn och hackor och sändes norr om Dalälfven.

Så gick det många år, och till slut ville hon höra, huru dessa människor hade det.

De, som bodde närmast norr om älfven, sade:

— Vi må bra: vi *gästa* hvarandra.

— Då får ert land heta *Gästrikland*, sade hon.

Norr därom bodde folk, som sade:

— Det går väl för sig, då vi ha *hälsan*.

— Då får ert land heta *Helsingland*, sade hon.

Ännu längre norr ut bodde också folk vid kusten. Dessa sade:

— Det är så där midt *emellan* för oss.

— Då får ert land heta *Medelpad*.

Äfven längre in i landet hade människor slagit sig ner. Dessa voro mindre belåtna och sade:

— Det är bara nätt och *jämt* för oss.

— Då passar det att kalla ert land *Jämtland*.

De, som slagit sig ner längst norr ut vid hafvet, hade råkat på det sämsta landet.

— Vi *ångra* oss sju gånger, för att vi gett oss hit, sade de.

— Då kalla vi ert land *Ångermanland*, sade Disa.

Och nu vet ni, huru de här namnen ha blifvit till också.

PAA NORSK.

Den ene sten paa den anden.

Harald stod og saa paa murerne. Faren kom forbi.

— Naa, gutten min, skal du blive murer? sagde faren.

— Nei, men jeg synes, det er saa rart, at alle disse smaa stenene kan blive til et stort hus.

— Ja, det blir de, sagde faren, naar bare den ene stenen blir lagt rigtig paa den andre. Sten paa sten, det er et hus. Og slig er det med alle andre ting ogsaa. Lidt om lidt kommer en frem, naar en bare driver paa. Hvis du skulde gaa rundt jorden, saa kunde du ikke tage den i tre sprang, kan du tro. Det er bare i eventyr, at folk har syvmils-støvler. Du maatte tage det lidt efter lidt; den ene foden foran den andre, med passelige skridt, op igjen og op igjen. Og hvis du skal lære nogenting i verden, saa maa du læse time efter time og være ihærdig og drive paa. Saa bygger du dig et hus, du ogsaa, paa den maaden, sten paa sten. Det huset kalder vi kundskab, og det er godt till mangt og meget. Den, som ingenting ved, er ligesom et menneske, som ikke har tag over hovedet eller gulv under fødderne, og som ikke har noget at stötte sig til.

Uttal: æ = ä, aa = å. Og = och, murerne = mureri-arbetarne, faren = fadern, synes = tycker, rart = underligt, slig = likadant; lidt om lidt = steg för steg; driver paa = håller på; hvis = om; eventyr = sagor; syvmils-støvler = sjumilastöflar; foran = framför; passelige skridt = lagom stora steg; op igjen = om igen; den maaden = det sättet; kundskab = kunskap; mangt og meget = mångt och mycket; tag = tak; gulv = golf; stötte = stödja.

TANKEÖFNINGAR

95. Räknegåta.

Det var en gång en bonde, som reste till staden för att sälja lefvande höns, som han hade i en korg. När han stått en stund på torget, kom en fru fram till honom. Hon tittade i korgen och begärde sedan att få köpa hälften af de höns, som funnos där, och dessutom en half höna. Bonden lämnade henne också det, utan att han behöfde slakta någon höna. Efter en stund kom en annan köpare. Han ville ha hälften af de återstående hönorna och därtill äfven en half höna. Bonden lämnade äfven honom, hvad han begärde, utan att någon höna behöfde släppa till lifvet. Slutligen infann sig en tredje köpare. Denne köpte hälften af de höns, som bonden nu hade kvar, och därtill ännu en half höna. Han fick också, hvad han begärde, utan att bonden behöfde slakta någon.

Men nu hade bonden också sålt slut på alla sina höns, och han begaf sig hemåt, glad öfver att allt gått så bra.

Kan du nu fundera ut, huru många höns bonden förde med sig till staden, och huru många hvar och en af de tre köparne erhöll?

96. Rebus.

a
F
d l

Lösningar.

93.

Ö
KO
NOT
KARL
NÄRKE
KALMAR

94. De tre jägarna voro farfar, far och son.

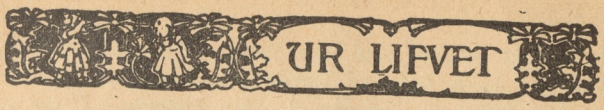

Den lille fosterlandsvännen.

Efter *Edmondo de Amicis.*

En fransk ångbåt afgick från Barcelona i Spanien till den italienska staden Genua. Bland passagerarna fanns där en gosse på elfva år, trasigt klädd och alldeles ensam. Han höll sig alltid långt från de andra och betraktade allt med dystra ögon, liksom ett förvildadt djur. Och han hade nog anledning att känna sig dyster.

För två år sedan hade hans far och mor, som voro landtfolk i trakten af staden Padua i Italien, sålt honom till ett sällskap konstberidare. Hos dessa hade han under knytnäfslag, sparkar och svält lärt sig allehanda konststycken, som han sedan fått visa för allmänheten, där han tvingades att följa konstmakarne först genom Frankrike och sedan genom Spanien.

Då de kommit till Barcelona, hade han emellertid ej längre kunnat uthärda slagen och svälten utan flytt från sina plågoandar och sökt skydd hos italienske konsuln. Denne hade också förbarmat sig öfver honom och fört honom ombord på ångbåten samt lämnat honom ett bref till polisdirektören i Genua med begäran, att denne skulle återföra gossen till hans föräldrar — dessa föräldrar, som hade sålt honom som ett djur.

Alla passagerarne betraktade nyfiket den stackars trasige gossen, där han satt i ångbåtens salong. Några frågade honom, hvarifrån han var, och hvart han skulle resa, men han svarade icke. Det såg ut, som om han afskydde och föraktade alla människor; till den grad hade pryglet och försakelserna förbittrat honom.

Slutligen lyckades det dock tre af de resande, genom

att ihärdigt fortfara med sina förfrågningar, att få honom att tala. I få ord, på blandad italienska, franska och spanska, berättade han för dem sin historia. Dessa tre resande voro icke italienare, men de förstodo honom, och dels af medlidande, dels emedan de voro upprymda af vin, gåfvo de honom penningar, under det de skämtade med honom och eggade honom att berätta vidare.

Just i detsamma inträdde några fruntimmer i salongen, och de tre herrarna började nu för att väcka uppseende att kasta till honom flera slantar, i det de ropade:

— Fånga den här!

— Tag den här också!

Och så läto de penningarna klingande falla på bordet. Gossen tog emot dem alla och stoppade dem i fickan. Han tackade med halfhög röst på sitt skygga sätt men med en blick, som för första gången lyste af glädje och vänlighet.

Sedan kröp han in i den hytt, som man anvisat åt honom, drog för gardinen och satte sig lugnt att tänka på hvad han skulle taga sig till. För dessa penningar skulle han först skaffa sig ett godt mål mat ombord. Det skulle nog kännas skönt. På två år hade han ju ingen enda gång fått äta sig mätt. När han kommit i land i Genua, skulle han köpa en ny tröja att sätta på sig i stället för de trasor, som han nu burit i flera år. Resten af penningarna skulle han spara och taga med sig hem, ty kanske skulle hans föräldrar då taga emot honom litet vänligare, än om han komme tillbaka med tomma fickor.

Dessa penningar voro en hel liten förmögenhet för honom. Och han kände sig helt tröstad och glad igen, där han satt bakom förhänget till sin hytt och räknade dem.

De tre resande sutto emellertid kvar vid middags-

(Forts. å sid. V.)

(Forts. fr. IV:e sid.)

bordet i salongen, där de drucko och pratade om sina resor och om de länder, som de hade sett. Till sist kommo de också att tala om Italien.

Först beklagade de sig öfver järnvägarna, så öfver värdshusen, och slutligen retade de upp hvarandra till den grad, att de började tala illa om allting. En af dem sade, att han hellre ville resa i Sibirien, en annan förklarade, att han i Italien aldrig råkat på andra än bedragare och röfvare, och den tredje påstod, att de italienska ämbetsmännen icke en gång kunde läsa innantill.

— Det är ett okunnigt folk, upprepade den förste föraktfullt.

— Smutsigt! tillade den andre.

— Tjuf . . . . utropade den tredje.

Han ämnade säga tjufaktigt, men han hann icke sluta ordet. Ett regn af silfverslantar kom haglande öfver deras hufvuden och axlar. Slantarna hoppade omkring dem på bordet och ner på golfvet med ett genomträngande skrammel.

Alla tre reste sig upp och sågo sig ursinniga omkring. I detsamma fingo de ännu en hand full slantar rakt i ansiktet.

Den lille utsvultne och trasige italienaren stod framför dem med blekt och upprördt ansikte.

— Tag tillbaka edra penningar! utropade han med förtviflad stämma. Jag tar inte emot allmosor af den, som skymfar mitt fosterland!

TANKEÖFNINGAR

97. Dolda städer.

Här är mycket kal mark.
I dag såg jag ett elgpar i skogen.
Oskar, Axel och Herman äro bröder.
Är Karo mycket dålig?
Elin delade äpplena med sin bror.

I hvar och en af dessa meningar finnes doldt namnet på en stad. Försök att finna de fem namnen!

Gåtor.

98. Hvilken bygger bro,
som snarast går i tu?

99. Hvad är det,
som jämrar sig, när det är kallt,
dansar, när det blåser,
och gråter, när det är varmt?

100. Hvad är det,
som bär sin herre
och bäres af honom?

Lösningar.

95. Bonden medförde 7 höns. Den förste köpte 4 höns, den andre 2 och den tredje 1 höna.

96. Fundera öfver detta!

En orkan.

Vid Mexikanska viken eller golfen ligger Texas, en af staterna i den stora nordamerikanska republiken. På dess kust skjuter golfen in mot norr och bildar en stor bukt. En lång, smal sandbank ligger som en dammvall framför bukten och nästan afstänger den från golfen utanför. Här på sandbukten anlades på 1840-talet en stad, som fick namnet *Galveston* (gällvest'n). Den tillväxte alltmera och räknade förlidet år 40 tusen invånare. Staden sträckte sig då tvärs öfver ön från golfen i söder till bukten i norr. Vid bukten lågo skeppsvarf, varumagasin och affärslokaler, vid golfen åter hade invånarna sina bostadshus. De båda stadsdelarna förenades genom hufvudgatan, som gick midt uppe på ön.

På aftonen fredagen den 7 september förlidet år var Galveston ännu en vacker och liflig stad. Under palmerna på stadens hufvudgata vandrade skaror af människor sorglöst fram och åter, njutande af det härliga vädret. På husens balkonger kunde man se hundratals familjer i lugn och ro hvila ut efter dagens arbete och inandas den svala luften utifrån golfen. Och från strandbrädden hördes stojet af barnskarorna, som sprungo ut i vattnet eller rullade sig i den glänsande hvita sanden.

Det blef den sista aftonen för flera tusen af dessa människor. Följande dag svepte en fruktansvärd orkan öfver staden, ödelade dess byggnader och dödade en sjundedel af dess invånare. Det var en af de fasansfullaste naturtilldragelser, som historien haft att omtala.

Innan det ännu hade dagats på lördagsmorgonen, började en våldsam nordanvind blåsa från bukten, och regn föll i tunga skurar. I dagbräckningen syntes hela himlen täckt af mörka skymassor, som jagade framåt, omgifna

liksom af en tjock rök. Vattnet började skumma ute i bukten, det kastades upp mot skeppsvarfven och magasinen och började öfversvämma gatorna nere vid hamnen.

Ännu hyste stadens inbyggare dock ingen fruktan. Man var så van vid dylika öfversvämningar, som brukade komma och upphöra med stormen, att man ej fäste sig därvid. Men stormen tilltog alltmer och öfvergick slutligen till full orkan. De stora oceanångarna i hamnen sletos från sina ankarfästen och vräktes upp mot skeppsvarfven, som störtade samman under starkt brak. Från den stunden hördes intet annat i staden än orkanens tjut och dånet af vattenmassorna, som forsade fram genom gatorna ända upp till hufvudgatan. Nu förstod man, att det var fara å färde.

Märkligt nog låg golfen söder om ön ännu lugn och spegelblank. Men i ett ögonblick sprang vinden om från nordlig till sydöstlig, och i samma nu kom golfens vatten i fullt uppror. Böljorna gingo höga som berg och vältrade in öfver staden, som från den sidan icke hade något skydd. Orkanen ryckte loss hustaken och förde timmerstockar och murstenar med sig som agnar genom luften. Husväggarna störtade omkull med väldigt brak och lade sig tvärs öfver gatorna, hindrande samfärdseln, tills de vräktes undan af vattenmassorna, som stego allt högre. Klockan 4 på eftermiddagen hade golfens vatten trängt in i stadens alla gator och vrår och mött öfversvämningen från bukten. På de högst liggande gatorna stod vattnet $1^1/_2$ meter högt, på de lägre 5 meter.

De arma människorna, som till en början hållit sig stilla i sina hem, sökte rädda sig från det ena huset till det andra. Familjernas medlemmar skingrades åt olika håll. Många krossades under de störtande husen eller drunknade i böljorna. Förvirringen var obeskriflig och ökades därigenom, att stolparna till de elektriska lamporna och till gaslyktorna afbrötos, så att hela staden låg i djupaste mörker.

En af stadens största byggnader var ett nyuppfördt barnhem. Där funnos flera hundra föräldralösa gossar och

(Forts. å sid. V.)

(Forts. fr. IV:e sid.)

flickor. Med ångest sågo de, huru stormfloden dref fram emot huset. Två gånger sköljde böljorna öfver taket; tredje gången refvo de huset med sig och begrafde allt, hvad som fanns däri.

Nere vid stranden låg ett skolhus. Det var en fast stenbyggnad, och många, både vuxna och barn, hade tagit sin tillflykt dit. Länge stod huset emot, men vid sjutiden på aftonen föll det, och alla där inne utom två gossar omkommo. Många hade också tagit sin tillflykt till ett nunne-kloster. Nunnorna visade ett verkligt hjältemod. De utkastade tåg och räddningsbojar till de drunknande och räddade på så sätt flera hundra.

En af de öfverlefvande berättade följande om sin räddning: Halft bedöfvad flöt jag omkring på en taksparre. Jag hade sett min hustru och mitt barn slungas mot en murvägg och deras döda kroppar drifva ut i golfen. Jag brydde mig icke mera om någonting utan lät mig endast drifva med vågorna. Plötsligt ser jag två små gossar på 5—6 år hålla på att drunkna. Jag hugger tag i dem och får dem upp på min flotte. Men denna bär oss ej alla tre. Jag springer då utaf flotten och skjuter den fram till ett litet stall, som fastnat emot en telegrafstolpe. Här lägger jag barnen i höet i stallets öfre rum och drifver sedan vidare på min flotte. Kort därefter faller jag i sömn. När jag slutligen vaknar, ligger jag på marken, trött, förvirrad och med värkande hufvud. Först så småningom erinrar jag mig nattens fasor. Jag påminner mig de båda små, och jag söker reda på det ställe, där jag lämnat dem. Jag finner stallet, hämtar ner de oskadda småttingarna och känner i dem igen mina —. systerbarn.

Mellan klockan 10 och 11 på aftonen började vattnet hastigt sjunka, orkanen lade sig alltmera och stillnade slutligen af. På söndagen var det åter strålande väder med klar himmel, solsken och vindstilla.

Men det var en sorglig anblick, som staden den dagen

erbjöd. Hvart man vände sig, syntes blott ruiner af byggnader och mellan dem högar af spillror och lik. Mer än fem tusen människor, och bland dem äfven många svenskar, hade omkommit. De öfverlefvande kunde icke strax fatta, huru förfärlig ödeläggelsen var. Först småningom fingo de klart för sig, hvad de under dessa ångestens timmar förlorat: familj, vänner, hem och ägodelar. På en enda dag hade deras vackra stad blifvit i grund ödelagd.

TANKEÖFNINGAR

101. Räknegåta.

En person kom in i en hattbutik och begärde att få köpa en hatt. Hatten kostade 10 kronor. Som betalning lämnade han en femtiokronsedel. Hattmakaren sände då sin springgosse med sedeln till guldsmeden midt emot för att få den växlad, hvilket också lyckades. Köparen fick nu fyrtio kronor tillbaka och gick sin väg med hatten. Strax efter kom bud från guldsmeden, att femtiokronsedeln var falsk, och hattmakaren måste då lämna honom en äkta sedel i stället. Huru mycket förlorade han på den affären?

102. Rebus.

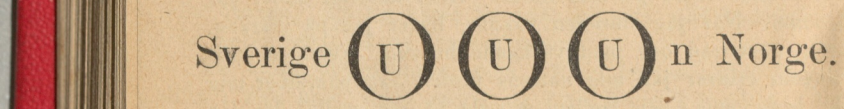

Lösningar.

97. Kalmar, Paris, Skara, Rom, Linde.
98. Vintern.
99. Snön.
100. Skosulan.

Erik Dahlberg och fiskaren.

Om Erik Dahlberg har du läst i din svenska historia. Det var han, som visade vägen, när Karl X Gustaf med svenska hären tågade på isen öfver Stora bält. Här skall du nu få höra, huru han en gång räddades ur lifsfara.

Det var på hösten 1656. Konung Karl Gustaf hade besegrat polackerna vid Varscháva och låg i kvarter i staden Frauenburg. Där träffade Dahlberg första gången konungen. Han hade förut varit på en resa i Italien men fått kallelse att infinna sig till tjänstgöring vid krigshären. Redan vid första anblicken gjorde Dahlberg ett godt intryck på konungen, och denne gaf honom genast i uppdrag att undersöka de preussiska fästningsverken i städerna Torn och Elbing. Detta var ett farligt uppdrag, ty en svår pest rasade i båda dessa städer. Men Dahlberg utförde det och kom tillbaka till konungen med godt besked.

Knappt hade han kommit ut ur konungens rum, förr än han kände sig häftigt illamående. Under sin färd hade han blifvit smittad af pesten. Han uppfylldes af ångest öfver att han möjligen redan smittat konungen eller någon annan i hans omgifning. Han steg till häst, red ut ur staden, så fort han kunde, och styrde kosan in i villande skogen. Febern brann i hans ådror, han vacklade af och an i sadeln. Slutligen kunde han ej längre hålla sig uppe utan föll ned af hästen, blef liggande på marken och somnade. När han åter uppvaknade, såg han sin trogna häst stå i närheten och vänta på sin husbonde. Han kröp dit, släpade sig upp i sadeln och red vidare.

Så fortsatte han på obanade vägar ännu en dag och en natt, än liggande på hästen, än sofvande på marken. Hade

hästen öfvergifvit honom, så hade han säkert frusit ihjäl i skogen eller dödats af kringstrykande polacker.

— Men, skref han själf i sin dagbok, det stackars djuret märkte väl mitt eländiga tillstånd eller rättare, Guds hand bevarade mig.

Till slut kom han in på en gångstig, som han följde. Skogen glesnade, och han såg mellan träden Östersjöns vida vattenyta utbreda sig. Stigen ledde till ett litet värdshus vid stranden. Hästen gick dit, och Dahlberg begärde att få mat och husrum där. Eftersom han var fint klädd, beviljades honom detta. När han kommit in i stugan, sjönk han utmattad ned på en bänk och insomnade.

Efter en timmes sömn vaknade han vid, att en man inkom. Denne satte sig vid bordet och begärde ett stop öl.

— Låt mig också få ett stop, sade Dahlberg, törsten bränner upp mig.

Han började språka med den okände mannen och fick höra, att denne var en fattig fiskare från Elbing, som varit ute på hafvet och ämnade sig hem. Under tiden dukade värdinnan fram en aftonmåltid åt Dahlberg. Fiskaren reste sig upp och ville gå, men Dahlberg bjöd honom deltaga i måltiden och gaf honom vid afskedet en specieriksdaler, som den fattige mannen mottog med många tacksägelser.

Under natten tilltogo den sjukes plågor, och följande dag låg han sanslös utan att kunna hvarken tala eller röra sig. Då började värden misstänka, att han fått en pestsjuk i huset, och som han fruktade, att hans värdshus då icke skulle blifva besökt, bar han sin olycklige gäst ner till hafsstranden, lade honom där under ett träd och öfvertäckte honom med hans egen kappa.

Andra morgonen kom fiskaren tillbaka för att sköta om sina nät och blef då helt bestört, när han fann sin välgörare ligga utkastad utan vård, blottställd för rof-

(Forts. å sid. V.)

(Forts. fr. IV:e sid.)

djur och fientliga bönder, som säkert hade dödat den värnlöse mannen, om de funnit honom.

Han bäddade ner den sjuke i sin stora båt och rodde ut till ett vassgrund, där ingen kunde upptäcka honom. Där förankrade han båten, bredde ett segel öfver den och rodde därefter hem i sin julle efter tjänlig mat och dryck. Så besökte han honom dagligen och skötte om honom.

En dag, när Dahlberg hade några minuters sans, visade han fiskaren sina penningar samt gaf honom några guldmynt med tillsägelse, att han efter Dahlbergs död skulle låta kristligen begrafva honom under en stor ek, som växte på en kulle vid hafsstranden.

— Men Guds änglar vårdade mig visserligen, skrifver Dahlberg i sin dagbok.

Farligast tycktes sjukdomen blifva, när en svår pestböld i halsen höll på att kväfva den sjuke, men den brast, och lifvet var räddadt. Nu förde fiskaren Dahlberg till sitt hem i staden, bäddade där åt honom på frisk halm och lät hustrun sorgfälligt vårda honom. Rundt om fiskarkojan härjade pesten, men där inne sjuknade ingen.

— Det är för den fromme gästens skull, sade fiskarhustrun.

När Dahlberg någorlunda tillfrisknat, berättade fiskaren för honom, huru allt tillgått, och gjorde ärligt reda för de penningar och andra tillhörigheter, som han fört med sig. Därefter togo de under tårar afsked af hvarandra.

Under det att Dahlberg i yrseln red hit och dit i mörka skogen och sedan låg i fiskarens båt ute i hafvet, hade konungen utsändt ryttare på alla vägar och stigar för att söka honom, men förgäfves. Man kunde ej finna

det minsta spår. Konungen och Dahlbergs vänner sörjde honom som död.

Dahlberg hade emellertid sökt upp värdshuset, där hans häst ännu väntade på honom, och en vacker dag, efter ungefär en månads bortovaro, kom han inridande i Frauenburg och blef där af konungen och alla mottagen med stor glädje.

TANKEÖFNINGAR

103. Charad.

Mitt *första* står så skönt men armt
på öde hed i Nordens länder.
Mitt *andra* håller kaffet varmt.
Mitt *hela* faller ner och tänder.

104. Gåta.

Svart är kräftan, då hon lefver,
och kokad blir hon röd.
Men jag är röd, då jag lefver
och svartnar vid min död.

Lösningar.

101. Hattmakaren förlorade fyrtio kronor och hatten.
102. Unionen mellan Sverige och Norge.

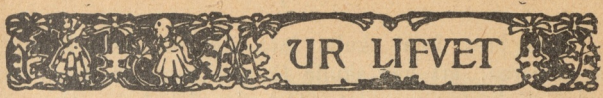

Goda råd äro guld värda.

Sannsaga för omtänksamma barn

af

Henrik Wranér.

Alla pojkarna i skolan gingo vintertiden i tjocka, röda yllehalsdukar. Inte för nyttans skull, ty de blefvo bara ömtåliga om halsen och hade lättare att förkyla sig, när de vant sig vid de åbäkiga byltena; inte heller för klädsamhetens skull, ty deras ansikten sågo ut, som om de varit till hälften begrafna i en jättelik rödbeta. Men det var så ortens bruk, och därför skulle det så vara.

När Ivar kom i skolan, hade han ingen halsduk. Hans mor var en fattig änka, som lefde på lingarnsspånad, och skulle hon bestått sin gosse en sådan där halsprydnad, hade den slukat en hel veckas förtjänst. Men bröd är nödvändigare än en halsduk, om den är aldrig så vacker.

En och annan af hans kamrater gjorde narr af honom för hans fattigdom. När han klagade för modern, svarade hon:

— Du skall aldrig bry dig om hvad dumma och stygga pojkar säga, Ivar. Gud har skapat fattiga och rika, och det är icke ditt fel, att din mor är en fattig änka. Du skall få begagna min lilla söndags-schalett, när det blir kallt; den räcker ändå mig ut.

När han så kom i sin mors schalett, skrattade de tanklösa kamraterna åt honom. Men han lät dem skratta och sade bara:

— Mors kyrkeschalett är mycket varmare, fast den lyser mindre.

— IV —

Det året Ivar skulle läsa sig fram, bad han några af åboarna, att han skulle få plocka ax på deras åkrar, sedan råghösten var slut. Och det fick han. Han gnuggade kornen lösa hemma på bordet och traskade en vacker dag till staden med sin lilla spannmålspåse, och man kan tänka sig hans glädje, då han för den fick två kronor. Så rik hade han aldrig varit. För de pengarna hade han krökt ryggen otaliga gånger, men pengar, som man själf förtjänt, hafva dubbelt värde och dubbel drygsel.

Hvad skulle han nu köpa? En halsduk naturligtvis. Men för återstoden? På hemvägen mötte han den krokryggiga Malena. Det var en åttioårs gumma, rynkig i ansiktet som ett gammalt äpple och mycket fattig. Hon brukade höta med sin krycka åt stygga barn, som kallade henne »Häxan», men var annars en snäll och oförarglig gumma. Hon och Ivar kommo i tal, och gossen berättade, hvad han fått för sin plockesäd.

— Hvad skall du köpa för pengarna? sporde Malena.

— Jag får ha en halsduk, när jag skall läsa mig fram! sa' Ivar. Och så har jag tänkt — — —

— Hvad skall du med den, du unga, friska människan? Gå och fördärfva halsen bara för att vara lik andra stollar, som icke begripa bättre! Köp en sticktröja åt din mor, som de kalla vinterdagarna sitter och fryser vid spinnrocken. Tänk, hvad hon skulle känna sig glad och varm i en tröja, som hennes egen gosse tjänat ihop åt henne! Du kan få den för en krona.

— Men för resten af pengarna då?

— Kan du köpa en likadan åt mig för det goda rådets skull! Goda råd äro guld värda, säger ordspråket.

Ivar klådde sig bak örat: på det viset skulle han vara lika fattig igen. Men han såg på den tunnklädda, huttrande gumman, och hans hjärta veknade. Han gaf henne den ena silfverkronan.

Där drog ett varmt leende öfver de tärda dragen, och hennes blick blef blid.

(Forts. å sid. V.)

(Forts. fr. IV:e sid.)

— Det hade jag nu knappast trott, men du skall också få sanna, att hvarje god gärning har sin lön med sig. Att du plockade ax, bevisar, att du inte blygdes för din fattigdom och icke var rädd för mödan. Till tack för den tröja, du nu ger gamla Malena, skall hon gifva dig ännu ett råd och det ett, som är mycket guld värdt. Vår Herre strör ut rikliga håfvor, som hans fattiga barn kunde göra sig till godo, om de gitte se, så långt näsan räcker. Men därtill äro de för dumma och för högfärdiga. På vallar, dikesrenar och skogssluttningar ruttna årligen de läckraste bär och den präktigaste svamp, ty ingen ids plocka den. Mellan träden i skogen ligga högar af kottar — ingen tar upp dem. Vid hvar landsväg glöda nyponen röda — de få sitta och ruttna. Och öfver allt frodas tjogtals växter, för hvilkas rötter, blad och frukt apotekarne skulle betala rundliga summor. Så länge jag orkade böja mig, plockade jag upp, hvad vår Herre lagt för mina fötter, och brydde mig ej om smädelser och grin, ty jag födde mig redeligen därigenom och har ännu en sparad slant, så att jag hoppas aldrig behöfva komma på fattighuset. Det är en sträfsam människas största glädje på ålderdomen att få äta sitt eget bröd, om det är aldrig så torrt. Kom till mig en af dagarna, så skall jag lära dig, hvilka örter du skall plocka; vill du vara flitig och icke bry dig om folkasnack, så skall du kunna stå på gången i en stark och snygg dräkt, som du själf förtjänat, och din mor i en ny söndagskjortel, som hon fått af sin son till hans hedersdag!

Ivars ögon strålade, ty det var en pigg pojke, — hvarför hade han aldrig förr kommit att tänka på detta?

Med gladt hjärta skyndade han hemåt. Så gick han in hos handlaren i byn. När han talte om, att han skulle ha en sticktröja till mor, och att han förtjänat pengarna på axplockning, fick han en fjärdedel kaffe på köpet.

Så kom han hem.

Mor måste gråta en skvätt i glädjen öfver den präktiga tröjan. Det där örtplockandet föll henne först inte riktigt i smaken, ty hon var en gammaldags kvinna, men hon insåg småningom, att det var en god idé.

Och när Ivar en dag kom från staden, där han på apoteket fått tjugu kronor för de många rötter och frukter af hvarjehanda slag, som han plockat, var hon glad både för pengarna och för det hennes gosse hade användt sina lediga stunder väl.

Det bästa var, att en mängd af byns öfriga barn, som i början gjorde gyckel af »svinamatsplockaren», så småningom blygdes öfver sin egen dumhet och följde hans exempel. Nu har hvarje barn i byn sin lilla postsparbanksbok, och slantarna ha de förtjänat genom att taga upp det guld, som försynens mildhet strött ut i skog och mark.

TANKEÖFNINGAR

105. Geografisk gåta.

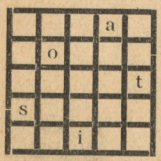

Fyll i bokstäfver i de tomma rutorna så, att de olika raderna bilda namn på
en å i Göta land,
en sjö i »
en ö i »
en stad i »
en världsdel,
och så, att begynnelsebokstäfverna lästa uppifrån och ned bilda namn på en svensk stad.

Lösningar.

103. Ljungeld.
104. Eldkolet.

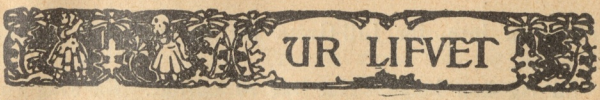

Godt hjärtelag.

Det var midt i varmaste sommaren. Den röda bondgården lyste så vackert i morgonsolen, och fader Nils såg så innerligen förnöjd ut, där han stod på förstugubron med Lill-Greta vid handen och såg ut öfver sina ägor.

— Ett sån't fint väder det blir i dag, sade han. Vet du, mor, jag tror vi få börja skära rågen.

— Ja, det är bäst att passa på, tyckte mor.

Och det dröjer icke lång stund, innan fader Nils spänt hästarna för skördemaskinen och kör rundt kring den stora rågåkern. Maskinens skarpa knif rasslar, medan den rör sig fram och åter och skär af säden, som faller i stora högar. Efter komma kvinnfolken och binda samman säden till kärfvar, som de sedan sätta ihop till skylar. Allt ser så gladt och nöjsamt ut i solskenet.

Det tycker också Lill-Greta. Så fort hennes små ben förmå, pallrar hon sig öfver gårdsplanen och ner till åkern. Där får hon se en lärka, som flyger oroligt fram och åter och så plötsligt slår ner midt ute i säden.

— Hon har bestämdt ett bo därute, tänker Greta, det skall jag leta reda på.

Och så vadar hon rakt in bland säden, skiljer stråna till höger och vänster och trampar friskt på, till dess lärkan plötsligt flyger upp rakt framför hennes fötter. Här måtte det vara! Ja, ganska riktigt, där låg boet med tre ungar i. Hvad de sågo lustiga ut med sina gula hufvuden och vidöppna gap! Hon kunde icke se sig mätt på dem. Hon måste lägga sig ner vid sidan af boet. Men hon

rörde dem inte, för Lill-Greta var en snäll och godhjärtad flicka.

Så låg hon länge. Här var så härligt. En svag vind satte sädesaxen i rörelse, så att de gungade som vågor öfver hennes hufvud. Det prasslade och susade rundt om henne. Det lät alldeles som en vaggvisa. Och så somnade Lill-Greta in riktigt lugnt och tryggt bredvid lärkboet.

Far har under tiden gjort många rundturer med den stora maskinen, och han närmar sig nu det ställe, där hans lilla dotter sofver så godt. Hästarna gå sin gång, maskinen är i full fart, och den skarpa knifven rasslar och skär. Stackars far! Stackars barn! Ingen af dem anar faran.

Då tvärstannar han hästarna. Har han skymtat något inne bland säden? Eller har en inre röst hviskat honom något i örat? Ingendera delen. Han anar ännu ingen fara. Han tror ju, att Lill-Greta är i godt förvar hemma hos mor. Nej, saken är blott den, att fader Nils är en karl med hjärta i bröstet, och det är det, som har förmått honom att just nu hålla in hästarna. Rakt framför dem ser han nämligen en lärka flaxa. Hon är rädd, men hon viker ej undan utan flaxar ifrigt med vingarna. Det är som ville hon säga:

— Stanna! Stanna! Här ligga mina små ungar.

Och mannen med det goda hjärtelaget förstår så väl, hvad fågeln vill säga, och han är en allt för bra karl, för att han skulle vilja ödelägga fågelns lilla fina bo. Han binder tömmarna vid maskinen och vandrar in i säden för att söka reda på boet.

Med ens stannar han och skriker till. Där ligger ju hans lilla barn och sofver midt inne bland säden. Tänk, om han icke stannat utan kört maskinen öfver henne!

Han lyfter flickan i sina armar och bär henne hem, och ur hans bröst stiger en tacksamhetens suck till Gud,

(Forts. på omslagets V:e sida.)

(Forts. fr. omslagets IV:e sida.)

som frälsat hans barn. Tårarna rinna ner för hans kinder. Lill-Greta ser förundrad på honom och kan rakt inte förstå, hvarför far gråter så.

— Lill-gullet mitt, säger han, näst Gud var det den snälla lärkan, som räddade dig.

Att hans eget goda hjärtelag också hade sin stora del i räddningen — det tänkte fader Nils rakt inte på.

Och skördefolket visade, att äfven de hade godt hjärta. De läto säden stå orörd omkring boet till tack åt lärkan, som räddat Lill-Greta.

LEKAR

Jägare och hund.

Till lekplats väljes helst skogig eller buskig mark, där det finnes godt om gömställen. Först utses jaktområdet, som bör ha bestämda gränser, bestående af gärdesgårdar, diken, vägar eller dylikt. Därefter utses en af deltagarne till jägare. Alla de andra äro villebråd. Jägaren ställer sig med ansiktet mot ett träd eller dylikt och räknar till trettio. Under tiden sprider sig villebrådet åt alla håll öfver jaktområdet, men ingen får öfverskrida dess gränser, och hvar och en söker sig skyndsamt ett säkert gömställe.

När jägaren räknat slut, beger han sig ut på spaning efter villebrådet. Så snart han funnit något sådant, söker han »kulla» det genom att gifva det ett lätt slag på skuldran. Villebrådet å sin sida söker att fly undan, innan jägaren hinner göra detta. Så snart ett villebråd

blifvit kulladt, vänder det mössan bakfram och blir nu istället hund samt måste hjälpa jägaren att uppspåra och fasthålla andra villebråd, tills han hinner fram och kullar dem, då äfven dessa förvandlas till hundar. Jakten fortsättes, tills alla villebråd kullats. Den, som kullas sist, blir jägare nästa gång.

TANKEÖFNINGAR

106. Charad.

Mitt *första* växer så lång och smal,
hon trifs på slätter, på berg, i dal.
Mitt *andra* heter som det slags gryn,
man har till julgröten här i byn.
Och om mitt *hela* du smaka får,
du säkert gjuter mång' bitter tår.

107. Gåta.

Hvad är det som går öfver vattnet
men ändå står stilla?

Lösningar.

105. De resande voro 45, och hvar och en betalade 45 öre.

Blacken och Grållan.

Saga. Från norskan.

Det var en gång en man, som förstod djurens språk. Och den mannen hade två präktiga hästar. Blacken, som var stor och grof, fick gå i tungt arbete hvar dag i skog och mark. Men Grållan, som var spädare och finare, hade intet annat att göra än att dra karriolen om sommaren och smalsläden om vintern.

Så var det en kväll, som husbonden hade varit i stallet och gifvit hästarna nattfoder. Han skulle just stänga dörren efter sig, men så stannade han och lyssnade, för han hörde, att hästarna talade sig emellan.

— Ja, den som kunde ha det så godt som du! sa Blacken till Grållan. Här står du och latar dig dag efter dag. Och när du någon gång skall i selen, så är det ju bara som en lek för dig. Finputsad och blank med bjällerkrans i nacken lunkar du iväg efter jämna landsvägen med husbonden i den lätta släden, medan jag måste till skogs, vada i kärr och moras och slita och släpa på de grofva stockarna, så att svetten rinner om mig. Och när vi se'n komma hem, så är det stor skillnad på maten också. Står inte du där med krubban full af härlig hafre kanske, medan jag får tugga på det här grofva höet? Jo, det är allt en konstig värld vi lefva i.

Och så drog Blacken upp mungiporna, lade öronen bakut och slutade alldeles upp att äta.

— Ja, jag tycker också det är synd om dig, sa Grållan. Men egentligen så är det din egen skull. Hvarför håller du till godo med sådant? Gör uppror! Det är du tillräckligt stark till.

— Göra uppror? sa Blacken. Hur skulle jag bära mig åt med det?

— Hvad du är dum! sa Grållan. Ingenting är lättare. I morgon, när drängen kommer till dig med hö, så skall du inte äta utan bara snusa på det. Och när han sedan kommer med selen, så slår du ut med bakbenen, biter och skriker och väsnas, så att han inte törs komma dig nära. Då går han kanske ut efter piskan, men då lägger du dig omkull i spiltan, sträcker ut benen och pustar och stönar, som om du vore illa sjuk. När då drängen talar om det för husbonden, så får du nog hvila dig i flera dagar, för du vet nog, att husbonden i själ och hjärta är en snäll karl.

— Tack för ditt goda råd! sa Blacken. Jag skall minsann göra precis, som du säger.

Därmed slutade samtalet, och husbonden gick in och lade sig.

På morgonen, innan mannen ännu stått upp, kom drängen insättande i stugan.

— Husbond, Blacken vill inte äta.

— Lägg på honom selen då, så kanske maten smakar bättre.

Drängen gick ut men kom igen om en stund, alldeles andtruten.

— Han skriker, och han slår, och han bits, så att jag törs rakt inte gå in till honom, husbond.

— Så-å? Du får väl ta piskan och tukta honom litet då.

Drängen gick åter ut, men om ett ögonblick var han inne igen.

— Jag tror, han dör, husbond. Han ligger omkull i spiltan och sträcker alla fyra benen från sig.

— Låt honom ligga du, sa husbonden, och tag Grållan istället! Lassa bra på henne, det gör henne bara godt, så uthvilad, som hon nu är!

Och drängen gjorde, som husbond sa. Han tog Grållan och lade på henne lass, så att det förslog, och lät henne dra i ett kör hela dagen. Och när kvällen kom,

(Forts. på omslagets V:e sida.)

(Forts. fr. omslagets IV:e sida.)

stod hon i spiltan så våt och svettig, att det både droppade och rann af henne. Men Blacken stod där torr och trind och tuggade, så att det knakade i väggarna. Vid dörren stod husbonden på lur: han ville höra, hvad de två hästarna skulle säga i kväll.

— Nå, sa Grållan om en stund, hur har du haft det i dag?

— Bara bra! Bara bra! Du skall ha riktigt tack för det goda rådet, du gaf mig.

— Å, jag vet inte, om det var någonting att tacka för, sa Grållan, för jag hörde något, när jag kom hem från skogen, som riktigt skrämde mig. Stackars dig, gamle Blacken! Det går visst galet för dig i morgon.

— Nå, hvad hörde du då? frågade Blacken oroligt.

— Jo, husbond sa till drängen så här: Du Olle, sa han. Eftersom Blacken har blifvit så här skral, så är det nog bäst, du skjuter honom en kula i pannan; köttet säljer du till slaktaren, och huden lämnar du in hos garfvaren, sa han.

Då blef Blacken alldeles utom sig. Han ville nog så gärna lefva.

— Å, Grålla, Grålla, hvad skall jag göra? sa han. Kan du inte hjälpa mig?

— Ja, jag förstår inte bättre, sa Grållan, än att du lagar, att du blir frisk igen, så fort du kan. Ät och drick, när drängen kommer till stallet, och var som förr, så kanske han gömmer kulan till en annan gång.

Morgonen därpå voro både husbonden och drängen tidigt i stallet. Blacken stod där frisk och kry som vanligt, och när de lade selen på honom och ledde honom ut, var han lydig och snäll som ett lamm. Och i skogen stretade han och tog i, så att snön yrde om honom och de tunga bjälkarna slängde som stickor.

Men husbonden gick och småskrattade för sig själf.

— Ja, det gjorde dig riktigt godt, att du blef skrämd

litet, min gosse, sa han. Fy skäms! Knota och vara missnöjd, när man har det så bra som du! Men Grållan, hon borde också ha sig litet för sin elakhet.

Det sade han för sig själf, men högt tillade han:

— Du, Olle, i morgon får du ta Nils i Viken till hjälp, så kan ni köra i skogen med bägge hästarna.

Olle tyckte, det var lite konstigt alltsamman. Blacken blir sjuk af ingenting och frisk strax igen af ingenting, och husbonden går och småskrattar åt ingenting. Någonting måste det väl vara, men hvad det var, det blef Olle aldrig klok på, eftersom han inte förstod häst-språket.

TANKEÖFNINGAR

108. Dolda städer.

Kära Malin, köp inga onödiga saker!
Bed Emma laga strumpan!
Karin äter välling med sin lilla tennsked.
Gif Otto den sexkantiga blyertspennan!
Karl har ådragit sig stark feber genom förkylning.
Se, sådana friska, rara rosor!

109. Räknegåta.

En trädgårdsmästare gick i sin trädgård. I ett körsbärsträd satt en flock sparfvar.

— Å, se goddag, ni hundra små läckergommar! sade han.

Härtill svarade en gammal sparf:

— Vi äro visst icke hundra. Om vi vore dubbelt så många, som vi äro, och nio därtill och du med, då vore vi hundra.

Huru många voro sparfvarna?

Lösningar.

106. Björkris.
107. Bron.

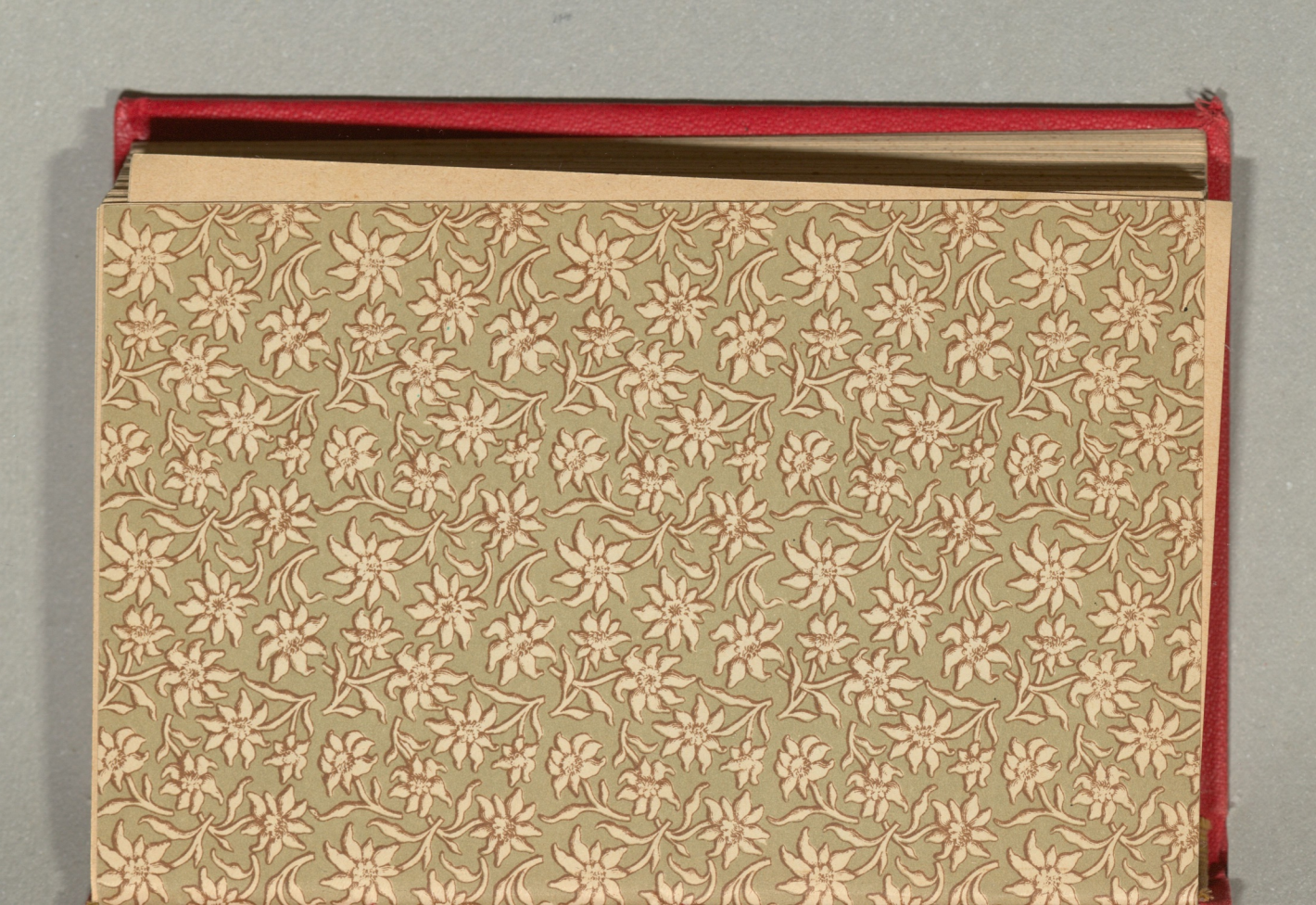

Svenska
Barnboks-
Institutet
STOCKHOLM

8

TUSEN
OCH
EN NATT

Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black